

FELVIDÉKI MAGYAROK

JELLEN – LÉT

2012/III. Elektronikus folyóirat

Készítette a Szövetség a Közös Célokért a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Megszámláltattunk

458 467 magyar

Magyarul Szlovákiában

Anyanyelv: 508 714
Nyilvánosan: 391 557
Magánéletben: 472 212

Megszámláltattunk

101 év

MAGYAROK SZLOVÁKIÁBAN

Év	összesen	magyar	%
1910	2 919 794	884 309	30,29
Trianon után:			
1921	3 000 870	650 597	21,68
1930	3 329 793	592 337	17,79
1950	3 442 317	354 532	10,30
1961	4 174 046	518 782	12,43
1970	4 537 290	552 006	12,17
1980	4 991 168	559 490	11,21
A rendszerváltozás és az önálló Szlovákia létrejötte után:			
1991	5 274 335	567 296	10,76
2001	5 379 455	520 528	9,68
2011	5 397 036	458 467	8,49

Forrásadatok: Szlovák Statisztikai Hivatal
és Gyurgyik László: Magyar mérleg.

A lakosság száma Szlovákia II. világháború utáni területére van számítva.

N. GYURKOVITS RÓZA:

Kiveszőben a magyar Szlovákiában

A 2011-es összeíráson megállapított 8,5 százalékos magyarságszám akkor igazán megdöbbentő, ha végiggondoljuk, arányában ilyen kevés magyar Szlovákiában még a második világháborút követő jogfosztottságot, reszlovakizációt, kitelepítést és csehországi deportálást követően sem volt.

„Az 1910. évi magyarországi és az 1921. évi csehszlovákiai népszámlálás nemzetiségi adatai jelentős mértékben eltérnek egymástól. A mai Szlovákia területén 1910-ben 2,9 millió lakos élt, ebből 884 ezer magyar (30,3 %), 1 688 ezer szlovák (57,8 %), 198 ezer német (6,8 %), 97 ezer ruszin (3,3 %), 10 ezer lengyel (0,3 %), 7 ezer cseh (0,3 %), 34 ezer egyéb és ismeretlen (1,2 %) anyanyelvű élt. 1920-ben a magyar nemzetiségűek száma 651 ezerre (21,7 %) apadt, a szlovák nemzetiségű lakosságé viszont 1 952 ezerre (65,1 %) nőtt. A többi szlovákiai nemzetiség lélekszáma szintén megfoghatkozott” – írja Gyurgyík László szociológus-demográfus Magyar mérleg c. könyvében (1994), melyben arra is figyelmeztet, az 1920-as adatok nem igazán megbízhatóak. Ám még ha ezen adatokból indul is ki, a könyv megjelenéséig eltelt 70 év adatai „megdöbbentő változásokról” tanúskodnak, szögezi le. Egyrészt 1921-től 1991-ig Szlovákia 3 milliós lakossága 5,27 millióra nőtt (75,6 %-os növekedés), a magyarok lélekszáma pedig 651 ezerrel 567 ezerre csökkent (12,9 százalékos fogyás), részaránya szerint 21,7 %-ról 10,8 %-ra apadt. Gyurgyík beszámol arról, hogy az 1930-as 585 ezer fős magyarság, vagyis a 10 éven belüli 10 százalékos csökkenés összefügg a – munkájától megfosztott - értelmiségi, hivatalnok- és tisztviselőréteg magyarországi kivándorlásával, a

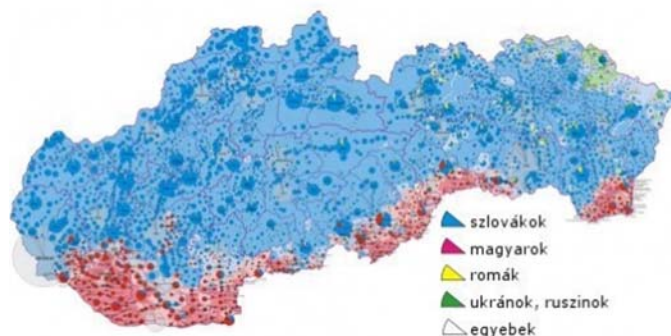
terület felett fennhatóságot gyakorló államhatalom nemzetiségi politikájával.

Csak megjegyezzük: a múlt század 20-30-as éveiben a magyar vidékekre telepített cseh és morva hivatalnokréteg hatásán kívül erőteljes szlovákosítás folyt Dél-Szlovákia magyar területein (ebben élenjáró volt a Szlovák Liga és a Matica Slovenská), komoly anyagi előnyökkel járt pl. a gyerekek szlovák iskolába íratása-járatása. S arról sem szabad megfeledkezni, hogy a nemzetiségi identitásukban bizonytalanabb embereket még a gazdasági világválság terhei is nyomasztották. E szempontból bizonyos értelemben párhuzam vonható az 1930-as és a 2011-es népszámlálási változások között. A szlovákiai magyarság akkor és most is gazdaságilag-szociálisan rendkívül nehéz húsz évet tudhatott maga mögött, a kisebbségi létbe szorulás pedig csak tetézte egzisztenciális bizonytalanságát. Gyurgyík László szerint az 1941-es magyarországi népszámlálás adatai szerint a mai dél-szlovákiai területeken regenerálódott a magyarság, az akkori Szlovákia adatai viszont községi bontásokat nem közöltek, így releváns mutató a háborús szlovákiai magyarokról nincs.

A második világháborút követően visszaállított trianoni határok közt sor került a magyarok teljes jogfosztására, kitelepítésére és deportálására, valamint a szlovákiai magyarságot erkölcsileg leginkább sújtó reszlovakizációra. Mintegy 120-130 ezer embert érintett a kite-

lepítés és a deportálás, 1947 végéig 410 820 ember nyújtott be reszlovakizációs kérelmet, akiknek a felét szlovákká nyilvánították hivatalosan is. 1950-ben így 354 532 személy vallotta magát magyarnak a népszámláláson (az összlakosság 10,3 %-a).

„Az 1950. évi mélypontot 1961-ben jelentős gyarapodás, 1970-ben mérsékelt növekedés. Majd 1980-

ban és 1991-ben minimális emelkedés követi, mindez a magyarság részarányának állandó csökkenése mellett” – írja a kutató. 1961-ben 150 ezer fős (46,3 %-os) növekedés következik a magyarok lélekszámában (518 782 fő), ami 12,4 %-os lakossághányadot jelent.

Még az 1970-ben megtartott népszámlálás adatai is relatíve kedvezően alakultak, hiszen az anyaországi magyarsághoz, illetve a szlovák többségi nemzethez hasonlóan gyarapodást mutatott a szlovákiai magyarság is. Ez alatt a tíz év alatt száma 33 ezerrel nőtt, összesen 552 ezren vallották magukat magyarnak Szlovákiában, ezzel azonban már csak a lakosság 12,3 százalékát tették ki.

Az 1968-as „prágai tavasz” elnyomása és az azt követő konszolidációs időszak, amely során felerősödött a nacionalizmus, újabb törést hozott a szlovákiai magyarság identitástudatában. A hetvenes években új

szlovákosítási hullám indult, több kísérletet tettek a magyar iskolák megszüntetésére (kétnyelvűsítésére), iskolakörzetesítés címén 410-ről 220-ra csökkent a magyar iskolák száma, a kommunista párt „lefejezte” a szlovákiai magyarságot, értelmiségét – az 1968-ban betöltött szerepéért, mint antiszocialista erőt – elhallgattatta, a „suttogó nacionalista terror” pedig elbizonytalanította a magyarságot. Bár az 1980-as népszámlálás még csaknem nyolcezeres növekedést mutat (559 490-en vallották magukat magyarak), a magyarság aránya azonban már csak 11,2 százalék volt, s hasonló tendenciát mutat a következő évtized is. 1991-ben, tehát a rendszerváltást követő első szabad népszámlálás abszolút értékben további nyolcezeres növekedést mutatott, az 567 296 magyar nemzetiségű polgár azonban akkor már csak az összlakosság 10,8 százalékát tette ki.

Még tovább romlott a helyzet a rendszerváltást követő évtizedekben. A szabadság meghozta a nacionalizmus szabad kiteljesedését, Csehszlovákia kettéválását, az önálló Szlovákia nemzetállami törekvéseinek kiteljesedését. Több hullámban történtek kísérletek a szlovák nyelv kizárólagossá tételére, a kisebbségi nyelvhasználat visszaszorítására a magánszférába, a gazdasági átalakulás hátulütői többszörösen sújtották a kisebbségeket és a kisebbségek által lakott területeket. Mára megszűnt a szlovákiai magyar országos sajtó és média, ami közösségként is össze tudná kötni a szlovák-magyar határ mentén élő magyarokat. Fragmentálódott a Csema-dok is, a szlovákiai magyarság legnagyobb kulturális-társadalmi szervezete, és bár politikai pártokban az elmúlt húsz évben soha nem szűkölködött a szlovákiai magyar kisebbség, olyan helyzetbe a képviselője soha nem került, hogy a megmaradásához, gyarapodásához szükséges feltételeket képes lett volna biztosítani az általa lakott régiókban.

2001-ben a népszámlálási adatok kijózanítóak voltak. 520 528-an vallották magukat magyar nemzetiségűnek, tehát több mint 47 ezer fővel csökkent a létszámuk, részben nyosan pedig a lakosság 9,7 %-át tették ki, ami 1,1 %-os fogyást jelent. A 2011-es népességvesztés még ennél is nagyobb: mindössze 458 467 fő vallotta magát magyaraknak, ami 8,5 százalékát teszi ki Szlovákia összlakosságának. Húsz év alatt tehát több mint 110 ezerrel lettünk kevesebben.

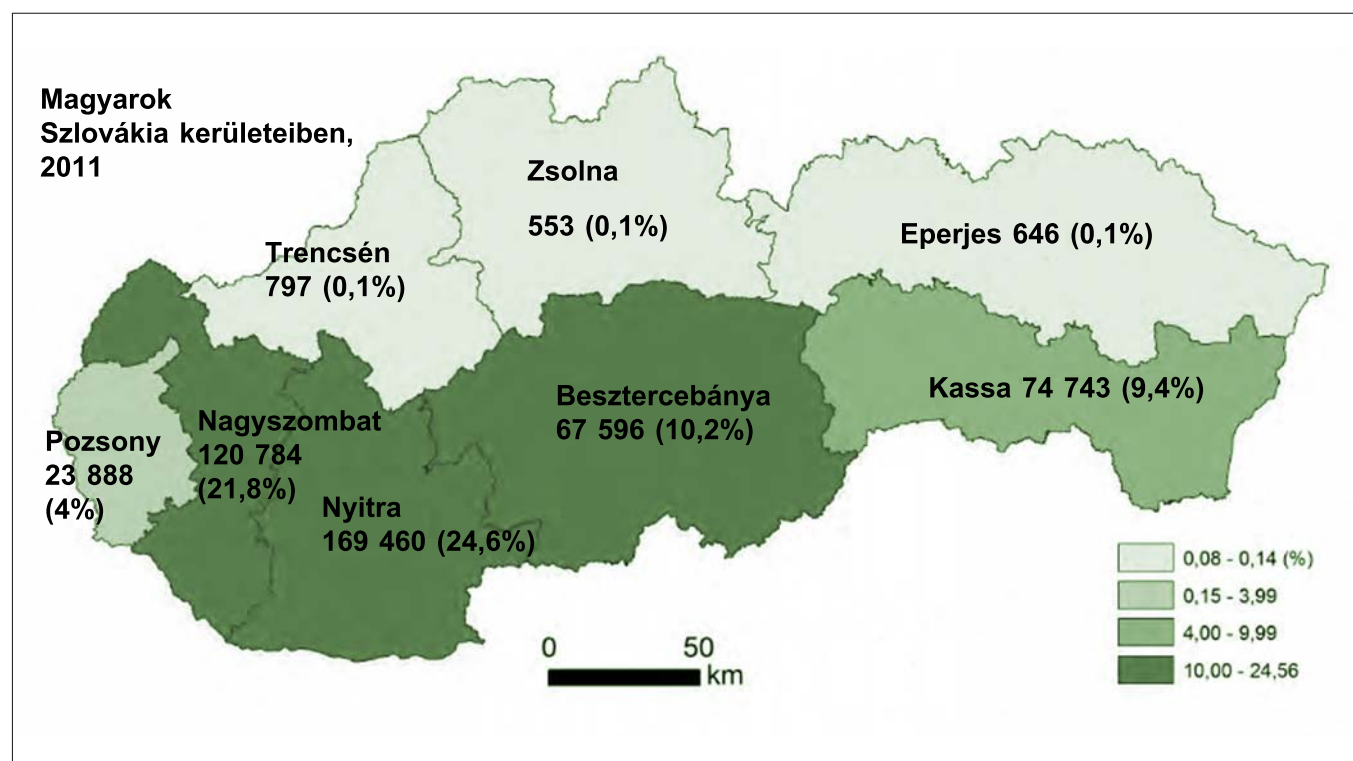
Mivel a statisztikai adatoknak egyelőre csak az első csomagja került nyilvánosságra, túl sokat elmondani még nem lehet a magyarok fogyásának okairól, tényeiről. Amit Szlovákia egészére kimutattak a népszámlálás adataiból: hogy a kis települések népessége, a falusi közösségek fogyatkoznak nagyobb arányban. A szlovákiai magyarok többsége pedig éppen vidéken, falvakban él. A kerületi (megyei) összesítések szerint – még nem nemzetiségi megoszlás, csak lakosságszám alapján – a legnagyobb fogyás 2001-hez képest a Nyitrai kerületben volt, itt 3,3 %-kal, 23 555 fővel csökkent a lakosság lélekszáma. Ide tartozik a Komáromi, az Érsekújvári, a Lévai, a Vágssellyei járás és Zoboralja is. (Itt 2001-ben 0,5 százalékos fogyást mértek, mintegy 3 500 főt, tehát valószínűsíthetően tendenciáról van szó.) A magyar lélekszám szempontjából szintén számottevő Nagyszombati kerületben nagyjából 3 500 fős lakosságyarapodás volt az utóbbi tíz évben, községi bontás híján azonban komolyabb magyar vonatkozású következtetések nem vonhatók le, hiszen itt több munkahelyteremtő nagyberuházás valósult meg, ami belső migrációval járt együtt. Az, hogy a Dunaszerdahelyi és a Galántai járás nemzetiségi mutatói hogyan változtak, szintén csak később derül ki, ahogyan az is, kinek a számlájára ment a Besztercebányai kerületben kimutatott 0,2 %-os népességfogyás.

Magyar vonatkozásban említésre

érdemes még, hogy a megkérdezettek 9,4 százaléka (508 714 fő) vallotta anyanyelvének a magyart (2001-ben még 572 929 fő, azaz 10,7 %); az adatsorból kiolvasható, hogy a magyar anyanyelvűek száma nagyobb mértékben csökkent, mint a magyar nemzetiségűeké. A magyar nyelvhasználat kérdésében is érdekesek az adatok. Otthon a lakosság 8,7 %-a (472 212 fő) beszél elsősorban vagy többnyire magyarul, vagyis 14 ezerrel többen, mint akik magyar nemzetiségűnek vallják magukat. A nyilvános érintkezésben leggyakrabban a magyar nyelvet 7,3 %, azaz 391 577 fő használja. Az utóbbiak feltehetőleg nem azért vannak jóval kevesebben, mint a magukat magyar nemzetiségűnek vallók, mert kinn az utcán, a hivatalban vagy az orvosnál titkolják magyarságukat, hanem mert szórványban élnek, ahol a nyilvános érintkezésben partnereik az anyanyelvüket nem értik meg.

382 493 fő a népszámlálás során nem tüntette fel nemzetiségét. Egyes szlovákiai magyar politikusok, publicisták ezt az adatot megpróbálják értelmezni. Vannak, akik az összesített statisztikai számok alapján ebből a halmazból „rejtőzködő, be nem vallott” magyarok számára következtetnek, vannak, akik úgy becsülik, a titkolózóknak akár az egy negyede vagy egy harmada magyar lehet, aki valamilyen okból félt bevallani a nemzetiségét. Azt nem fejtik ki, mi válthat ki szerintük olyan félelmet az emberben napjainkban, hogy nemzetisége eltitkolására késztesse. Mások a magyar gyerekek szlovák iskolába járatásának számlájára írják a megdöbbentő mértékű fogyatkozást, s annak az elméletüknek az igazolását látják benne, hogy a magyar gyereket a magyar iskolában kell sokkal jobban megtanítani a szlovák államnyelvre. Gyurgyík László szociológus-demográfus viszont továbbra is azt mondja: a egyes házasságok gyümölcse a nagymértékű magyarfogyás.

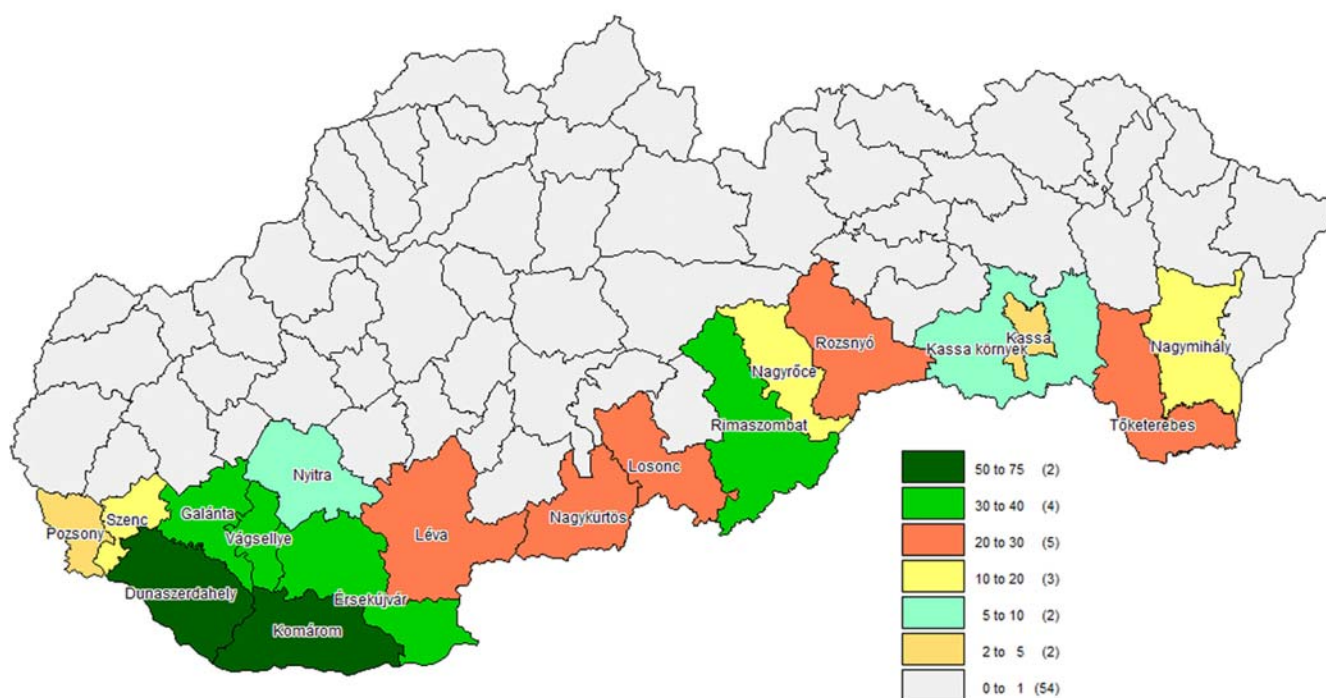
Nemzetiségi megoszlás	2011		2001		1991	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
	5 397 036	100,0	5 379 455	100,0	5 274 335	100,0
szlovák	4 352 775	80,7	4 614 854	85,8	4 519 328	85,7
magyar	458 467	8,5	520 528	9,7	567 296	10,8
roma	105 738	2,0	89 920	1,7	75 802	1,4
cseh	30 367	0,6	44 620	0,8	52 884	1,0
ruszin	33 482	0,6	24 201	0,4	17 197	0,3
ukrán	7 430	0,1	10 814	0,2	13 281	0,3
német	4 690	0,1	5 405	0,1	5 414	0,1
lengyel	3 084	0,1	2 602	0,0	2 659	0,1
horvát	1 022	0,0	890	0,0	x	x
szerb	698	0,0	434	0,0	x	x
orosz	1 997	0,0	1 590	0,0	1 389	0,0
zsidó	631	0,0	218	0,0	134	0,0
morva	3 286	0,1	2 348	0,0	6 037	0,1
bolgár	1 051	0,0	1 179	0,0	1 400	0,0
egyéb	9 825	0,2	5 350	0,1	2 732	0,1
ismeretlen	382 493	7,0	54 502	1,0	8 782	0,2

Járási adatok 2001-ben és 2011-ben

Járás		2001				2011				isme retlen
		összes	magyar	%	szlovák	összes	magyar	%	szlovák	
Bratislava	Pozsony	428672	16451	3,84%	391761	411228	14119	3,43%	373571	10016
Malacký		64354	191	0,30%	62396	67376	312	0,46%	63918	1967
Pezinok		54164	239	0,44%	52731	57567	323	0,56%	54785	1500
Senec	Szenc	51825	10553	20,36%	39797	66265	9134	13,78%	51299	4531
Dunajská Streda	Dunaszerdahely	112384	93660	83,34%	15741	116492	87349	74,98%	22768	3446
Galánta	Galánta	94533	36518	38,63%	56213	93594	32793	35,04%	55816	3684
Hlohovec		45351	79	0,17%	44570	45761	62	0,14%	43347	2013
Piešťany		63928	120	0,19%	62395	63152	122	0,19%	56560	5545
Senica		60891	80	0,13%	59208	60504	86	0,14%	57208	2230
Skalica		46791	55	0,12%	44789	46671	133	0,28%	43951	1348
Trnava		127125	228	0,18%	124330	128567	239	0,19%	115252	11812
Bánovce nad Bebravou		38640	36	0,09%	37813	37128	26	0,07%	34308	2455
Ilava		62042	84	0,14%	60191	60578	62	0,10%	54759	4987
Myjava		29243	16	0,05%	28236	27531	23	0,08%	25159	1903
Nové Mesto nad Váhom		63530	79	0,12%	61520	62707	75	0,12%	58240	3429
Partizánske		48005	92	0,19%	47140	47166	72	0,15%	43601	3080
Považská Bystrica		65150	43	0,07%	64008	63550	41	0,06%	58903	4026
Prievidza		140444	495	0,35%	136502	137894	314	0,23%	127397	8435
Púchov		45761	17	0,04%	44922	44659	19	0,04%	41699	2508
Trenčín		112767	196	0,17%	109012	113115	165	0,15%	101469	9683
Komárno	Komárom	108556	74976	69,07%	30079	103995	66356	63,81%	29463	5968
Levice	Léva	120021	33524	27,93%	82993	115367	28085	24,34%	79511	5986
Nitra	Nyitra	163540	10956	6,70%	149060	159143	9076	5,70%	139866	7731
Nové Zámky	Érsekújvár	149594	57271	38,28%	89051	144417	48483	33,57%	84006	10041
Šaľa	Vágsellye	54000	19283	35,71%	33435	53286	16717	31,37%	32344	3414
Topolčany		74089	116	0,16%	72821	72257	351	0,49%	68669	2617
Zlaté Moravce		43622	483	1,11%	42322	41402	392	0,95%	39410	1239
Bytča		30788	6	0,02%	30413	30609	7	0,02%	29597	826
Čadca		92843	34	0,04%	90609	91710	32	0,03%	86521	4253
Dolný Kubín		39364	37	0,09%	38651	39520	26	0,07%	37270	1838
Kysucké Nové Mesto		33778	10	0,03%	32677	33308	15	0,05%	31456	1462
Liptovský Mikuláš		73984	142	0,19%	70585	72627	98	0,13%	66023	4121
Martin		97813	202	0,21%	93962	97110	160	0,16%	83685	11777
Námestovo		56053	15	0,03%	55658	59540	14	0,02%	57924	1332
Ružomberok		59420	55	0,09%	58151	58014	56	0,10%	54399	2875
Turčianske Teplice		16866	19	0,11%	16333	16379	7	0,04%	15266	841
Tvrdošín		35062	16	0,05%	34691	35829	14	0,04%	34767	752
Žilina		156361	124	0,08%	153036	154205	124	0,08%	144694	7097
Banská Bystrica		111984	495	0,44%	106793	111242	366	0,33%	96158	12647
Banská Štiavnica		17151	53	0,31%	16298	16595	42	0,25%	14714	1641
Brezno		65909	99	0,15%	62438	64196	79	0,12%	55947	5576
Detva		33514	48	0,14%	32653	32896	24	0,07%	29728	2719
Krupina		22885	106	0,46%	22082	22927	87	0,38%	20804	1605
Lučenec	Losonc	72837	20072	27,56%	49266	74861	17338	23,16%	45301	9636
Poltár		23666	278	1,17%	22737	22545	97	0,43%	20368	1688
Revúca	Nagyőrce	40918	8994	21,98%	28412	40400	7738	19,15%	26746	3087
Rimavská Sobota	Rimaszombat	83124	34323	41,29%	43492	84889	30516	35,95%	40318	8297
Velký Krtíš	Nagykürtös	46741	12823	27,43%	31796	45562	10939	24,01%	29841	3965
Zvolen		67633	283	0,42%	65025	69077	215	0,31%	59539	7744
Žarnovica		27634	30	0,11%	26844	27084	33	0,12%	24454	2251
Žiar nad Hronom		48125	191	0,40%	46029	48289	122	0,25%	41610	5258
Bardejov		75793	51	0,07%	69283	77859	41	0,05%	66404	4336
Humenné		64845	81	0,12%	59216	64446	81	0,13%	54110	4532
Kežmarok		63231	51	0,08%	56350	70487	51	0,07%	55788	5854
Levoča		31880	18	0,06%	29080	33262	19	0,06%	28365	2605
Medzilaborce		12668	7	0,06%	6390	12450	14	0,11%	4772	1227
Poprad		104348	207	0,20%	97721	103914	143	0,14%	88024	12228
Prešov		161782	234	0,14%	152362	169423	164	0,10%	143698	16824
Sabinov		54067	23	0,04%	49721	57820	22	0,04%	48203	3100

Járás	2001				2011				ismertlen
	összes	magyar	%	szlovák	összes	magyar	%	szlovák	
Snina	39633	29	0,07%	33585	38129	20	0,05%	29737	2433
Stará Ľubovňa	50684	35	0,07%	45729	52866	22	0,04%	41436	2949
Stropkov	21027	9	0,04%	18941	20931	9	0,04%	16719	1368
Svidník	33506	18	0,05%	27918	33238	17	0,05%	23897	2532
Vranov nad Topľou	76504	54	0,07%	70145	79702	43	0,05%	67147	4643
Gelnica	30841	32	0,10%	27862	31272	46	0,15%	25851	2012
Košice	236093	8940	3,79%	210340	240433	6382	2,65%	177581	45922
Košice - okolie	106999	14140	13,22%	84846	119227	11845	9,93%	88287	10150
Míchálovce	109121	12819	11,75%	89150	110842	12122	10,94%	83312	10103
Rožňava	61887	18954	30,63%	38967	63351	16103	25,42%	37298	6018
Sobrance	23776	18	0,08%	22909	22933	15	0,07%	20354	1040
Spišská Nová Ves	93516	87	0,09%	85472	97593	85	0,09%	83830	6687
Trebišov	103779	30425	29,32%	67200	106072	28145	26,53%	63553	7048

BALASSA ZOLTÁN:

Etika és matematika

Ha egy kicsit játszunk a szavakkal, e két szó utolsó két szótagja egyezik. Még ha mindenki számára világos, a kettő aligha keverhető össze, vagy az egyik kifejezés nem léphet a másik helyébe. Az idei parlamenti választások után sokan megfedkeznek erről az apró különbségről, mely szemükben etikailag elhanyagolható. Erre még visszatérünk.

A választási eredmények közzététele szinte egybeesett a tavalyi népszámlálási adatok részleges közreadásával. Mélyreható összevetés így még nem lehetséges, mégis bizonyos óvatos következtetések levonhatók. Azonban a késedelmes közzététel fölveti azt a gyanút, hogy hátha kozmetikai beavatkozásokra került sor a számadatokkal

kapcsolatosan. Ez a megboldogult Csehszlovákiában sem volt szokatlan eljárás. Ám ne legyünk türelmetlenek, az első Szlovák Köztársaság 1940-es népszámlálási eredményeit mindmáig nem tették közzé. Sőt a Szlovák Statisztikai Hivatal honlapján sem találunk semmilyen adatot, holott az összesítés azért már régóta ismert.

Kezdjük tán azzal, hogy a választások előtt, januárban közreadtuk a „Memorandum Cassoviense Anno 2012”-es felhívást, melyben igyekeztünk tárgyyszerűen összefoglalni mindazt, ami a felvidéki magyarságot évtizedek óta nyomasztja azzal a szándékkal, hogy az MKP-t fölrázzuk, és következetes politikára sarkantyúzzuk. Nem titkolt szándékunk, hogy a felvidéki magyar civil társadalmat erősítsük, fölrázzuk, mert elsődlegesen a társadalom érzékeny részének kell megfogalmaznia kívánságait, s a politikának az a kötelessége, hogy azokat pártprogrammá gyúrja és tegye le választói asztalára azzal, hogy mindenki javítson rajta. Csak egy szolgáló párt tudja maga mögé felsorakoztatni a választók táborát és válik legitimmé ebben a vonatkozásban. Ezt eddig több mint 1550 ember értette meg. Azután még született néhány felhívás, melyek inkább altatóként hatottak. Háromszáz ötvenen írtak alá egy húsz év alatt kiüresedett, általánosságokat csökönyösen ismétlő szöveget. Mit reméltek tőle? Akadémikus és egyetemi tanár, polgármester és szakács, pedagógus és pap, rendező, egyetemista és nyugdíjas gondolta, hogy így lehet az embereket ezzel megszólítani? Végiggondolták-e, megemésztették, mit írnak alá!? Nemsokára Bibó Istvánnal harangozok majd, hogy annak szavára hátha fölébrednek.

Gyermekkoromban egyszer egy fél napot azzal foglalatostkodtam, hogy egy nagy babát egy kis úthengerbe helyezzek el. Meglepő, de nem sikerült. Azóta nem próbálkoztam vele. Az ember csodálatos lény, olyan, mint a Habsburgok. Semmiből sem tanulnak. Hajlandók mindig ugyanazt csinálni akkor is, ha az sorozatosan nem vezet eredményre. Húsz év sivatagosodás nem volt elég!? Minek kell még jönnie, hogy fölébredjünk!? Ha a lelkesek ilyen semmitmondóan prédikálnának, a templomok még üre-

sebbek lennének! A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala is arra hívta föl a választókat, járuljanak az urnához. Ebben a felhívásban sem olvashatunk semmit arról, hogy az ilyesminek előfeltételei lennének. Tehát ez is altató volt.

Az igazság napján az MKP számára kiderült, így csak a stabil szavazóbázisát tudja megtartani. De meddig? Négy év múlva is sikerül? Az emberek türelme el fog fogyni. Előrelépni, építkezni így nem lehet! A vágóhídra majd 180 ezer választó volt hajlandó fölmenni a Felvidéken, ahogy a választási eredmények csúfolódnak.

Nem csoda. Az elmúlt majd száz év nem segítette a tisztánlátást. Az első világháború erkölcsileg lezüllesztette az embereket, olyan traumát okozott tömegesen, mint korábban egy háború sem. A sebek gyógyítására nem maradt idő. A Kárpát-medence tömegeit akaratuktól függetlenül szippantották különböző államalakulatokba. Ha szavazhattak volna, valószínűleg a Magyar Királyság megmarad. De ezt a népszavazást már sohasem fogjuk megtartani. A királyság északi része Csehszlovákiához került. De ez az állam képtelen volt tisztességesen etnikailag semleges lenni. Akkor ezt mindenki egy átmeneti agyrémnek vélte, mely nem tarthat sokáig. Történeti léptékel nézve ez így is van, de több generáció élete futott zátonyra ezért a történelmi anomáliáért, melynek még mindig nincs vége. Alig telt el húsz év, a felvidéki magyarok zöme visszakerült Magyarországhoz az első bécsi döntés jóvoltából. Szomorú mementó ez a demokráciák számára, hogy két diktátor – persze nem önzetlenül – igazságosabb határokat tudott meghúzni, mint a magukat demokráciaként reklámozó vigécek. Ez az állapot nem tarthatott soká és visszakerültünk az iménti etnokratikus államba, mely azonban még kegyetlenebbül büntette a

nyelvi másságot, mint korábban. Néhány év után jött némi fellélegzés, de ez megint rossz oldalról jött, hiszen a vörös totalitás érdeke fűződött hozzá. Megkezdődött a négy évtizedes agymosás, melynek sava-nyú gyümölcsseit mindmáig enni vagyunk kénytelenek. Két évtized múltán 1968 reménye csillant föl, de azt a nacionalista és neosztálinista Husák-éra temette el ismét húsz évre. Érdemtelenül megkaptuk 1989 novemberének kegyelmét, de nem tudtunk élni vele! Közülünk is sokan visszaéltek vele és azt teszik mindmáig. Ez életem legszomorúbb tapasztalata. Ez az utóbbi négyszer húsz esztendő betett nekünk és úgy látszik, olyan vakságot okozott, hogy máig nem találjuk az utat. Mint az az ember, aki a körhintán elszédül, és görbén kezd járni, amikor végre szabadul a körforgásból, holott már látszólag semmi sem kényszeríti a dülöngélésre. Úgy tűnik, az emberek húsz esztendőt kibírnak, de annál több már torzítja tisztánlátásukat, mert elveszítik hitüket. S a torz tapasztalatokat továbbadják utódainak is. Megtanulnak kicsinyek lenni.

Történelmi megrázkódtatásaink olyan félelmeket és bizonytalanságot okoztak, hogy képtelenné váltunk egyéni és közösségi érdekeinek felismerésére. A zavar, vagy tisztánlátás ilyen mérvű hiánya egyrészt az asszimiláció karjaiba kergeti az „áldozatokat”, vagy olyan pártokra adják voksukat, melyek e hamis perspektíva szempontjából megoldást „nyújtanak”. Ez annál veszélyesebb helyzet, mert nincs olyan magyar párt, nincs olyan értelmiségi elit, nincs olyan civil közvélemény, mely következetesen képviselné, közvetítené, magyarázná, elemezné a helyzetet, és első sorban megérintené az érintetteket, miközben a torz társadalmi közeg nem kedvez a helyzet tárgyilagos, szorongásmentes elemzésének. A

sovinizmusra és anyagiasságra gondolunk elsősorban. A beszűkült, részben agyimosott tudat az „egyszerűbb”, könnyebb megoldásokra hajlamos. Mit nekik Mezzofanti vagy G. B. Shaw! Mondtak valami szépet és magasztosat a magyar nyelvről? No és!? – böffenek egyet pufajkás módjára. Így a csendes közösségi hisztéria, vagyis „kórdivat” már automatikusan elvégzi romboló munkáját. Az ember a mai világban amúgy is hajlamos rá, hogy automatává, rabbá váljon. Sok lúd disznót győz! A tömegember veszélyére már réges-régen hiába hívják föl a figyelmet. A hamis realizmus tipikus, ám kényelmes példája tehát sokakat megfertőzött. A végzettség, társadalmi rang, poszt nem nyújt védelmet a csóllátás ellen. Erre mutatott rá Bibó István. „Ha egy közösség a hazugságnak valamiféle zsákutcájába beszorul, annak első következménye az, hogy nem talál realista és lényeglátó embereket, akikre a maga vezetését rábízhassa.” Nekünk szerencsénk volt, mert volt ilyen emberünk, de azt elkergettük! A másik oldalon a szilárd jövőkép hiánya egyfajta fordított kiválasztást generál, amely hosszú távon a közösség új vezető rétegét erkölcseileg és értelmileg lezülleszt. „Talál bőségben gyakorlatias embereket, akiknek a számára a gyakorlati munka vagy érvényesülés lehetősége áll mindenekfelett, s ennek érdekében hajlandók abban az értelemben »realisták« lenni, hogy a hazugság fennálló és érvényesülő konstrukcióját elfogadják valóságnak. Realizmusuk ilyen módon egy alapvetően hazug építmény megtámasztásában, erősítésében és a tényleges lehetőségek hamis feltételei között való ide-oda tologatásban merül ki. A másik oldalon a lényeglátás adományával megáldott emberek vagy más kifejezési formát keresnek, vagy szűkebb, kisebb közösségekbe vonulnak, majd mind nagyobb mértékben izolálódnak, duzzogásba, sértődöttségbe, kü-

löncségbe, vagy ádáz prófétaságba szorulnak; egyidejűleg a különcök és az ádáz próféták válnak arra alkalmassá, hogy a lényeg megmondását magukra vállalják.” (Válogatott tanulmányok II., Magvető, Bp. 1986, 604.) De ki olvassa Bibót ma, ki emlékszik még megtermékenyítő gondolataira? Akik a 80-as évek közepén szinte belepistultak, mára kufárokka lettek.

Ha a választó úgy érzi, olyasmit kínálnak neki őszintén, ami egyéni és közösségi érdekeit szolgálja, akkor fellelkesül és elmegy. Azonban a motiváció hiányzott. A politikusok megfélemeznek az aprómunkáról. Arról, hogy házról-házra, lélektől-lélelig kellene járniuk.

Egy nagyon „csúnya” dolgot vagyok kénytelen leszögezni. Figyelve a választásokat, mér régen arra a meggyőződésre jutottam, hogy a demokrácia, a szavazati jog kiterjesztésével szinte mindenkire, nem sokat nyertünk. A közvélemény elmarasztalja azokat az országokat, amelyek késve terjesztették ki a választójogot. Ennek kimondatlan előfeltétele az lenne, hogy minden választópolgár felelősségteljesen készül, elolvassa a pártprogramokat – legalábbis azok rövidített formáját –, emlékszik e pártok korábbi vezetésére, viselkedésére, ütköztetve saját tapasztalatait másokéval, járul az urnához. Vagyis racionálisan és felelősségteljesen dönt, miközben elődeire, utódaira és közösségére is gondol. Ha ez valahol így van, kérem, értesítsenek!

Mit láttunk helyette? Elég, ha megjelenik Lagzi Lajcsi és előveszi a trombitáját, vagy Kovács Kati megeresztli a hangját, az emberek hipnotikus álomba merülnek, letűnt fiatalságukra gondolnak, és üdvözült szavazatukat adják érdekeik kiadásítóinak. Még dicsekednek is vele, és úgy vélik, az egészséges kompromisszumot szolgálják. Egyfajta földi mennyországról ábrándoznak Szlovákiában, ahol Fico, mellén Madaričcsal – Slota reinkar-

nációjával - együtt piknikezik Bugárral a krasznahorkai vár alatt. A ruszin Kaliňák kardtáncot jár a tűz körül és Čaplovič idült mosollyal az arcán Alexander Petrovicot szaval: „Fényesebb a kardnál a lánc!” Ennek a vízióknak felülve, sok magyar örült Fico győzelmének.

Pedig a kassai kísérleti állomás világosan mutatja a jövőt. Itt a Smer nyerte meg a helyhatósági választásokat, és a Híd partnerségre lépett vele. Ez utóbbi párt vezetőségéből viszont már a magyarok eltűntek. Erre valahogy senki sem figyel, semmilyen következtetést sem von le. Jön majd 2013 és Európa Kulturális Fővárosa – magyarok nélkül. Az 1920 óta állandóan nyomás alatt tartott Csécsen Bugár lett az első, Fico a második. Tehát idill! Milyen kár, hogy nem vette be a kormányba, pedig a Híd regisztrált partnerségért esdett. Mert ha ez a díszes garnitúra hibákat fog elkövetni, akkor egyedül lévén, nem lesz kire hárítani. Bugár jól jött volna hálás pófozóbabunak. A magyar kártyával két legyet lehetett volna ütni egy csapással.

Tömegek ülnek föl a demagógiának, hisznek a kortes-dáridóknak. Szépség-, netán szimpátiaversenynek tekintik aválasztásokat, és a szerint szavaznak ide-oda. Községünk jövőjét teszik így kockára. A demokrácia csak annyit jelent ma, hogy sokkal több embert lehet bepalizni, mint bármikor korábban. Mos agyat a tévé, az internet, az írott sajtó, a kocsma, a szomszéd és Ágnes asszony, aki „a patakban/ Fehér lepedőjét mossza;/ Fehér leplét, véres leplét/ A futó hab elkapdossa.

Oh! irgalom atyja, ne hagyj el.” Külön szakemberek építik föl az egyes pártok vezetőségének „imidzsét”. Hiszen nem az számít, hogy igazat mondjanak, csak az, hogy szavazatot nyerjenek. Bal vagy jobb horogra akadjon a választó. Utánam a kormányozzon!

Egy pillanatig abban reménykedtem, össze tudjuk magunkat szedni,

és ha nem is lesz könnyű, de szívósan kiharcoljuk azokat a jogokat, melyeket másoknak sikerült. Nem. S ennek saját magunk voltunk a kevésebbjei. Az embernek nincs nagyobb ellensége saját magánál! Választási eredményeink és népszámlálási adataink ennek beszédes bizonyítékai. Nem kell azonban elkeseredni, mert a számok nem fedik teljes mértékben a valóságot. Lehet, a helyzet még válságosabb! Ám mindenképpen veszélyes helyzetben vagyunk. S ilyenkor kell a józan ész és a csigavér. Főleg a tisztánlátás. Csakhogy a globális környezet sem kedvez ennek. A média agymosása és az emberi igénytelenség keveréke tudatmódosító robbanásokat okoz, hogy most néhány szabadlegényt ne említsek, aki még tetézi a bajt be nem nőtt feje lágyával, mocskos szóhasználatával, zavaros vagy éppen dilettáns „messiászkodásával”.

De hagyjuk abba a ködszurkálást! Vessünk össze néhány számot és vizsgáljuk meg, mi következik belőlük!

Világossá vált, Szlovákiában a közvélemény-kutatások rendszerint csődöt mondanak. Főleg magyar vonatkozásban. Ezt most már az érintettek be is vallják, de nem kívánnak javítani rajta. Legalábbis erről egy szó sem hangzott el. Ez természetesen módszertani hiba. Ha Szlovákiában nagyjából 1000 embert kérdeznek meg valamiről, akkor ezen belül 85 magyart kellene megkérdezniük. De ha csak ennyit faggatnak, akkor az nem lehet reprezentatív a magyarok vonatkozásában. Ugyanis ilyen kis szám esetén nem lehet betartani az összes szükséges mutatót (nemek és korosztály szerinti megoszlás, területi elhelyezkedés, kis, közepes és nagy település, többségi, kisebbségi, szórvány-helyzet és iskolai végzettség). Van azonban egy olyan mutató is, amelyet egyszerűen nem lehet biztosítani. A nemzeti tudat állapota. Hányan tartják még magukat, há-

nyan indultak el az asszimilációs megsemmisülés útján és éppen melyik stáción tartanak? Ezt soha senki nem mérte föl folyamatában. Ám tegyük mégis egy kísérletet létszámunk meghatározására. 2001-ben a magyar római katolikusok számát maximum 400 ezerre tették. A magyar reformátusokét maximum 100 ezerre becsülték. Így azt az arányszámot kapjuk, hogy egy szlovákiai magyar reformátusra 4 katolikus jut. Másrészt a magyar katolikusok és reformátusok száma 472 500 lehetett. Abban az évben azonban a magyar nemzetiségűek száma 458 467 volt, így a magyar anyanyelvűek számát kell mérvadónak tekintenünk (508 714). Ennek fényében a felvidéki magyarok 93 %-a tartozott volna a római katolikusok és reformátusok közé. Ez viszont nem felelhet meg a valóságnak, mert a lakosság 13,0 %-a közömbös vagy ateista volt. Vagy túlbecsültük a magyar reformátusok és katolikusok számát, vagy több magyar élt Szlovákiában a mért adatoknál. Mi az utóbbit fogadjuk el. Használjuk föl most ezeket az eredményeket a tavalyi adatok értelmezésénél. A reformátusok nagyjából 90 %-át tartják magyaroknak. Így tehát idén 88 647 magyar református vallotta meg vallási hovatartozását. Mivel a lakosság 10,6 %-a nem vallott színt, és ezen belül a vallási megoszlást azonosnak vesszük az ismert adatokkal, így végeredményben 98 043 református, illetve református gyökerekkel rendelkező magyar élt tavaly Szlovákiában. Az előbbi arány fölhasználásával az derül ki, hogy 392 172 római katolikus gyökerekkel és identitással rendelkező magyar él a vizsgált területen. A nagyobb vallások követői nagyjából Szlovákia lakosságának 75 %-át teszik ki. Így az előbbi két számadat összege adja az itteni magyarok három negyedét. Kerekén 653 000 magyar anyanyelvű, más szóval élve: többé-kevésbé magyar identitású egyén él Szlovákiában. A nemzetiségi adatok ezt

menyiben támasztják alá? Tavaly 458 467-en (8,5 %) vallották magukat magyar nemzetiségűnek és 508 714-en (9,4 %) magyar anyanyelvűnek, ám 382 493-an (7,0 %) nem vallottak színt. Félelemből, közömbösségből, felelősségtudat hiányából, nyegleségből vagy nemtörődömségből. Az ebben a csoportban szereplők identitása valamilyen módon meggyengült. Soha nem fogjuk megtudni ennek a csoportnak az összetételét.

Minden közvélemény-kutatással kapcsolatosan azt mondják, hogy abban a csoportban, amely nem ad választ, a vélemények megoszlása ugyanolyan, mint a válaszadók csoportjában. Fogadjuk ezt el azzal, hogy a szlovákok esetében félelemtől aligha lehet szó. Így ezek számát ebben a csoportban önkényesen 50 000-re teszem. Tehát 330 ezer ember hovatartozását kell megbecsülni a többi nemzetiség arányában. (Az anyanyelvet tekintve 355 ezer személyről van szó, ha szintén ugyanannyira becsülöm a szlovák anyanyelvűek számát.) Így számolva az derül ki, hogy ebben a csoportban lehet 145 ezer rejtőzködő magyar (155 900 magyar anyanyelvű), 34 ezer roma (38 000 roma anyanyelvű) és 151 000 egyéb nemzetiségű (161 100 egyéb anyanyelvű) egyén. Így azt az eredményt kapjuk, hogy Szlovákiában kerekén 600 ezer magyar nemzetiségű és 650 ezer magyar anyanyelvű lakos él. Ez a vallási adatokból kiszámított létszámmal egészen jól egybevág. De tudomásul kell vennünk, hogy ezek nagyjából 30 %-a (a nemzetiséget megvallók aránya a tényleges magyarok számához viszonyítva) nem tartja fontosnak identitásának megvallását. Összesen ez a magyarok jelentős tömegeinek komoly megingását, elbizonytalanodását jelenti. Szociológusok szerint, ha egy csoportból annak egy harmada leválik – legyen az akár egy baráti kör –, akkor annak nincs jövője. Szét fog morzsolódni. Ettől az állapottól e számítás

szerint már csak 3 % választ el bennünket! A valós helyzet azonban jóval tragikusabb. Ennek számos vonatkozása van. Mi most a továbbiakban a politikaival kívánunk foglalkozni, a számok tükrében.

Köztudott, főleg két párt vetekeedett a magyar szavazatokért. A Híd és az MKP, de más pártoknak is jutott a magyar szavazatokból. Mi vészhelyzetben is nagyvonalúan tudunk adakozni. A Titanicon is azt húzatnánk a cigánnyal: Sose halunk meg! Valamikor régen Alexander Mach, a későbbi hírhedt belügyminiszter, azt mesélte Tuka Béla egyik rokonának fehér asztal mellett, hogy elég volt egy választási kampány idején magyar faluban elszavalni egy Petőfi-verset és a sok elkábított magyar választó nem a magyar pártokra szavazott. Tehát nincs új a nap alatt!

A Híd 178 088 (6,9 %) az MKP 109 483 (4,3 %) szavazatot kapott. Ez összesen 287 571 (11,2 %) szavazat. Egyesek úgy vélik a matematika bűvöletében, hogy közösen kellett volna indulni, mert ez együtt, lám, 21 mandátumot jelentett volna és nem csupán 13-at. Csak akkor ugyanabban a csapdahelyzetben lennénk, mint voltunk Bugár regnálása idején. Etikailag meg megbuktunk volna!

Szlovákia lakosságának 47,3 %-a adott le érvényes szavazatot. A magyar nemzetiségű (anyanyelvű) választók száma, akik leadták voksukat, így 216 933-ra (240 622-re) tehető. Tehát – papírforma szerint – a Hídra még 70 638 főleg szlovák szavazott.

Ahhoz, hogy az MKP bejusson, 18 204 személynek kellett volna még erre a pártra szavaznia egy másik helyett, vagy még újabb 19 161-nek kellett volna voksolnia azok közül, akik nem mentek el. Így mindkét párt bejutott volna. A nagy, megválaszolatlan kérdés az, mi történt volna akkor. Nyugodtan mondhatjuk, semmi. Vagyis: folytattuk

volna az eddigi terméketlen politizálást.

Sokkal többen, mint elviselhető lenne, vallják azt a nézetet, hogy a két pártnak össze kellett volna fognia. Ez a nagy kísértés. Matematika, vagy etika? Ugyanis Bugár Bélának van egy óriási, eléggé nem fölbecsülhető érdeme, hogy amikor kiszámított lépések után elhagyta az MKP-t, magával vitte azoknak az embereknek a jelentős részét, akik lerontották ennek a pártnak a hitellességét. Sajnos, nem mindenkit. Ha most összefogna vele az MKP, akkor visszatérnénk a régi útra, mely annyi kárt okozott már.

A választások napján egy kisvárosban volt tennivalóm, s egy kedves házaspárnál vendégeskedtem. A választásokat is érintettük. A család fő kijelentette, őket a politika nem érdekli. Majd kiderült, mégiscsak van véleménye, mert Bugárra akar szavazni. Miért? Mert az MKP-es polgármester megválasztásakor lefizette a cigányokat, helyettese nem csinál semmit, a helyben lakó képviselőjelölt képviselőként nem csinált – szerinte – semmit. Lebo Bélának ezeket is el kellett volna színpantania. Sajnos, nem volt annyira negatív kisugárzása. Az MKP-n belül etikai bizottság előtt kellett volna elszámolniuk. Nem így történt. Ez is csökkentette az MKP-ra adott szavazatok számát.

Ha az összes potenciális magyar elment volna választani – tehát a magyar anyanyelvűek összessége (307 450 fő), miközben a többiek választási kedve nem változott volna -, ez a voksok 11,73 %-át, vagyis 20 mandátumot eredményezett volna. Ez volt a jelenlegi maximális kapacitásunk. Ez azt jelenti, hogy ha a szlovákiai magyarságnak lett volna egy olyan pártja, amely mindannyiunkat meg tudott volna szólítani azáltal, hogy következetesen képviseli politikai akaratunk teljes spektrumát, akkor most a magyarokat 20 (következetes) képviselő képvisel-

hetné. Így jelenleg a második legkomolyabb politikai erőt jelentenénk. Ezt a potenciált vesztegettük most el! Tekintélyünkkel együtt.

Mégsem igaz, hogy az MKP-ra adott majd 110 ezer szavazat elveszett, hanem a Hídra és a többi pártra könnyelműen és meggondolatlanul elvesztegetett voks ment a súlyosztóbe. Tehát ennek több mint a duplája. El tudunk-e lelkiismeretünkkel számolni ez ügyben? A kérdést nemcsak a könnyelműen választók (ezek úgy sem fogják ezt az írás olvasni), de az MKP mindenkori vezetői, tisztségviselői és képviselői is fokozottan föl kell, hogy tegyék maguknak.

Valamikor rég az egyik szlovák lap, a Zmena arról értekezett, a Biblia történetei Szlovákiában zajlottak. Ezt most jól hasznosíthatjuk. Van négy évünk a fölkészülésre. Húszéves könnyelmű bolyongás után a pusztában, ezt az időt nem szabad elvesztegetnünk! Mert akkor nem lesz föltámadás a számunkra, és ezt sem a római katonákra, sem a zsidó szanhedrinra, legfeljebb politikai farizeusainkra és gyávaságunkra, szellemi tisztánlátásunk hiányára foghatjuk. Csakhogy ennek már nem sok értelme lesz. Nagy dicsőség, hogy Dávid hagyta, Góliát legyőzze őt!

Hogyan szavaztak a felvidéki magyarok a 2012. március 10-i parlamenti választásokon?

Részletesen megvizsgáltuk a nagy többségben magyarok által lakott települések statisztikáit.

Tények:

- Az MKP 2012-ben Szlovákiában 109 483 szavazatot kapott, a Most-Híd 176 088 szavazatot.
- 2010-ben következő volt a helyzet: Az MKP-ra 109 638, a Most-Hídra 205 538 szavazat jutott.
- Az MKP 2012-ben 155 szavazattal kapott kevesebbet, a Most-Híd pedig 29 450 szavazattal.

A magyarok által lakott 550 településen (Dél-Szlovákia azon községei, amelyekben a magyarok aránya 10 százalék felett van, vagy számuk meghaladja a 100 főt.) él a felvidéki magyarság több mint 98 százaléka. Ezek összességében 2012-ben az MKP-ra 108 588-an szavaztak, azaz a párt szavazatainak 99,2 százalékát ezekben a községekben szerezte. 2010-ben is hasonló volt a helyzet, az MKP-ra 108 558 szavazat jutott, a párt össz-szavazatainak 99 százaléka. A nem magyarok által lakott területen az MKP 2012-ben mindössze 895 szavazatot kapott, 2010-ben pedig 1080-at. A különbség statisztikai szempontból elhanyagolható, csupán 95 szavazat.

A Most-Híd a magyarok által lakott területen 2012-ben 147 343 szavazatot szerzett, a nem magyarok által lakott területen 28 745 szavazatot. 2010-ben a Most-Híd a magyarok által lakott területen 173 548 kapott, ezen a területen kívül 31 990-et. A magyarok által lakott területen a Most-Híd 2012-ben 26 205 szavazattal kapott kevesebbet, azaz a Most-Híd országos méretű szavazatvesztése 89 százalékban a magyarok által lakott területen történt, és csak 11 százalékban az ország többi részén.

A magyarok által lakott területen viszont kétszer annyi szlovák él, mint magyar (főleg a két nagyváros, Pozsony és Kassa ront magyar szempontból a statisztikán), ezért a magyar polgárok szavazói viselkedésére nehéz az egész magyarok által lakott terület adatait nézve választ kapnunk. Ezért célszerűbb, olyan kisebb mintát választanunk, ahol a szlovákok jelenléte csak kis mértékben befolyásolhatja a statisztikai adataikat.

Hogyan szavaztak tehát a magyarok?

Erre a szavazás titkos volta miatt nem adhatunk pontos választ. A magyar szavazók választási viselkedéséről azonban képet adhat egy olyan választási kimutatás, melyeknél csak a több mint 80 százalékban magyarok által lakott községeket nézzük (lásd a térképet). Összesen 217 ilyen település van. Ezeken a településeken - a 178 111 magyar mellett csupán 19 454 szlovák él, azaz a magyaroknak mindössze 9,15 százaléka (vagyis a szlovák szavazatok jelenléte legfeljebb 10 százalékos hibalehetőséget jelenthet a statisztikákban). A magyarok aránya a teljes lakossághoz (201 029 fő) mérten ezekben a községekben 89 százalék.

Nézzük tehát a legalább 80 százalékban magyarok által lakott községek statisztikáját:

Szavazatok	MKP	Most-Híd	Smer	SDKÚ-DS	KDH	SaS	Összes voks
2010	47 620 (43,8%)	46 841 (43,0%)	3 060 (2,8%)	4 545 (4,2%)	349 (0,3%)	2 343 (2,2%)	108 831 (100%)
2012	48 594 (49,2%)	38 467 (39,0%)	4 585 (4,6%)	1 024 (1,0%)	748 (0,8%)	977 (1,0%)	98 718 (100%)
Különbség	+ 974	- 8 374	+ 1 525	- 3 521	+ 399	- 1 366	-10 113

Megj.: A 2012-ben alakult, Igor Matovič vezette Egyszerű Emberek és Független Személyiségek 2012-ben a legalább 80 százalékban magyarok által lakott településeken 1080 szavazatot kapott.

Az MKP ezen települések összességében 2010-ben is megelőzte a Most-Hídat, de csupán 779 szavazattal. Ez a különbség az MKP és a Most-Híd között 2012-ben már 10 127 szavazat, azaz, tizenháromszor annyi, mint 2010-ben. A legmarkánsabb különbség viszont az, hogy ezen a túlnyomó többségben magyarok által lakott területen több, mint 10 ezerrel kevesebben szavaztak, mint 2010-ben. És ezek szinte mind hiányzó magyar szavazatok! (Miótán a magyarok aránya ezen területek összességében 89 százalékos, a hiányzó 10 113 választó – a 2010-es választásokhoz képest – közül 9 000 lehet a magyarok száma.)

Amennyiben az ország többi részén is hasonló volt a magyarok választás viselkedése, akkor mintegy 27 ezer magyarral szavazhatott az idén kevesebb, mint 2010-ben (ugyanis a 80 százalékban magyarok által lakott településeken csak a felvidéki magyarok egyharmada él - pontosan 34,2 százaléka), és ez a 2012-es előrehozott parlamenti választások legnagyobb magyar vonatkozású veresége!

Van mozgás az MKP szavazótáborában is – A Magyar Koalíció Pártja 2012-ben gyakorlatilag ugyanannyi szavazatot szerzett, mint 2010-ben, ezért hallani, hogy stabil szavazóbázisa van. Ez természetesen országos méretben értendő, ha regionális, járási, de inkább községi szintű összehasonlítást teszünk, kimutatható mozgást látunk az MKP szavazótáborában.

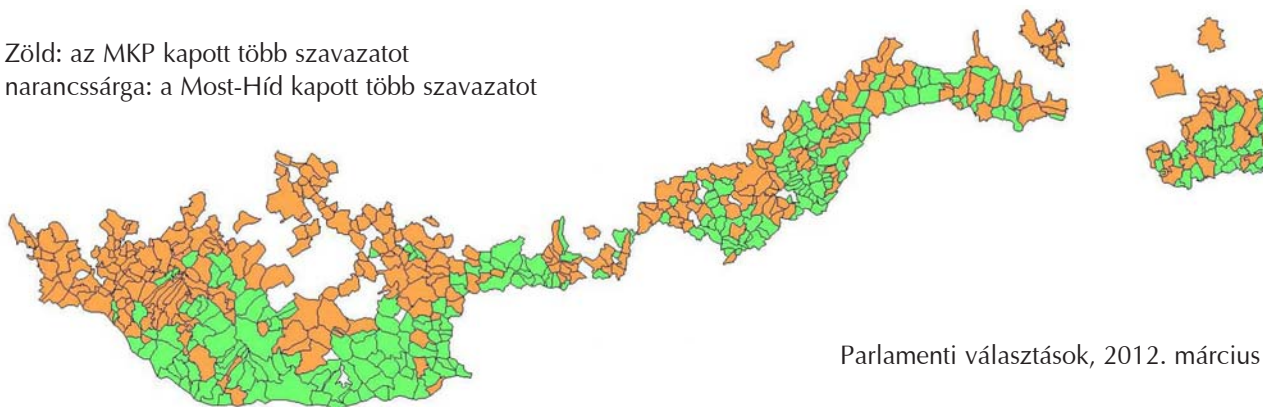
Miről van szó? Ha egy adott településen 2012-ben több szavazata volt az MKP-nak, mint 2010-ben, akkor legalább annyi új szavazója van a pártnak, mint a két választás közötti szavazatnövekedés. Konkrét példa: Bősön 2010-ben 1186-an szavaztak az MKP-ra, 2012-ben 1652-en, vagyis 466-tal többen. Azaz, legalább ennyi új szavazója van Bősön az MKP-nak.

Dél-Szlovákia 550 magyarok által is lakott községe közül 231-ben kapott több szavazatot a párt, mint 2010-ben, ez összesen 7255 szavazat, a többi magyarok által lakott községben pedig 7239 szavazattal kevesebbet kapott, és ez meg is felel az MKP országos kiegyensúlyozott arálynak a két választás között.

A Most-Híd esetében ezek a számok a következők: 131 magyarok által lakott községben növelte a szavazatszámát, ez összesen 2776 szavazat, a többiben pedig összesen 29 523 szavazatot veszített - ez utóbbi szám szinte ugyanannyi, mint a Most-Híd országos szavazatvesztése: 29 450.

Blöff a Most-Híd 150 ezer magyar szavazata

Zöld: az MKP kapott több szavazatot
narancssárga: a Most-Híd kapott több szavazatot

Parlamenti választások, 2012. március 10.

A Most-Híd politikusai gyakran hangoztatják, hogy 150 ezer magyar szavazat van mögöttük. A kérdés, hogy kit tartanak magyarnak? Ha azokat, akiket kellene, vagyis, akik saját magukat is annak vallják (a 2011-es népszámláláson 458 467-en), akkor a Most-Híd 150 ezres magyar szavazatszerzése blöff.

Miért? A Most-Híd a magyarok által lakott településeken (Dél-Szlovákia azon községei, amelyekben a magyarok aránya 10 százalék felett van, vagy számuk meghaladja a 100 főt) ugyan valóban 148 ezer szavazatot kapott, és a nem magyar településeken, ahol a felvidéki magyaroknak csupán két százaléka él (6 ezren) még megkaphatta a kétezer voksot, ami együttesen kiadná a 150 ezret, de! A magyarok által lakott területen a 450 ezer magyar mellett 1,09 millió szlovák él, akik közül sokan szavaztak a Most-Hídra, és ezeket a szavazatokat le kellene vonni a Most-Híd „szavatszámológójának” a magyar szavazatokból. Sok olyan település van, ahol a Most-Híd szavazatainak a száma jóval meghaladta a magyarok számát, ami szintén azt mutatja, hogy számolnia kellene jelentősen a Most-Hídnek a szlovák szavazatokkal is a magyar településeken.

Mennyi lehet a nem magyar szavazat a Most-Hídnál? Ezt elég pontosan meg lehet határozni, ha két – egyébként nyilvánvaló – alapfeltételt elfogadunk: 1) Az MKP-ra túlnyomó többségben, legalább 95%-ban csak magyarok sza-

vaztak (ennél minden bizonnyal sokkal homogénabb, azaz magasabb a magyarok aránya az MKP szavazótáborában), 2) a magyarok választási aktivitása mérvadóan nem haladta meg az országos átlagot (mivel a déli, magyarok által lakott járásokban a választási részvétel alacsonyabb volt az országos átlaghoz mérten, ez is teljesülni látszik).

A Most-Híd magyar szavazatait megkaphatjuk úgy, ha az összes magyar szavazatból kivonjuk az MKP magyar szavazatait. Ismerjük a 2011-es népszámlálás községekre lebontott eredményeit (a népszámlálás és a parlamenti választások között egy év sem telt el, így tehát evidens a párhuzambavételüknek a korrektsége). Ismerjük azt is minden községre vonatkozóan, hogy hányan szavaztak ott, a számítás tehát elvégezhető.

Konkrét példa: Dunaszerdahelyen 10 791-en adtak le érvényes szavazatot. A városban 74,53 százalék a magyarok aránya, tehát a magyar választópolgárok száma $10\,791 \times 0,7453$, azaz 8042-re tehető. Az MKP-szavazatok száma 4381, ennek legalább a 95 százaléka magyar választópolgártól van, azaz 4162. Tehát a Most-Hídra legfeljebb $8042 - 4162 = 3880$ magyar választópolgár szavazhatott. A Most-Híd viszont Dunaszerdahelyen 4568 szavazatot kapott, amiből $4568 - 3880 = 688$ lehet a nem magyaroktól kapott szavazat.

Ezt a számítást elvégeztük az összes

magyarok által lakott településre, és így kijött, hogy a magyar településeken a Most-Híd 104 134 magyar szavazatot kaphatott (lásd a *Felvidéki Magyarok újságmellékletünk* 57. oldalán). Az MKP szavazatainak a száma ugyanitt pedig 108 558. (A 10 százaléknál kevesebb magyart számláló településeknél - ezekből csak 25 van - még plusz korrekciót is végeztünk a Most-Híd javára, hozzáadtuk a Most-Híd magyar szavazataihoz még a magyar szavazópolgárok 50%-át. Ezt azért tettük, mert ezek főleg nagyvárosok - Pozsony, Kassa, Nyitra stb., amelyekben jelentősen emelkedhetett a választópolgárok száma a beutazó dolgozókkal, egyetemistákkal).

Ez a magyarázata egyébként az itt látható választási térképnek is, ami mutatja, hogy a döntő többségében (70 százalék felett) magyarok által lakott területen az MKP győzött a Most-Híd felett, ugyanis ezeken a településeken nem volt elég szlovák szavazó az MKP és a Most-Híd arányának megfordításához.

Ez a számítás a magyar szavazatokra vonatkozóan egyébként a Most-Hídra kedvező, mert az feltételezi, hogy azok a magyarok, akik nem szavaztak az MKP-ra, mind a Most-Hídra szavaztak. Azaz, a Most-Hídnak adtuk azokat a magyar szavazatokat is, amelyeket a Smer, a SaS, a KDH, SDKÚ-DS stb. kapott meg...

Oriskó Norbert

Népszámlálási eredmények - megoldási javaslattal

Megkongatjuk a vészharangot, de nem temetni jöttünk - ezzel a jelszóval készítette el a Váralja Szövetség jelentését a 2011-es felvidéki népszámlálás adatai alapján. A Váralja Szövetség nemzetpolitikai műhelyében készült dokumentum címlapján a 2012. március 10-én leégett Krasznahorka vára látható, amint éppen lángokba borul. A Váralja Szövetség választása tudatos: úgy vélik, a Felvidék jelképének számító vár sorsa üzenet a felvidéki magyarságnak.

„A Váralja Szövetség a nemzet egységét vallja, ezért kiemelt figyelmet fordít műhelyében a határon túli magyarság helyzetének. Szakmai jellegű gondolkodásunk elsődleges célja a fenntarthatóság, a magyar lét biztosítása és a magyar szállásterület megtartása. Ez több mint cél – ez küldetés.

A felvidéki népszámlálások tragikus eredményei ugyanakkor talán végre esélyt adnak arra, hogy a magyarság felelősen, sorsát kezébe vegye és az idők jeleit megértse. Ennek reményében ajánljuk jelen dokumentumot elsősorban a felvidéki magyaroknak, köztük is kiemelten a helyi magyar érdekképviselőnek, ajánljuk továbbá a magyar kormányzatnak, a többi határon túli magyar közösségnek, az egész magyarságnak és minden érdeklődőnek!” - olvasható az előszóban.

A dokumentum érdekessége, hogy nemcsak tényeket, adatokat tartalmaz, hanem a szerzők megoldási javaslatokkal is előálltak a felvidéki magyarság népességfogyásának megállítása érdekében. Íme:

A helyzet nem reménytelen

A már megismert statisztikai mutatók valóban tragédiára vallanak: a többszámú magyar területek felhígulnak, a vegyes lakosságú településeken a magyarság kisebbségbe szorul, míg a kisebbség fokozatosan szóróványgyá válik, végül pedig szerteoszlik.

Ha a jelenlegi trendek nem fordulnak meg, akkor a felvidéki magyarság lélekszáma 2020-ra 400 ezer, 2050-re pedig 200 ezer fő alá eshet. A Csallóköz belső, ma még mindig közel 80 %-ban (tíz éve még 90 %-ban!) magyar területei 2050-re már szlovák többségűek lehetnek. Természetesen csak akkor, ha a folyamatok tartósak maradnak, ami – szerencsére – egyáltalán nem garantált!

A szlovák lakosság országosan ugyanis az elvándorlás és a hosszú idő után először visszaeső születésszám miatt csökkenőben van (kivéve a magyarlakta területeket), így a nagyvárosi agglomerációs jelleg is mérséklődhet. Erdélyben például ma már a szóróvány- és szigetmagyarságot leszámítva nem csökken tovább a magyarok aránya, ugyan-

is a románok betelepülése már abamaradt. Ha ezt a Felvidéken is el tudnánk érni, akkor már csak a magyarság fogyása lenne szomorú, de legalább a tévesztés nem lenne olyan fájó.

A helyzet emellett tényleg nem reménytelen. Dél-Szlovákia ma valóban szlovák-magyar vegyes lakosságú terület, ugyanakkor nagy része még mindig magyar többségű. A mai napig vannak stabilan magyar többségű részek (a Csallóköz és a Csallóköz további jelentős részei, a Komárom környéki Duna-part települései, a Medves-vidék stb.). S bár a magyar kisebbség mindenütt fogyóban van, elmondhatjuk, hogy – legalábbis a rendszerváltás óta – még egyetlen magyar faluból sem tűnt el a magyar lakosság véglegesen.

Az is tény továbbá, hogy a 2011-es statisztikákon valóban ront az, hogy a szlovák állampolgárok igen jelentős része – köztük magyarok is – nemzetiségét nem vallotta meg. Talán ennek is köszönhető (részben), hogy amíg 2001-ben az 501 magyar faluból még 98-ban 90% felett volt a magyarság, addig ez a szám 2011-re 483-ból 40-re csökkent. Hasonlóképpen 80 % fölötti településekből 2001-ben még 220 volt, 2011-ben már csak 135. A nemzetiségüket be nem diktáló, identitás nélküli lakosság ugyanakkor semmiképpen sem tekinthető szlováknak!

Végezetül arról is említést kell tennünk, hogy a 2011-es népszámlálás során kibukott tragédia csupán betetőzése volt a 2001-ben már tapasztalt, akkor megindult folyamatoknak. 1991 óta – húsz év alatt – több mint százezerrel lett kevesebb magyar Szlovákiában. Ebben az elmúlt kb. harminc év játszott döntő szerepet. Bízunk benne, hogy egy közmegegyezést élvező, megfelelő

nemzetstratégia a felvidéki magyarság helyzetét még megmentheti. Az már biztos, hogy mindent nem fogunk tudni megtartani, ám még mindig bőven maradt okunk a küzdelemre.

A megoldás

A Felvidék esetében nincs más választásunk, minthogy a jelenlegi állapotokból induljunk ki. Öncsalás lenne ugyanis a 2001-es, 1991-es, 1941-es vagy esetleg 1910-es népszámlálási adatokat relevánsnak tekinteni. Bár legtöbbünknek nehéz elfogadni, hogy Kassa lakosságának alig 2 %-a vallotta magát magyarnak, ugyanakkor tudnunk kell, hogy Rákóczi kincses városában a magyar emberek aránya ma már valóban 10 % alatt van – abban a városban, ahol a II. bécsi döntés tájékán még 70-80 %-os többségben voltunk. Azt is tudnunk kell, hogy a status quo érintése nélkül a már elszennvedett károkat helyrehozni nem lehet, legfeljebb a folyamatokat lehet megtörni – és ennek kell lenni az első számú célnak! Vissza kell fordítani a már előrehaladott negatív tendenciákat! Erdélyben ez sikerült (pl. Székelyföldön), igaz, ehhez a román lakosság nagyszámú, a magyarokét meghaladó arányú kivándorlása is kellett. Ez azonban csak tüneti kezelés volna, így a felvidéki magyarság sorsa továbbra sem lenne hosszútávon biztosított. Mindenképpen egy fenntartható magyarságban kell gondolkozni, el kell vetni az elavult, a történelem során már számtalanszor kudarcot vallott tüneti kezelési eszközöket.

Mostanra már minden gondolkodó honfitársunk számára világossá vált, hogy a felvidéki magyarságot a jelenlegi állapotok között nem lehet megtartani. Fontos lépéseket kell megtenni tehát az egyetlen lehetséges megoldás felé: a felvidékieknek kezükbe kell venniük saját sorsukat. Ez pedig az önrendelkezést, az au-

tonómiát jelenti. A Váralja Szövetség műhelyében korábban foglalkozott egy átfogó dél-szlovákiai (területi alapú) autonómiával, ez akkor lényegében az 1938-as határtól délre eső területet (a szórványmagyar Kassa kivételével) foglalta magába. Ma már egy ilyen verzió sem elképzelhető, ugyanis azóta több nagyvárosban és térségben elenyészett a magyar lakosság (Vágsellye, Léva, Losonc, az Ipoly-völgyében néhol stb.).

Kistérségi önrendelkezés

Lényegében elmondhatjuk, hogy mára Dél-Szlovákia összességét tekintve elveszítette magyar többségi jellegét, ugyanakkor számos kisebb-nagyobb térségben (Csallóköz, Párkány környéke, Ipolyság környéke, Gömör, Bodroghöz) még mindig jelentős (tömb)magyarság él együtt. Ennek érdekében egy olyan új stratégiát kell kidolgozni, amely alapja a lokalizálás, a kistérségi önrendelkezés.

Ki kell dolgozni olyan életképes kistérségek integrációját, amelyek lefedik a felvidéki magyarság szállásterületét. Ezekben a kistérségekben, történeti és földrajzi tájegységekben valósulhatna meg a lakosság önrendelkezése: természetesen önigazgatással. Egyedül egy erős önkormányzatiság képes a helyi érdekek tartós érvényesítésére! Ilyen térségek alakulhatnának ki Dunaszerdahely, Komárom, Párkány, Ipolyság, Fülek, Tornalja, Szepsi és Nagykapos körül. Ezekben a városokban mind jelentős magyar lakosság él, és környékük várhatóan még a jövőben is magyar többségű marad.

Az e körzeteken kívül lakó magyarság kétségkívül a szórványt testesíti meg. Arra is nagyon figyelni kell, hogy ők se maradjanak magukra, ezért hatékony közösségmegtartó programokat kell kidolgozni. Ennek egyik kulcseleme lenne a szórványmagyarság integrálása, irányítása a legközelebbi autonóm kistérség felé.

Így a Léva környékiek Ipolyság, a Rozsnyótól északra élő magyarok pedig Tornalja magyarságával kerülnének szoros kapcsolatba.

Természetesen ez csupán egy megoldási javaslat alapja, amely jelenleg nem lehet más, mint egy távoli cél – hiszen jól láthattuk már, hogy a szlovák félnek semmiféle befogadó készsége nincs a magyar törekvések irányában. Ám a legfőbb akadályt nem más jelenti, mint a felvidéki magyarság megosztottsága: tarthatatlan ugyanis, hogy még ebben a zsugorodó közösségben is magyar harcol magyar ellen, magyar pártok versengenek egymással, miközben a „nevető harmadik” szerepében tetszelgő szlovák félnek olyan „bevehetetlen várakat” sikerül elfoglalnia, mint Komárom, ahol az önkormányzati választásokon a két magyar jelölt valósággal kiütötte egymást. (A szlovák jelölt 5000, az MKP-s jelölt 4000, a Most-Híd jelöltje pedig 3000 szavazatot kapott.)

Magyar előválasztások

A felvidéki magyarságnak a jövőben egységesen és összehangoltan kell cselekednie, ezért szorgalmazzuk, hogy „éles helyzetben” lehetőleg sehol se induljanak egymás ellen magyar pártok. A megoldást ebben a helyzetben az előválasztások jelentenék: a különböző formációk közötti erőviszony egy előzetes választáson dőlne el, az így létrejött sorrend alapján egy közös magyar lista indulna az igazi választásokon. Így nemcsak a magyarság politikából való kiesését lehetne kizárni, hanem egyszerre több formáció is megjelenne a felvidéki magyar palettán, így olyan magyar szavazókat is be lehetne kapcsolni a közéletbe, akik eddig politikai alternatíva híján passzívak maradtak.

Természetesen a fentiek megvalósítása egyedül egy roppant fontos mozzanattal indulhat el: a felvidéki magyarságnak konszenzusra kell

jutnia alapvető kérdésekben. Ezt nevezhetjük akár közmegegyezésnek, akár regionális nemzetstratégiának, akár közös irányvonalnak. Ezekon a vitafórumokon mindenképpen egy olyan utat kell kijelölni, amelyik fenntartható és nemzeti érdekeket valósít meg. Ehhez elengedhetetlen, hogy a felvidéki magyarságot ne mint önálló entitást

értelmezzük, hanem ezt a nemzet-részt a magyar közösség egészének részeként fogjuk fel.

A nemzeti egység megteremtése csakis a magyar egység kifejezésével, a magyar közösség egységének megvallásával valósulhat meg, ezért a folyamatokba az anyaországot is be kell vonni, folyamatos konzultálás mellett a többi – hatá-

ron túli – magyar részközösséggel. A Váralja Szövetség bízik abban, hogy a felvidéki magyarság képes lesz az anyaország hathatós segítségével önmagát megszervezni, ezáltal sokáig fennmaradni abban a tudatban, hogy a jövő bármit hozhat, esetleg egy új aranykort – amelyről nem elég beszélni, hiszen azt meg is kell élni...

(A Váralja Szövetség tevékenysége a <http://www.varaljaszovetseg.hu> internetes címen követhető. A népszámlálási dokumentum elérhető –megtekinthető vagy letölthető – a <http://varaljaszovetseg.hu/felvidek2011.pdf> címen.)

Többen beszélnek otthon magyarul a nemzetiségi arányunknál

Ismertek a 2011-es szlovákiai népszámlálás teljes, országos szintű nyelvi adatai. Az otthonában magyarul beszélők aránya magasabb, mint a nemzetiségi arányunk.

A 2011-es népszámlálás során több ún. "nyelvi kérdés" is volt. Rákérdeztek a nemzetiségre, az anyanyelvre, valamint arra is, hogy nyilvános környezetben, illetve otthoni körben melyik a leggyakrabban használt nyelv.

A nemzetiségi és anyanyelvi adatokat már korábban közzétette a Szlovák Statisztikai Hivatal. Mint ismeretes, anyanyelvet tekintve a magyar még túllépte a félmilliót (a konkrét adatokat lásd alább), de a nemzetiséget tekintve ettől messze elmaradt a létszámunk. Most ismertté váltak a nyilvánosan és az otthoni környezetben leggyakrabban használt nyelvre vonatkozó adatok is. A magánszférában használt nyelvet tekintve a magyar a nemzetiségi és az anyanyelvi adatok között helyezkedik el - annak ellenére, hogy erre a kérdésre csaknem kétszer annyian nem adtak választ, mint a nemzetiségre vonatkozóan. 13 745-el több személy számára a magyar az otthonában használatos nyelv, mint a magyar nemzetiségűek száma, ami a valójában még több lehet lehet, mivel az otthon használatos nyelvről 346 417-el több személy nem nyilatkozott a népszámlálás során, mint nemzetiségéről. A magyar nyelv a nyilvános nyelvhasználat során érte a legalacso-

nyabb számadatot, csupán 391 ezren kommunikálnak nyilvánosan magyarul.

Konkrét országos adatok a 2011-es népszámlálásról.

Szlovákia lakossága: 5 397 036

Nemzetiség szerint:

szlovák: 4 352 775 - 80,7%

magyar: 458 467 - 8,5 %

roma: 105 738 - 2%

Minden más nemzetiség 1% alatt volt. A lakosság 7 százaléka (382 493-an) nem tüntette fel nemzetiségét.

Anyanyelv szerint:

szlovák: 4 512 217 - 78,6%

magyar: 508 714 - 9,4%

roma: 122 518 - 2,3%

ruszin: 55 469 - 1%

Más anyanyelvűek mind 1% alatt vannak. A megkérdezettek 7,5 százaléka (405 261-en) nem adott választ erre a kérdésre.

A nyilvános életben leggyakrabban használt nyelv:

szlovák: 4 337 695 - 80,4%

magyar: 391 577 - 7,3%

Semmilyen más nyelv nincs 1% felett. A lakosság 9,5 százaléka (515 312) nem válaszolt erre a kérdésre.

A leggyakrabban használt nyelv a magánéletben (odahaza):

szlovák: 3 954 149 - 73,3%

magyar: 472 212 - 8,7%

roma: 128 242 - 2,4%

Minden más nyelv 1% alatt van, viszont a megkérdezettek 13,5 százaléka (728 910-en) nem adott választ erre a kérdésre.

Az otthon használatos nyelvek alapján Szlovákia négy járásában - Mezőlaborci, Komáromi, Dunaszerdahelyi és Rimaszombati járásokban - nem az államnyelv a leggyakoribb. A Mezőlaborci járásban a magánszférában a ruszin nyelvet használják legtöbben, a másik három nevezett járásban pedig a magyart.

O.N.

Öllös László és Gyurgyík László

GYURGYÍK LÁSZLÓ:

Népmozgalom és népszámlálás összefüggései

A Selye János Egyetem Tanárképző Karán 2011. szeptemberében indult a szociológiai alapképzés, Gyurgyík László, a szociológia tanszék tanára a szlovákiai magyar közösséget meghatározó demográfiai folyamatok megismerésének, értékelésének lehetőségeit és nehézségeit vizsgálva arra hívja fel a figyelmet, hogy nem elég az asszimilációs, migrációs és az előregezési folyamatok miatti fogásra panaszkodni, hanem minél több kistérségi, lokális szintű elemzéssel kell a kedvezőtlen tendenciák megállításának módjait feltárni, cselekvési terveket és programokat készíteni. Ilyen munkához azonban képzett szociológusokra van szükségünk.

A szlovákiai magyarságra vonatkozó kutatások a korábbi évtizedekben inkább csak érintőlegesen foglalkoztak a népmozgalmi folyamatokkal és általában országos folyamatok elemzésére korlátozódtak. A folyamatos adatszolgáltatásra épülő népmozgalmi – házassági, vá-

lási, születési, halálozási – adatok mögött általában számos olyan helyileg jellemző ok, összefüggés húzódik meg, amely országos elemzésekben jelentéktelennek tűnik és elsikkad. Helyben azonban meghatározó jelentőségű lehet. A regionális szintű adatok, folyamatok

vizsgálatára napjainkig nemigen került sor.

A népmozgalmi mutatók jelentősége

A népmozgalmi folyamatok korábbi vizsgálatainak további adósága, hogy jobbra megrekedtek a „nyers mutatók” (születési, halálozási arányszám) elemzésénél, ami nem tette lehetővé árnyaltabb összefüggések megvilágítását. Ez részben a korábbi időszakot jellemző adathiányra, részben pedig arra vezethető vissza, hogy a népmozgalmi folyamatok vizsgálata a népszámlálási adatok interpretálásának jobbra csak mellékszereplője, egyfajta kiegészítője volt. Kétségtelen, hogy a népmozgalmi folyamatok elemzésénél több a bizonytalanság, a kérdőjel, mint a népszámlálási

adatokénál. Egyrészt már a két adatgyűjtés módszere is több szempontból különbözik.

Az adatszolgáltatás útvesztői

A népszámlálások esetében – legalábbis bizonyos életkor felett – a megkérdezett maga tölti, töltheti ki a kérdőívet, ezáltal talán valószínűbb, hogy a meggyőződésével egyező válaszokat ad. A népmozgalmi adatgyűjtés ettől teljesen eltérő jellegű. Az adatokat nem az adatközlő, hanem (az érintett vagy hozzátartozója bemonddása alapján) egy ezzel a feladattal megbízott hivatalnok (anyakönyvvezető) veszi fel. Az újszülöttre vonatkozó adatokat többnyire az édesanya, az elhalálozott adatait pedig (amelyek nem találhatók meg a dokumentumokban) általában a rokonai közlik. Így a nemzetiségre vonatkozót is, melyet az egyén iratai az esetek egy részében nem, vagy nem egyértelműen tartalmaznak. Csak a házasságkötési és a válási adatok felvételénél vannak jelen az érintettek.

A regionális bontású adatok vizsgálatának szintén megvannak a maga korlátai. Szlovákia, de más államok társadalomstatistikai publikációi, hozzáférhető adatbázisai is az országos, azaz a makroszintű adatokat tartalmazzák legrészletesebben. Az alacsonyabb közigazgatási szintek felé haladva a közzétett adatok terjedelme egyre szűkebb.

Még hatványozottabban érvényes ez a megállapítás a nemzetiségek népmozgalmi adataira. A nemzetiségi bontású adatok csak korlátozott számú mutató szerint és főleg országos adatok szintjén hozzáférhetők. A kerületekre, járásokra, községekre vonatkozó adatok – az alsóbb szintek felé csökkenő terjedelemben – csak meghatározott évekre, időszakokra állnak rendelkezésre.

A rejtőzködő Dél-Szlovákia

A nemzetiségek regionális szintű

adatainak vizsgálata időben is behatárolt. (Cseh-)Szlovákia közigazgatási beosztása az elmúlt évtizedekben több alkalommal, hosszabb-rövidebb időszakonként változott. Az ország közigazgatásában különböző szintű és kiterjedésű területi egységek váltakoztak, aminek majd minden esetben voltak kisebbségpolitikai összefüggései, céljai is. Mindez különösen megnehezíti a magyarok által lakott dél-szlovákiai területek vizsgálatát. Dél-Szlovákia fogalma ugyanis nemcsak közigazgatásilag, hanem regionálisan és statisztikailag is nehezen értelmezhető. Maradnak a kistérségi, illetve településszintű vizsgálatok. A közép- vagy mikroszintű vizsgálatok is csak az adott időszakon belül végezhetők el. Az egy mást váltó, eltérő kiterjedésű és számú közigazgatási egységek adataiból általában nem, vagy csak bizonyos mértékű torzítással alakíthatók ki időhatáraikon átnyúló adat-sorok.

A regionálisan bontott adatok további jellemzője, hogy magukon viselik az egyes régiók etnikai térszerkezetének „lenyomatait”. Az egyes nemzetiségek regisztrált népmozgalmi arányszámait nagyon nagy mértékben befolyásolja adott területen belüli arányuk. Ezeket az összefüggéseket többféleképpen értelmezhetjük. Egyrészt azt mondhatjuk, hogy a népmozgalmi regisztrációt az etnikumközi viszonyok is befolyásolják. Az etnikumközi folyamatok dinamikáját tekintve pedig az asszimiláció a meghatározó folyamat. Másrészt azt is feltelezhetjük, hogy a népmozgalmi adatrögzítés pontatlanságai az etnikai térszerkezettel is összefüggésben vannak. A továbbiakban a nemzetiségváltás fogalmát tág értelemben használjuk. Nemcsak a tényleges, hanem a formális, statisztikai nemzetiségváltásokat is ide soroljuk. Így a regisztrációs pontatlanságok kimutatható veszteséget, illetve nyereséget jelenthetnek az

egyes nemzetiségeknek. A „rejtőzködő” Dél-Szlovákia nemzetiségi jellege pedig a megállíthatatlannak tűnő asszimilációs folyamatok hatására szüntelenül változik.

Megismerhetőek-e a fogyás okai?

A nemzetiségek népmozgalmának vizsgálatát az elismert nemzetiségcsoportok száma és a népszámlálási, illetve népmozgalmi adatgyűjtések során alkalmazott listák is jelentősen befolyásolják. Amennyiben új, korábban nem regisztrált nemzetiségekkel bővül ez a nemzetiségi lista, úgy az a nemzetiségek népmozgalmi adatsorait is megváltoztathatja. Szlovákiában a roma nemzetiségi kategória 1991-es bevezetése módosította jelentősen a korábbi nemzetiségek népmozgalmát, hatása különösen regionális szinten, így például a számunkra fontos Dél-Szlovákiában volt számottevő.

Az egyes nemzetiségek, így a szlovákiai magyarok népmozgalmi sajátosságai – az adathiány, a regisztrációs pontatlanságok, a nemzetváltási folyamatok, a közigazgatási szerkezet változása és a nemzetiségek listájának módosulása következtében – nehezebben követhetők és értelmezhetők, mint az összlakosság népmozgalmi folyamatai. Például a kései házasságkötések vagy éppen a vegyes házasságok számának, jellegének, nyelvi, iskolaválasztási gyakorlatának regionális különbségeit még éppen csak elkezdjük vizsgálni. A modern „egykezés”, a gyermektelen házastársi kapcsolatok, a középkorúak körében a leggyakoribb halálozási okok pontos felmérése, megismerése nélkül aligha mondhatjuk, hogy ismerjük, tudjuk a szlovákiai magyar közösség fogyásának minden lényeges okát. Megfelelő felkészültséggel, biztos módszertani tudással, korrekt szakmai eljárásokkal a nemzetiségek népmozgalmára nézve a regisztrált adatoknál is pontosabb, életszerűbb képet alkothatunk.

GOMBOS ZOLTÁN:

A szlovákiai „present bias”?

Bár majd’ tizenöt éve nem élek Szlovákiában, mégis úgy érzem, hogy ez a kis szlovákiai magyar néptörmelék az, amelybe még mindig tartozom.

Ide járok haza, és ma már kevésbé szólít meg mondjuk a tíz-, vagy akár a tizenötmillió. A friss népszámlálási adatokon lehetne okoskodni, de előre borítékolva voltak. Senkit nem lephetett meg, hogy fogyunk, még talán az sem, hogy nagy arányban. A politikusok most ragozhatják az okokat, és ki-ki felhasználhatta a tényeket saját kis kampányában, tetzés szerint.

Lehet, hogy igazuk van azoknak, akik úgy gondolják, a helyzet jobb a közölt számoknál, illetve hogy sok magyar nem vallotta be magyarságát. Ez elképzelhető, és mindjárt mondom, miért gondolom én is így, de hozzátenném, hogy ez szerintem nem a bukott kormány lelkén szárad. A viselkedéstan pontosan meghatároz egy jelenséget, amit úgy hívnak, hogy „present bias”, vagyis

a pillanatnyi döntés kapcsán felmerülő elfogultság, fellépő zavar. Nincs köze a megfélemlítéshez. Ezzel magyarázható például a szervdonorok rendkívül alacsony száma Németországban, ahol akkor kell karikázni a dokumentumon, ha valaki hozzájárul, szemben az osztrák számokkal, ahol meg csak akkor, ha nem. A lényeg, hogy gyakran kényelmetlen a dolgok hivatalos nyilvánítása, ahogy esetünkben magyarságunk megvallása volt. Nem lehet elhanyagolni a hétköznapi politika társadalomra kifejtett, kifejezetten kontraszelektív hatását sem. A magyarországi politikai események, a gazdasági és hozzá kapcsolódó morális hanyatlás, mind előidézhették azt, hogy ma sokan úgy érzik, már nem annyira sikk Szlovákiában magyarnak lenni. A magyar és szlovákiai média jelentős mértékben hozzájárult ahhoz az információs aszimmetriához, amelynek hordaléka többek közt az, hogy tágabb környezetemben most már azért fognak a vegeyes pártra szavaz-

ni, mert „ott vannak a jó szlovákok”.

Kevés tanulság van. Igen, össze kell fogni, meg kell erősödni, táblákat kell állítani, és sorolhatja bárki. A hangoztatott szlovák nyelvtanulás mellett, ami létfontosságú, hangsúlyt kellene helyezni a magyar nyelv tanítására és fenntartására is. Hasznos lenne, ha magyar gyermekeink rendszeresen ellátogatnának Magyarországra ismeretszerzés és látókörtágítás végett. Nemcsak a hivatalban kell megtanulnunk magyarul beszélni, ha már jogunk lett rá. Ha átveszünk az anyaországi nyelvhasználatból és vele kicsit a gondolkodásmódból is, talán lesz esélyünk magabiztosan karikázni. Nekem meg még arra is, innen messziről, hogy ne kacagjak harsányan, ha a politikusainkat, közszereplőinket magyarul hallom beszélni a világhálón. Tisztelet a számottevő kivételnek.

*Dr. Gombos Zoltán, PhD, FCAP
(New Orleans)*

AICH PÉTER:

Vétkeinkről

A gyónás azt jelenti, hogy tudatában vagyunk valamilyen bűnünknek, rossz tettünknek. Mindegy, ki-nek gyónunk, papnak, valaki másnak, vagy akár önmagunknak, a bűn fölismerése fontos.

Ezt követi a bűnhődés, legjobb, ha rossz lelkiismeret formájában, mert az a legjobb módja, hogy a bűnt a jövőben elkerülhessük. Akárhogy is van, a következményeket úgyis viselni kell.

Ám ha elvetjük a kollektív bűnt, lehet-e vétkes egy közösség? Lehetünk-e vétkesek mi, szlovákiai magyarok? A beneši dekrétumok annak bélyegezték, ám azok koholt vádak voltak – de mi van akkor, ha valóban vétkeztünk? Akárhogy értelmezzük, a bűn bűn marad. Főleg, ha szabad akaratból, önként követték el. Vajon nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy megbűnhődtük már a jövődőt is? Mekkora bánat nyomasztotta Kölcseyt, hogy elhitte: már a jövő bűnökért is meglakoltunk? Mit mondana ma? Valóban ártatlannak s vétlennek tartana, több bűnhődésre már érdemtelennek? Mert hiszen továbbra is ver a sors keze – lelkiismeretünkől vajon megkérdeztük, hogy miért? Kölcseynek még álmában sem jutott eszébe, hogy bekövetkezhett az, amit Trianon néven ismerünk. Számára a nemzetiségi elnyomás is idegen volt, hiszen fogalmai egy feudális világrendből származtak, ahol azt nem ismerték: akkoriban egy idegen hatalom háborúja az ország ellen jelentett keservet, egy idegen uralkodóház (feudális) önkénye. Akkoriban aligha gondolhattott bárki arra, hogy olyan nemzetközi összefogás alakul ki bizonyos többség számára előnyös értékrend mentén, amely lehetetlenné tesz

bármilyen jóvátételt, akármennyire igazságtalannak véli azt az érintett fél. Más világban élünk, törvényeink részletesebbek, s mégis könnyebben megkerülhetők, mert a parolával szentesített alku már nem szent, a betyárbeccsület is a múlté, mert a paragrafusok görbéi és lyukai segítségével kommunikálunk. Ehhez sajnos alkalmazkodni kell, ám ez nem azt jelenti, hogy erkölcsi értékrendünket végképp föladjuk. Mégis azt tesszük mondvacsínált okokra hivatkozva – jobbik esetben, amikor még úgy érezzük, kell valami kifogás, hogy tettünket igazoljuk, főleg önmagunk előtt, ha szüleink vagy gyermekeink, netán lelkiismeretünk számon kérne tőlünk bármit.

A kisebbségi lét kényelmetlen lehet, mert többletmunkával jár. Apám mondogatta mindig: kisebbségben nekünk magyaroknak kétszer kell bizonyítani. Nem vádként mondta, nem a többséget elítélve, ez egyszerűen a realitás, az esélyegyenlőséghez vagy bármilyen demokratikus joghoz nem sok köze van: a kisebb a gyengébb, ezért jobbat kell produkálnia. De akinek ez kényelmetlen...

Mert kényelmetlen messzebb hordani a gyereket, ha az anyanyelvű oktatás nem a szomszédban van. Mert kényelmesebb a többség nyelvén társalogni, akkor nincs gond, a hivatalokban minden könnyebben elintézhető, sanda tekintet sem vetnek rám. Mert kényelmesebb beolvadni, mert akkor nem sajnálnak le nemzetiségem miatt. És persze kényelmes elhinni azt az abszurd álmítást, hogy gyermekem jobban érvényesül, ha szlovák iskolába jár, holott tudjuk, hogy az anyanyelvi oktatást nem lehet idegen nyelvvél

helyettesíteni, hogy nem attól lesz gyermekem okosabb és nem attól ér el jobb eredményt, ha nem magyar iskolába jár. Vagy emiatt már otthonunkban is megtagadjuk ősünk örökségét, magyar anyanyelvünket? És ezt már nem is tartjuk vétkeknek? Csak „természetes alkalmazkodásnak”? Az utóbbi népszámlálás szerint több mint 60 ezer magyar tűnt el Szlovákiában. Hatvan-ezer! Hova tűntek tíz év alatt? És miért? Pusztán kényelemből csupán? Vagy megfélemlítettek, s megijedünk? Amikor még létező jogainkkal sem vagyunk képesek élni? Netán szégyenkezünk nemzetiségünkért, s azért nem vállaljuk? Vagy a családi békéért, vagy az ég tudja mi okból mondunk le önként szüleink, nagyszüleink szellemi hagyatékáról? És egyáltalán: hol vannak a gyerekek? Miért születik oly kevés gyerekünk? Az új autó fontosabb? A natalitás ijesztő adatokkal riaszt. Mindez nem vétke? Nem bűn? De közben mi vagyunk, akik jajveszékelünk, akik vádaskodunk, másokat okolunk. Pedig mindezt mi tesszük, mi nem visszük gyerekeinket anyanyelvű iskolába, mi tagadjuk meg nemzetiségünket ilyen-olyan okból és módon. Hamis liberalizmus mögé bújva hitünket is megtagadjuk, ez már manapság nem divat, visszahangozzuk, akár a templom és az erkölcs, s főleg az, ami keresztényi értékrendként századokig jól működött – pedig annyit nem változott a világ, hogy erkölcsi normáinkat is el kéne felejtetni.

Erre jön aztán hab a tortán, a zsongorodó létszámban egyre apadó kisebbség politikai megosztása, nehogy véletlenül túl nagy befolyásunk legyen az ország ügyeinek intézésében. Kisebbségben nagy vé-

tek az ilyen! Halálos bűn! Tudom: nagyszerű indokokat tudnak ilyenkor föl sorakoztatni, kifogásból nincs hiány. De ha egy politikus kijelenti: ha nem választják meg újra a fontos pozícióba, akkor visszavonul, az én fogalmaink szerint zsarolásról van szó. De legalább tartsa be a szavát, aki ilyet mond. Lehet ezt persze másképp is magyarázni, de mi változik ezzel? Főleg az után, hogy az ambícióiban megsértett hiú politikus rövid időn belül új pártot alapít, ahol újra elnök lehet. És kígyót-békát kiált előbbi pártjára. Nem valószínű, hogy ebben az egész testvérharcban csak az egyik fél a hibás, de nem is az a lényeg, ki milyen mértékben tett a tűzre, hanem maga a tény: a kisebbség megbontása, s ennek következtében erejének, befolyása lehetőségének nem lényegtelen gyengítése. Miért fűrészeljük így magunk alatt az ágat? Aki valóban közössége javát akarja, az nem tehet ilyet. Nem szabad! A nézetek lehetnek különbözőek, megközelíthetők innen vagy onnan, de amint személyeskedésbe torkoll az ellentét, a főnököknek vissza kéne lépniük, hogy átengedjék a terepet azoknak, akik önfeladás nélkül megegyezni képesek.

Mindenki tudja, hogy a politika nem a köznapi erkölcsi elvárások alapján ítéltető meg, ám itt is vannak határok. Azt is tudja mindenki, hogy a politika manapság sokkal inkább gazdasági kérdés, kevésbé politika a szó eredeti értelmében, ám itt is érvényesülnie kéne annak, hogy kisebbségben kétszer kell bizonyítani. Hogy sokkal inkább kell a közösségre gondolni, a kisebbségi közösség érdekében cselekedni. Ugyan melyik politikus mondhatja el magáról fenntartás nélkül azt, mint az annyit szapult Horthy, akinek kormányzása végén ugyanannyi ingósága volt, mint kormányzása elején? Horthy persze nem föltétlenül példakép, de aki politizálni megy egy nemzeti kisebbség színeiben, duplán vigyázzon, mit vág

zsebre, s mennyire tartja szem előtt – akár saját rovására! – közössége érdekeit.

Aligha vitatható, hogy az a politikai párt, amely Szlovákiában a szlovák-magyar együttélést kívánja pátyolgatni, az érdekeket egyeztetni, szép, nemes gondolatból indul ki. Csak sajnos nem veszi észre, hogy ez nem működik, egyirányú ez az út. Volt már az együttélést programként kitűző párt, de nacionalistának bélyegezték – anélkül, hogy bárki meghatározta volna, mi is tulajdonképpen az a nacionalizmus. Elég volt, hogy a magyarok érdekeit kívánta védeni. S akadt akkoriban politikai hozzáállás szempontjából más jellegű magyar párt is, miközben mindegyik – el kell ismerni – elnöke személyiségének pecsétjét viselte magán. A szlovákok gyomrát akkor elsősorban Duray feküdte meg, leginkább azért, mert gyakran a pengeélesen fogalmazott, s ezt könnyebb volt kiforgatni és támadni. Pedig ha jobban belegondolt az ember, többnyire mégis igazat kellett adni neki. És kevesen értékelték, hogy amikor a három párt egyesült, képes volt a háttérbe vonulni. E képesség hiánya miatt bomlott meg ez az egység olyan naiv elképzelés mentén, hogy ha nem nemzetiségi, hanem politikai elv alapján alakul egy hibrid politikai párt, akkor működni fog a szlovák-magyar együttműködés, s hogy akkor a magyarok elfogadhatóbbak lesznek. Ez olyan naiv, mintha a kommunizmust az ötvenes években akarták volna egy bárszoros forradalommal megdönteni: ha nem érettek a társadalmi feltételek, képtelenség a társadalomban bármit megvalósítani. Nem tudom, honnan ered Szlovákiában ez az értelmetlen magyargyűlölet, de nagyon mély gyökere van, kevés kivételtől eltekintve nem képesek minket, magyarokat partnerként elfogadni. S az a kevés kivétel, bármennyire tisztességes, mégsem fog magyar fejjel gondolkodni, magyar szívvel cselekedni. Ha körülnézünk

a világban, más országok kisebbségei sem tudnak nagyobb pártba integrálódva nemzetiségi problémákat megoldani. Egy makaróni párt csak populizmussal, ígéretessel, vezetői karizmájával képes – ideiglenesen! – szavazatokat gyűjteni. Vagy a kisebbség fokozatos integrálódásával, a többségbe való beolvadásával, amikor a kisebbségvédelem már csak látszólagos intézkedésekre szorul, s így a többség számára is elfogadhatóvá válik. A politikusokat igazából fontos kérdések megoldásakor be kéne zárni, mint a kardinálisokat pápaválasztáskor, s nem szabadna kiengedni, míg meg nem egyeznek – utána pedig pofa be, az egyezményt tessék betartani. A kisebbségi politikusokra ez is duplán érvényes. Ha olyan okosak, amilyenek tettetik magukat, találjanak járható utat, oldják meg. Nem elég, ha „jóakaróink” rúgnak belénk (s legújabban Brüsszel is), még egymást is rugdosni, mocskolni kell? Mire jók azok a jópofáskodó, gyakran a nyomdafesték teherbírását súroló „szellemességek”, amikor hol az MKP-t, hol a Hidat, hol a Fideszt ócsárolják a „mindent jobban tudók”? Akik ezt teszik, vajon kikiabálják a szomszédjuknak, milyen ringyó a feleségük, akivel éppen összeveszték? Az ilyet otthon illik elintézni, a négy fal között. És békülékeny hangnemben, különben nem sikerül. Mégsem ezt tesszük. Nem visszük gyermekünket magyar iskolába, kerüljük a diplomot, földadjuk szokásainkat, nyelvünket, vígan és énekelve integrálódunk, beolvadunk, asszimilálódunk, és még maradék lehetőségeinket is megosztjuk szépen hangzó kifogásokkal.

És persze másokat okolunk. Vagy éppenséggel közönyösek vagyunk – az objektivitás nevében, nehogy nacionalistának mond hassanak. S közben nem vesszük észre, hogy még mindig láncot hordunk, bizony. Sőt: önmagunknak csatoljuk föl.

SZAKÁL GÁBOR:

Hogy be ne következzen a herderi jóslat!

Húsvét van, a feltámadás ünnepe. Hideg, fagyos, téli idő, a természet is vacog, a hideg rázza a történektől... Ilyenkor kellene a léleknek a béke nyugalmaival, a feltámadásba vetett hit örök reményével feltöltődni.

De lehet-e ilyen nyugtalan időkben békésen, gond nélkül ünnepelni?! Sok ez nekünk egyszerre...

Kezdődött a népszámlálás ijesztő adataival. Megfélemlítettek bennünket, megfutmodtunk, de hát kitől, kiktől?! Rá kellett döbbernünk a fájó valóságra, miszerint a népszámlálás jelenlegi adatai is hízelgők, számunkra. Mert drága magyar testvéreim, felvidék magyarjai, a fogyatkozás sajnos nem csak 62 000 minálunk. Ez volt ugyanis a választások előtti kép. A választások után a felvidéki magyarok száma 110 000-re csökkent... Bebizonyosodott ugyanis, hogy csupán ennyien akarunk megmaradni magyarok. Csupán ennyi, és nem több azok száma, akiket aggaszt az asszimiláció rémes víziója. Akik minden nehézség és gátló körülmény ellenére meg akarják őrizni identitásukat, nem akarják föladni semmi áron a harcot a megmaradásért, apáink, anyáink földjéért, a pusztá magyar létért Szlovákia déli területein. 110 000 a száma azoknak, akiket nem a pénz irányít, akiknek nemzetrészünk megmaradása nem

üzlet, hanem létérdek. Akiket a meg nem alkuvó nemzeti szellem vezérel. Akik mernek és tudnak előre látni, tervezni, gondolkozni. Akik gyermekeik jövőjét féltik az asszimiláció olvasztótégelyétől, a megsemmisüléstől... Igen, már csak ennyien vagyunk, kedves barátaim! Számunk a választások után 110 000-re csökkent, és ez a szám négy évig már nem is változik...hacsak.....de ezen már a csoda nem segít! Tennünk kell valamit! Mert megmérettettünk, és szégyenteljesen könnyűnek találtattunk!

Aztán következett a brüsszeli „gyóntatás”, ahol Orbán Viktor karizmatikus államférfihoz illő, karakteres helytállása folytán megmutattuk Európának, hogyan kell és szükséges manapság Európa útvesztőin a nemzeti érdekeket kellő fajsúllyal és hangsúllyal megvédeni, megtanítva a balliberálisokat kesztyűbe dudálni...

Majd jött az újabb szégyen, Schmitt Pál habzó szájjal acsarkodó bemocskolása, majd megbuktatása. Sok volt ez egyszerre... Mert köztársasági elnököt ilyen aljas baloldali közjátékkal, még Burkina-Fassóban sem buktatnak meg. Most meg már nem az a fontos, kinek van, vagy kinek lesz igaza. A téma lerágott csont, a sértett joga, hogy bebizonyítsa igazát, amennyiben

úgy érzi, hogy tekintélyét sérelem érte, emberi mivoltát durván beszározta. Hanem az a mód, ahogyan a tobzódva tájékozódó ellenzék végighurrogta a nagy méltósággal leköszönő államférfi beszédét!?!? Lelkük legyen rajta, újra bemutatkoztak....

Egy friss hír arról tájékoztat bennünket, miszerint a két kárpátaljai magyar párt, a KMKSZ és a KDMP között kibékíthetetlen ellentétek feszülnek, amelyek lehetetlenné tehetik a kárpátaljai magyarság bejutását a törvényhozásba... Drága magyar vérem, nekünk még hány Mohács kell?!! Mikor fogjuk már tudatosítani végre, hogy mi, magyarok egységre vagyunk ítélve. Más alternatíva nem mutatkozik számunkra!

Átok ül a magyar tájakon, és ha nem találunk ki sürgősen valamit, ami gátat vet a gyűlölködésnek, a gyűlölet szításának, a megosztódásnak, törvényszerűen fog bekövetkezni a herderi jóslat, azzal a nem jelentéktelen módosítással, hogy nem a germán és a szláv tengerben fog elveszni a magyar, hanem elsődlegesen az oly jellegzetes, már hírhedtté vált magyar széthúzás és gyűlölködés fogja tönkretenni pusztá magyar létünket és közös álmainkat egyaránt...

2012. április 10.

DURAY MIKLÓS:

Szlovákiában magyarnak lenni annyit jelent: kizárva lenni a saját ügyekben való döntésből

Arról a Szlovákiáról beszélek, amely 1993. január elsején alakult meg, 2004-ben az Európai Unió tagországa, négy évvel később pedig az euróövezet tagja lett. Sikertörténet. De ki érti ezt?

Szlovákiának vagy a szlovák jelenségnek a megértésére, vagy értetlenségére sok példát lehet és kell említeni.

A múltba visszanyúlva, és arra rámutatva, hogy Szlovákia tájtörténeti fogalomként soha nem létezett, nem úgy, mint pl. Koszovó, és etnikai-területi fogalomként is csak a 19. század legelején kezdett kialakulni, sok mindent elárul a mai helyzetre és Szlovákia többségi politikai kultúrájára vonatkozóan, de mindez nem cáfolja Szlovákia jelenlegi létét és létének jogosultságát.

Szlovákia van! – a nemzetközi jog szerint is. Adja Isten, hogy a jövőben is legyen. A szlovák nemzet ezt történelmileg megérdemli. Szlovákiával kapcsolatban azonban nem ez a fennforgó kérdés, még ha ettől nem is vonatkoztatható el. Az igazi gond a közgondolkodásban és a közjogban jelenlévő kettősségnek a léte. Anélkül, hogy belemélyednénk az elemzésekbe, két példát említek, noha huszonkettőt is felsorolhatnánk.

Az egyik 1994-hez kapcsolódik. Kora tavasszal kormányválság volt a nemzetközi jog szerint alig egy éve létező Szlovákiában. Az akkor legitimen működő két magyar párt koalíciója hozzájárult a politikai válság megoldásához azzal a feltétellel, hogy pl. minden olyan település, ahol az országos viszonylat-

ban nemzeti kisebbségnek tekintett közösség aránya eléri a helyi lakosság húsz százalékát, kétnyelvű hivatalos elnevezést kap, azaz visszakapja eredeti, történelmi elnevezését. A szlovák politika azonban kicsinyesnek, a magyarok pedig kishitűnek bizonyultak, ezért csak a községek belterületén, egyben az autók sebességének általános korlátozását is jelölő táblákra vonatkoztatva ismerték el ezt a jogot. Ezzel kapcsolatban főleg az a baj, hogy Szlovákián kívül minden mérvadó intézmény még ma is azt hiszi, hogy ez a jog a települések hivatalos elnevezésére vonatkozik, mert az akkori szlovák kormány ezt így tette közzé, a saját jogrendjén kívül.

A másik egy egészen új helyzet, az állampolgársággal kapcsolatos. A szlovákiai állampolgársági tör-

vény, az állampolgársági jogviszonynak az elvesztésére is vonatkozik. Eszerint csak az veszítheti el a szlovákiai állampolgárságát, aki ezt saját maga kéri, és igazolni tudja, hogy megkapta, vagy megkaphatja más ország állampolgárságát, de ha ezt egy bizonyos időn belül nem tudja igazolni, vagy nem igazolja, állampolgárságának, saját kérésére megkezdett megvonási folyamata megszakad és befejeződik. A 2010. május 26-án elfogadott törvénymódosítás azonban a fenti meghatározás megváltoztatása nélkül rendelkezik úgy, hogy aki saját kérésére felveszi idegen ország állampolgárságát (kérelem nélkül hogyan lehetne felvenni?), az automatikusan elveszíti a szlovákiai állampolgárságot. Ezt a módosítást a szlovák törvényhozás válaszul arra fogadta el, hogy könnyített eljárásban szerezhetik meg azok a személyek a magyarországi állampolgárságot, akiknek felmenője magyar állampolgár volt.

De talán érdemes megemlíteni egy harmadik példát is, ami a Szlovákiában uralkodó politikai kultúrának a demokrácia-felfogására világít rá. Ez az önrendelkezéssel, illetve az önkormányzással kapcsolatos politikai álláspont. Csak egyfajta önrendelkezést ismernek el, a nemzetek önrendelkezési jogát, ami beteljesült pl. Szlovákia megalakulásával. Ezt kollektív jogformaként ismerik el. Az országon belüli önrendelkezést azonban kereken elutasítják. De elfogadják az önkormányzatiságot, annak alapszintjét, a települési önkormányzatokat, valamint a regionális önkormányzatot, ami átruházott jogkörökkel egy adott régiót igazgat. Az önkormányzatok létezésével kapcsolatos jogformának az értelmezése azonban zavaros, mert azt kizárólag individuális jogformaként tartják nyilván, noha az adott település vagy régió lakosságának egészére vonatkozik, és kollektív jogként valósul meg.

Ugyanakkor a jogfelfogás elutasít minden kollektív jogot (erre vonatkozó alkotmánymódosítási kísérlet is történt 2011-ben a szlovák parlamentben), elsősorban a számbeli kisebbségben élő etnikumok bármiféle kollektív jogát, az önkormányzatra való jogától a nyelvhasználati jogokig. Kivételt képeznek a származás szerinti kollektív megítélés (bünyösség) alapján hozott törvények jogfosztó következményei, aminek a megváltoztathatatlanágát parlamenti határozat rögzíti.

Szlovákiában tehát a napi joggyakorlat része a kettős mérce alkalmazása. Ilyen körülmények között lehet-e, vagy naivitás bármiféle olyan megoldásról beszélni, ami a számbeli kisebbségben élők jogi helyzete javíthatóságának a kilátásaira utalna.

Ennek ellenére a Versailles-i békerendszer alapján Csehszlovákiához, értelemszerűen a mai Szlovákiához csatolt magyarok élete az elmúlt kilencvenhárom évben mégis a jogvédelmi harcokban vagy jogioknak bővítésére indított küzdelemben telt el.

A kommunizmus bukása után ebben a küzdelemben azonban olyan szempontok is napirendre kerültek, amikről a korábbiakban beszélni sem lehetett. Ezek elsősorban a kollektív jogok érvényesítésére tett kísérletek voltak a közösségi összefogás eszközével. Leginkább a közösségi önkormányzatiságnak, területi autonómiának a létrehozására irányultak ezek a kísérletek vagy az olyan nagy, önkormányzattal igazgatott közigazgatási területek kialakítására, amelyekben a magyarok aránya elérte vagy meghaladta volna az 50 %-ot.

A politikai kriminológia történetébe lehet besorolni a kezdeményezések bukását. A területi autonómia kifejezést pl. a szlovákiai magyar politikai képviselő 1992 óta nem használja. Ennek az oka, hogy az egyik szlovákiai magyar politikus

(aki pillanatnyilag is kormánypolitikus) az önálló állam alakítására szervezkedő szlovákokat azzal fenyegette meg: ha elszakadni akarnak Csehszlovákiától, a magyarok területi autonómiát fognak követelni. Két legitim törekvést állított egymással szembe. Azóta autonómiáról nem, csak területi önkormányzatról, közösségi önkormányzatiságról beszélnek a magyar politikusok és szakemberek Szlovákiában.

A területi autonómia vagy a magyar többségű regionális önkormányzati egységek kialakításának az esélye és reménye 2001-ben hosszú időre lezárult Szlovákiában. Ekkor lett elfogadva az új területi közigazgatási törvény, aminek a magyarok javára történő szerkezeti megváltoztatására hosszú ideig nincs remény.

Ha a szlovákiai magyar kérdésre keresünk 2012-ben megoldási válaszokat, akkor a valóságlátás birtokában csak olyan elképzeléseket lehet megfogalmazni, amik nem bontják meg a jelenlegi szlovákiai területi közigazgatási szerkezetet. Ez nem vonatkozik szükségszerűen a kultúrára, nyelvhasználatra és az oktatásügyre, de vonatkozik az önkormányzati testületek jogköreinek a megoszthatóságára – ezt csak a jelenleg létező szerkezetben lehet a siker csekély reményével kezdeményezni.

Nyilvánvaló, hogy így csak a perszonális autonómia tárgykörébe tartozó megoldásról lehet szó. Ugyanakkor meg lehetne rajzolni az etnikai számarány szerinti területeket, ahol pl. érvényesíteni lehetne a még nem létező nyelvhasználati előírásokat és az ún. „kisebbségi önkormányzati testületekre” átruházott állami feladatként a közművelődési intézmények, közszolgálati rádió, televízió működtetését, valamint a közművelődésre szakosodott civil szervezetek arányos, vagy preferált támogatását, az oktatási intézmények működtetését stb.

Ez egy konfliktusmentes megoldási lehetőség lenne, de egyúttal kilátástalannak látszik a megvalósításának a lehetősége a közeljövőben. Mert a formális és a valós demokráciákban is minden megoldás többségi támogatást igényel. Csakhogy vannak demokráciák, amelyekben a többségi vélemény párbeszéd, belátás, egyeztetések, nemzetközi szempontok érvényesítése útján alakul ki. A szlovákiai demokráciában azonban a pártok többsége saját támogatását egyelőre attól reméli, hogy elutasítja a magyarok részéről megfogalmazott javaslatokat, igényeket és az ezzel kapcsolatos nemzetközi szempontokat is. A kommunista hatalom bukásától eltelt huszonekét évben ez szinte mindig így történt.

A „nincs demokratikus megoldási lehetőség” lételménye egy számbeli kisebbségben élő közösséget nagyon könnyen egy köztes, átme-

neti állapotba juttathat, ami szemléleti és magatartási polarizációhoz vezethet. A Szlovákiában élő magyarok esetében ez háromféle helyzetet alakíthat ki. Egyik a fokozott asszimiláció, aminek a hátterében egy nagyméretű szociális bizonytalanság is létezik. A másik az eltelepülés, elsősorban Magyarországra, de az Európai Unió egyéb országai- ba is – 1991 és 2001 között 8 %-kal csökkent a szlovákiai magyarok lélekszáma, a 2011-es tavaszi népszámlálás adatait ugyan nem ismerjük, de a kiszivárgott hírek szerint a csökkenés hasonló mértékű. A harmadik alaphelyzet a radikalizálódás, ami törvénytörően konfliktusokhoz vezet.

Az Európa Tanács eddigi ajánlásai azt eredményezték, hogy a kommunista időszakhoz képest nem romlott látványosan a szlovákiai magyarok jogi helyzete, viszont 1969 és 1991 között erősebb alkot-

mányos biztosítékok léteztek – persze azok is mindhiába. Az Európai Unióhoz való csatlakozás során pedig azt sikerült kiharcolni sok kompromisszum árán, hogy létrehozható lett egy magyar állami egyetem.

A formális demokrácia 1990-es helyreállítása óta 2012-ig azonban a szlovákiai magyarok közállapotának és jogállapotának a javítását nem sikerült elérni. Gazdasági háttere és szociális biztonságérzete romlott, társadalmi tudati állapota pedig lezüllött.

A rendszerváltozás igazi vesztesei a szlovákiai magyarok lettek.

(Duray Miklós a Düsseldorfban 2012. február 23-24-én tartott, az európai kisebbségi közösségek, népcsoportok védelméről, a kérdéssel kapcsolatos kihívásokról és az eddigi tapasztalatokról szóló konferenciára készített előadása)

KVARDA JÓZSEF :

A kultúra és a regionális azonosságtudat

A múlt század nyolcvanas éveinek közepétől egyre nagyobb érdeklődés mutatkozott az **európai kulturális térben** a különböző identitások iránt, kiemelten a közösségi (kollektív) azonosságot meghatározók kerültek a figyelem középpontjába, olyanok, mint **a kulturális identitás, a nemzeti identitás, az állami identitás, illetve a regionális identitás**, amelyek egyébként erőteljes kölcsönhatásban léteznek az emberi tudatban. Mindazonáltal ki kell emelni ezen identitások sorából a **kultúrát**, minthogy a kultúra a **nemzetek** egyértelmű megkülönböztető, avagy azonosító jegye.

E folyamattal azonban párhuzamosan jelentkezett három olyan önálló tendencia is, amely kereteket szab a kulturális életnek térségünkben, nevezetesen: az individualizáció, a pluralizáció és a polarizáció.

A „vasfüggöny” leomlását követően azt feltételeztük, hogy az európai integráció az országok egyesülésével valósul meg a meglévő államhatárokon belül kialakult területi-közigazgatási egységekkel együtt. Ez helyett azonban az államok szétesésére került sor, a Szovjetunió és Jugoszlávia után Csehszlovákia is felbomlott. Egyértelművé vált tehát, hogy a gazdasági és politikai változások után a transzformációs folyamat folytatódik, s olyan kérdések rendezésére is sort kell keríteni, mint a **nemzeti és kulturális identitás**. Gyakorlatilag egy természetes emancipációs folyamatnak kellett lezárulnia a nemzeti nyelvek és kultúrák sajátosságainak a nyomvonalán, vagyis a folyamat kicsúcsosodásaként - a nemzetek önrendelkezési jogának alapján - új államalakulatok jöttek létre.

Napjaink egyesült Európájában - tehát már nem csupán a posztkommunista országokban - egyre erősödnek azok a hangok, amelyek a **kulturális identitás aktív védelmé-**

nek és őrzésének szükségességét emelik ki, aminek egyértelműen az az oka, hogy a **kultúra erőteljes amerikanizálódásának a folyamata** zajlik, amely ellen európai térségünk több országa is védekezni próbál.

Az UNESCO már 1982-ben világkonferenciát szervezett a **kulturális politikáról**, a Mexikóban megtartott rendezvény zárójelentése pedig már akkor kimondta, hogy a **kulturális identitás őrzése és fejlesztése** az élet legfontosabb kérdései közé tartozik. A kommunikációs problémák kutatásának nemzetközi bizottsága 1990-ben egy jelentésében egyértelműen szögezi le a **kulturális identitás védelmének** nélkülözhetetlenségét. Felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy csak a kulturális identitások fejlesztésén keresztül lehet biztosítani a **harmonikus kapcsolatokat** az egyes társadalmakon belül, illetve e társadalmak között.

De miről is van szó? „A fogyasztói társadalom fejlődése, a természeti környezet pusztulása, a kulturális örökség mostoha kezelése, a kulturális minta- és példaképek egyszínűsége, sőt, olykor azonossága, a valós kulturális értékek devalvációja az elhibázott prezentáció vagy tömeges megjelenítése okán

... és végeredményben a növekvő szociális elidegenedés – mind olyan jelenség, ami veszélyezteti a kulturális identitást”. Az idézet A pozsonyi Comenius Egyetem kulturológia tanszékének tanárától, Viera Gažovától származik.

Minthogy a **kultúra** egyértelműen a **nemzet** azonosító (megkülönböztető) jegye, azt is mondhatjuk, amennyiben veszélyben van a kulturális identitás, veszélyben van egyúttal a nemzeti identitás is. Amennyiben pedig ez igaz a nemzetekre és a nemzeti államokra, kétszeresen érvényes a **nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok** esetében, hiszen ők nem rendelkeznek a **kulturális politika olyan eszközeivel**, amelyek ellensúlyoznák a negatív jelenségeket. Ezért rendkívül értékes az a Nagyszombati Önkormányzati Kerületben meghonosított **politikai ökumenizmus doktrína**, amelynek hirdetője és gyakorlati megvalósítója a kerületi önkormányzat elnöke, mert az eredményezi a két etnikum – a szlovákok és a magyarok – **toleráns együttműködését** az érintett területen mutatkozó problémák tárgyszerű kezelése érdekében. Ez a magatartás azonban annak az elismerése is, hogy megyénk társadalmi életének alaphelyzete a **nemzeti és kulturális pluralitás**. És lássuk be, bizony nem egyszerű dolog még a Nagyszombati megyében sem összhangot teremteni a **tolerancia** elve és a **kulturális identitáshoz való jog** gyakorlása között a (többségi) szlovákok és a (kisebbségi) magyar lakosok között, nem is beszélve a többi nemzeti és etnikai kisebbségről. De tudatosítjuk, a **tolerancia** az emberi kommunikáció **univerzális alapelve**, egyszersmind az **együttélés észszerű alapelve** is, ami a mi me-

gyénkben a szlovákok és magyarok, valamint a többi kisebbség együttélésére vonatkozik. A tolerancia alapelvének érvényesítése ugyanakkor nem jelenti a régiókban élő szlovákok és magyarok **közönyös-ségét** saját kultúrájuk iránt, csak azt, hogy egyik fél sem törekszik **parttalanul** a szlovák, illetve a magyar kulturális identitás érvényesülésére.

A kulturális identitás védelme és fejlesztése szempontjából a kulturológia három felfogást ismer: a hegemonizációs, a konzervatív és az emancipációs modellt. A **hegemonizációs modell**, amely a kulturális élet **homogenizálására** törekszik, elutasítva az idegen kulturális hagyományokat és értékeket, a Nagyszombati megye viszonyai közepette el megvalósíthatatlan, hiszen a nem szlovák lakosság számára vélhetően elfogadhatatlan lenne. A **konzervatív modell** ugyan szintén elutasítja az idegen kultúrák importját, vagyis a más kultúrák értékeinek és normáinak beiktatását a saját kulturális identitásba, de bizo-

nyos feltételek mellett, a kulturális alapértékek veszélyeztetettsége esetében képes a befogadásra. Az **emancipációs modell** egyszerre hordoz nyitottságot más kultúrák iránt, ugyanakkor erőteljesen elutasítja a kulturális élet szétzilálására irányuló törekvéseket, illetve a saját kultúra értékeinek terjesztését gátló magatartásokat. Megítélésem szerint a mi régiókban a szlovák és a magyar kulturális identitásra a konzervatív, de még inkább az emancipációs modell a jellemző.

A kultúra az emberi faj biológiai fejlődésének másodlagos produktumaként alakult ki és fejlődött. A kultúrát tehát az ember alkotta, amely azonban – párhuzamosan – az ő referenciakeretét is jelenti. A kultúra ily módon egy referenciarendszer a meghatározott szociális alakzat számára (nemzet, nemzeti kisebbség, etnikai csoport, esetleg regionális közösség, stb.), amely rendszer magába foglalja az anyagi és nem anyagi jellegű, a régmúlt idők és napjaink emberi tevékenységének minden eredményét, amelyet elsa-

játítottunk és átadunk a jövő nemzedékének. A kultúra értékeket, nézeteket, álláspontokat, normákat és kulturális példákat tartalmaz és hordoz, amelyek hatnak a gondolkodásmódra, az érzelemlágra, a viselkedési formákra, valamint az anyagi és nem anyagi jellegű emberi tevékenységekre.

A kultúra úgy is értelmezhető, mint a szellem/ gondolkodás/ közösségi tudat programozott állapota, amely megkülönbözteti egymástól a különböző szociális csoportokat. A kultúra minden esetben közösségi jelenség, tünemény, még akkor is az, ha tudjuk, létezik a kultúrának egyéni, avagy individualista értelmezése is.

A földrajzi értelemben vett európai térre az jellemző témánk szempontjából, hogy ezen a kontinensen található világviszonylatban is a legtöbb egyedi, tehát önálló sajátságokat hordozó kultúra.

A kultúra elmélete vagy a kulturológia tudománya szempontjából a régió fogalmának három ér-

telmezése van: a földrajzi, a történelmi és a kulturális.

a) földrajzi régió – egy bizonyos terület földrajzi jellegzetességeinek összessége, mint például a hegyek, dombok, folyók, stb. rendszere. A Szlovákia kerületei és járásai – új adminisztratív felosztás című, 1997-ben megjelentetett publikáció szerzői közössége a Nagyszombati kerület természeti adottságait a következőképpen írja le: „A kerület jelentős része a Duna menti síkságon terül el, amelyet a Hegyháti síkságtól a Kis-Kárpátok választ el, észak-keleten pedig a Kis-Fátra inoveci nyúlványa zár le. A Duna menti síkság oldaláról nyúlik be a területre a Duna menti dombság, annak részeként a Nagyszombati dombság és a Duna menti rónaság. A Hegyháti síkság felől emelkedik a Chvojnicai dombság, északon pedig a Búri síkság. A területet ebben a térségben érinti az Alsó-morva völgymedence és a Fehér-Kárpátok.” A kerület keskeny sávjában nyúlik észak-nyugatról dél-keleti irányba az ország déli határáig. Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy a Nagyszombati kerületet a Csallóköz egy része, a Mátyusföld egy része, a Hegyhát egy része és az Alsó-Vág mente alkotja.

b) történelmi régió – a közigazgatási (adminisztratív) központja jellemzi, illetve ennek a központnak a kötődése az őt övező térséghez. A Nagyszombati kerület közigazgatásának kialakulása és fejlődése azt mutatja, hogy területe 1922-ig két vármegyéhez, illetve megyéhez tartozott: a Pozsonyhoz és a Nyitraihoz. A Dunaszerdahelyi járáshoz tartozó két település, Nagymegyér és Ekecs korábban a Komáromi vármegyéhez, illetve megyéhez tartozott, a járás további hat községe – Balony, Csilizradvány, Kulcsod, Medve, Nyárad és Szap pedig Győr vármegyéhez, illetve megyéhez. Ezek az

objektív tényezők támasztják alá azt a tényt, hogy Nagyszombat megye, mint területi-közigazgatási egység nem tekinthető történelmi régiónak – nem olyan rég emlékezünk meg megalakulásának 10. évfordulójáról.

c) kulturális régió – a kultúra formáinak egyedisége és eredetisége jellemzi. Amennyiben a kulturális identitást egy adott emberi közösség értékeinek összességéként és állandó jellemzőjeként fogjuk fel, a kerületi önkormányzat területén legalább három kulturális identitásról beszélhetünk.

Kérdéses, hogy az a Nagyszombat, amely önmagában véve egy jelentős kulturális központ, be tudja-e tölteni ezt a szerepét az egész önkormányzati kerületben, vagyis kulturális központja tud-e lenni a megye déli vagy északi régióinak is. Kérdésként merül fel az is, hogy ez a központ, mint jelentős és egyedi kulturális entitás, tud-e inspiráló hatást kiváltani, illetve segíteni, támogatni régióink többi részében a kulturális aktivitások terén. Amennyiben a válasz igen, az én meggyőződésem az, hogy kizárólag a Nagyszombati Kerületi Önkormányzat által működtetett kulturális, művelődési is szociális intézményrendszeren, illetve a helyi és lokális kultúrák támogatására kialakított önkormányzati pályázati rendszeren keresztül. Ez a véleményem legyen bizonyos értelemben válasz is a nevés politológia professzor, Michal Horský azon bírálatának, amely szerint a Nagyszombati Kerületi Önkormányzat „**nem tett kellő erőfeszítéseket**” azért, hogy a régió bekerüljön az emberek tudatába, és elfogadottá váljon, azaz: hogy kialakuljon és megerősödjön az emberek regionális identitása.

Horský professzor úr bizonyára tudja, hogy a regionális identitás kialakulására és fejlődésére jelentős

hatása van az állam adminisztratív és területi elrendezésének, mert az – bizonyos értelemben – összefüggésben van a társadalom politikai kultúrájának minőségével. Leon Sokolovský egyetemi tanár, aki Szlovákia közigazgatási és területi felosztása fejlődésének történelmi aspektusaival foglalkozik, 1993-ban a különböző közigazgatási változások kapcsán többek között a következő megállapításra jutott: „A különböző reformok, amelyek Szlovákiát is jelentősen érintették, 1923-ig egyik sem kérdőjelezte meg a természetes területi tagozódás alapelvét. Ez mondható el az 1785-1790-ben végrehajtott közigazgatási változásokról (II. József császár közigazgatási reformja, mint az úgynevezett felvilágosult abszolutizmus eszköze) és az 1848-1867 közötti időszakról (a magyar forradalom és a leverését követő katonai diktatúra, a Bach-korszak). Szlovákia több mint ezeréves területi-közigazgatási rendszerének folytonossága első alkalommal 1918-ban szakadt meg, és pedig a csehszlovák államba való totális betagozódás érdekében.”

Az elmúlt 90 évben mintegy tizenöt alapvető változás következett be a **helyi és regionális közigazgatásban**, de hosszabb időtávot egyetlen átalakítás sem ért meg. A Csehszlovákiában, majd a Szlovák Köztársaságban végrehajtott kísérletek a szlovákiai területek mind újabb és újabb területi-közigazgatási felosztására művileg meghatározott, bürokratikus-hatalmi érdekekből indultak ki. A közigazgatás mind egyik reformja politikai célzatú volt tehát és a „**zöld asztalnál**” született, a gyakorlatba pedig a nemzet akaratára és a nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok bevonása nélkül kerültek bevezetésre, vagyis az ország polgárainak ellenében.

Szlovákia területi-közigazgatási elrendezésének megvannak a speciális történelmi, politikai és egyéb sajátosságai. „A közigazgatást min-

dig is hatalmi eszközként kezelték. Ezért ezt a szférát közvetlenül érintette minden változás vagy törés, ami az állam és a nemzet feletti hatalom megszerzését követte. Végeredményben a közigazgatástól függött minden rendszer léte. Ezért igyekezett minden rezsim saját szükségletei és céljai szerint alakítani a közigazgatást, hogy segítse megerősíteni megszerzett hatalmi pozícióit, könnyítse uralni az adott térséget és a rajta élő lakosságot, valamint lehetővé tegye csírájában elfojtani minden romboló tendenciát, amely a hatalom eltávolítására irányul, el egészen a fegyveres erővel való együttműködésig” – állapítja meg a már idézett Leon Sokolovský.

Például 1960-ban egy hatalmas politikai-igazgatási centralizációra került sor Szlovákiában, az addigi területi-közigazgatási egységeket integrálták nagyobb egységekbe, akkor alakultak ki a nagy járások és kerületek. A nemzeti és etnikai kisebbségek szempontjából a változásokat Ivan Bajcura ekképpen értékelte 1982-ben: „... az 1960-ban megvalósított területi-politikai átszervezés jelentősen rontott a kisebbségek helyzetén. A nagy járások kialakítása aláasta az egyes kisebbségek pozícióit. Például a területi átszervezésig a magyarok 7 járásban éltek többségben, az átszervezés után már csak kettőben. Az új járások határait úgy határozták meg,

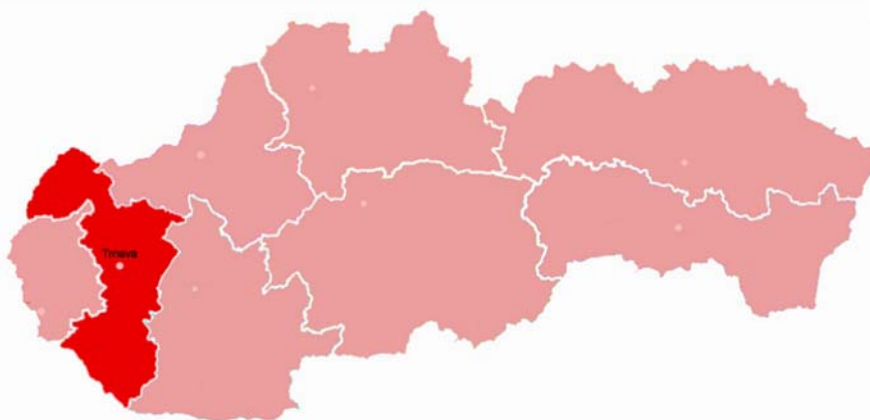
hogy valamennyiben csökkent a kisebbségek aránya, több járásban pedig a kisebbségek már „**csak a csekély töredékét**” képezték a lakosságnak. Az egyes kisebbségek arányának csökkenésével párhuzamosan csökkent az érdeklődés általános fejlődésük és problémáik rendezése iránt”.

Vladimír Krivý szociológus, Viera Feglová néprajzkutató és Daniel Balko politológus 1996-ban a Szlovákia és régiói (a választási magatartás szociokulturális összefüggései) című publikációban a Az új területi-közigazgatási felosztás rejtett összefüggései elnevezésű fejezetben a következő tényt állapítják meg: „... egyértelmű, hogy az 1996 nyaráig érvényes területi-közigazgatási felosztás kevésbé előnyös a magyar kisebbség számára, mint az 1930-as volt; a Szlovákia jelenleg érvényes felosztás viszont jelentősen előnytelenebb, mint amelyik 1996-ig volt érvényes. A magyar kisebbség helyzetének romlása azon járások súlyának csökkenésében rejlik, amelyekben jelenlétük jelentős; ezt a „**jársók megrajzolásával**” érték el, az átlagosnál nagyobb járások kijelölésével a nemzetiségileg vegyes déli területeken”.

A szlovákiai közigazgatás fejlődésének jelzett történelmi tanulságai mementóként szolgálhatnak azoknak, akik döntési helyzetben vannak és döntenek.

A Szlovák Köztársaság turisztikai lexikona, amely két évente jelenik meg, **idegenforgalmi régióinak** határait szintén az aktuális politikai-adminisztrációs igények szerint határozza meg, noha azoknak egyértelműen vannak kulturális jellegzetességei is. Például a 200/2001-es évfolyam a **Duna menti régióba** a következő városi körzeteket sorolja: Somorja, Dunaszerdahely, Nagymegyer, Galánta, Diószeg, Sellye, Komárom, Gúta, Ógyalla, Érsekújvár és Párkány; **Erdőhíti régióba**: Szenice, Szokolca, Miava és részben Malacka; **Vág menti régióba**: Galgóc, Pöstyén, Nagyszombat, Trencsén és Vágújhely. A 2004/2005-ös évfolyamban még ugyanilyen területi felosztásban szerepeltek a régiók, csak már kimaradt a városkörzetek felsorolása, illetve a régiók járási lebontása. A következő évfolyamban már változás áll be: megjelenik az **Alsó-Vág menti régió**, amelyet a Nagyszombati, Galgóci, Pöstyéni járások mellett nagy meglepetésre a **Galántai** és a **Sellyei** járások is alkotnak; párhuzamosan a **Duna menti régióból** kiválik az említett két járás, tehát a **Galántai** és a **Sellyei**. Azt hiszem, helyénvaló a kérdés, mi történt az elmúlt 4-5 évben? A válasz egyértelmű: megalakultak a megyék, ugyan nem az akkori kormánykoalíció javaslata szerint a **12 területi egység**, hanem egy ad hoc, a szlovák politikai élet kulisszái mögött kialakult, magyar párt nélküli koalíció szavazásával, amely eredménye a **8 önkormányzati kerület**. Leon Sokolovský figyelmeztetése tehát nem segített, a történelem folyamatosan ismétli önmagát. Ilyen tények ismeretében arról beszélni, milyen felelőssége van a megyei vezetésnek a regionális identitás fejlettségében, elhibázott felvetés.

(A szerző kulturológus, a Nagyszombati Megyei Önkormányzat al-

MIHÁLYI MOLNÁR LÁSZLÓ:

Korcs világnak korcs virágai...

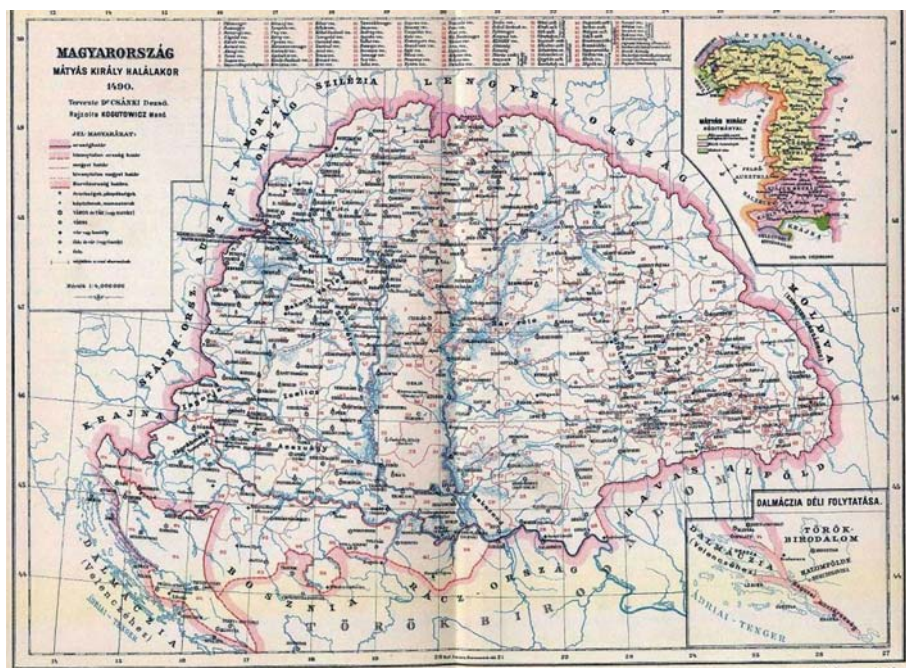
Hogyan sülyedhettünk idáig? – kérdezik vádlón, sajnálkozva, kétségbeesve vagy éppen bosszút forralva oly sokan, amikor látják a népszámlálási adatokat, a választási eredményeket, vagy éppen azt, hogy mennyi fiatalnak nem számít sem az anyanyelve, sem a szülőföldje, sem a vallása, de még a szülei sem (mert ez ezzel együtt jár), és vígan elmennek valahová, mindegy, hogy hová, csak el innen oda, ahol valami pénzhez juthatnának.

Nem is töprengenek el rajta, hogy ezt a helyzetet akár szándékosan is elő lehet idézni, meg lehet tervezni, hogy kiürült, lepusztult és elnéptelenedett területen aztán olcsón telekhez, termőföldhöz, házhoz, birtokhoz és becsukott, de működőképes üzemekhez lehessen jutni.

Magyar átok, turáni átok, magyar betegség...! – mondogatják, mert valahol nagyon elhitették velük ezt a szlogent (és más népeknél ugyanúgy) saját magunkról. Pedig nekünk nem is kell a szomszédba mennünk, mert a szomszéd már évtize-

dek óta nálunk lakik. Itt van Szlovákia, amelyről azt hirdetik, hogy mennyire keresztény, mennyi sok fiatal papja van, de a választások idején a fél ország mégis egy ateista, vagyis Istent tagadó szocialista, neokommunista pártot támogatott. Pedig ennek csupán az az oka, hogy a túsok megszeretik az elrablóikat (szaknyelven: stockholmszindróma), mert azoktól függ a napirendjük, ételük, italuk, esetleges szabadulásuk, senki másra nem számíthatnak, és ez a függőség, mint a drog, napi létszükségletként kondicionálja ezt a behódoló, magálzkodó, együttműködő, készséges, vagyis LOJÁLIS magatartásformát. A kommunizmus negyven éve alatt ugyanis egy látszólagos biztonságérzet alakult ki. Munka volt, ennivaló volt (csak választék nem), s a minimális fizetését mindenki megkaphatta. S akinek nem tetszett és ezt ki is nyilvánította, ám ezek voltak mindig kevesebben, azokra hamar rásütötte a propaganda, hogy izgága, összeférhetetlen, hőzöngő; vagyis nem a rendszerrel

van baj, csupán az elégedetlenkedő nem normális. Aki ugyanis „normális”, az zokszó nélkül behódol, megalkuszik, meglegedetten mosolyog, ragyogó arccal dicsóíti akár szülei gyilkosait is május elsején. Ezt látják, ezt tanulják meg tőle gyermekei, és szép lassan szinte senkinek sem jut eszébe, hogy ezt lehetne másképpen, lehetne jobban esetleg szebben, emberségesebben csinálni. A hatalom persze tudja és tudatosan formálja ilyenné a tömeget, mert ez az arctalanság a rab-szolgaság alapkövetelménye: ne legyen nyelve, csak amit a hatalom ad neki, ne legyen istene, mert az hitet, igazságérzetet és gondviselői biztonságérzetet ébreszt, ne legyen nemzete, mert az megtartó közösségi gyökereket nyújt, és nehéz elszakítani. A hatalom konzervkultúrát kínál: egységes adagot mindenből, új neveket, nyelvet, múltat és történelmet, földi paradicsomot, földi isteneket és szenteket, kézzel fogható „szellemiséget”. Csak ezt lehet, ezt szabad és ezt kell fogyasztani! A behódolás megszokássá, a megszokás hagyománnyá, a hagyomány alaptermészetté változott. Így lehet eltörölni egy népet, egy kultúrát, egy civilizációt is akár, de úgy, hogy fizikailag nem kell kiirtani őket sem gázkamrákban, sem lassú fagyhalálra vetni őket Szibériában. Ez állítólag nem bűncselekmény, hanem a hatalom gondoskodó szeretete: Hiszen mindenetek megvan! – hirdetik. Pedig már mindenüket elvették, amitől még kereszténynek, magyarnak és embernek nevezhetnénk magunkat: sem szabad nyelvhasználatra, sem magyar szentmisére, sem őseink ősi földjének birtoklására, sem az önrendelkezésre nincs teljes körű jogunk... s talán már esélyünk sem. Mert a kilenc év-

tizede elszakított magyar nemzet-rész hosszú megpróbáltatásai közepe-
pette belefáradt az örökös ellenál-
lásba, s a gyökek, voltak bár na-
gyon erősek, meglazultak, s a talaj-
ból szép lassan elfogyott a táp-
anyag, vagy pedig az aszály miatt
satnyult el a sok fiatal hajtás. A ha-
talam csak a megalkuvó, behódoló,
lojális palántákat locsolta, s szép
lassan felnőtt egy ilyen együttműkö-
dő, hitéből és jelleméből kiferdült
nemzedék, amelyre akár hatalom-
éhes pártot is lehet szervezni. Ez
volt a kegyelemdőfés: a látszat, va-
gyis a választási siker azt igazolja,
azoknak adott igazat, akik azt vall-
ják, hogy mindenben meg kell ha-
jolni a hatalom akarata előtt, s jutal-
mul alamizsnát adnak, s egyszer, ta-
lán, esetleg, valamikor, valahol sza-
badon engednek. Csakhogy a rab-
ságból szabadulók többsége nem
tud mit kezdeni a szabadsággal, és
így újra, de már önkéntesen a hata-
lom fogságába kerülnek. Lehet szid-
ni mindazokat, akik ezt a helyzetet
meglátták, és vagyonuk, hatalmuk
gyarapítására kihasználták a tévely-
gők tévelygését, az elkorcsosultak
tudatlanságát, a jellemtelenek ferde
hajlamait. A választás, amit mife-
lénk demokratikusnak neveznek,
nem mondható igazságosnak, mert
az igazság nem követeli meg, hogy
a többség azt meglássa, felismerje,
vagy hirdesse is. A Föld gömbölyű
volt akkor is, amikor laposnak hitte
mindenki. Ezért evilági igazságszol-
gáltatást várni ebben az ügyben már
esetleg csak ábránd, de mint köztu-
dott, hogy talán kilátástalan, de
mégsem reménytelen...

Felelősöket keresni sem érdemes
sorainkban: akiket megvettek, lefi-
zettek, kihasználtak, azok csak sza-
kadt parasztok a saktáblán. Ezért
inkább azt a háttérhatalmat kellene
jobban megvizsgálnunk, amelyik a
pénzével szándékosan teremt olyan
helyzeteket, amelyekben az embe-
rek feladják emberi értékeiket, le-
mondanak nyelvükről, hagyomá-
nyaikról, ősi örökségükről. És még

valamit el kell mondanunk: vétkez-
ni lehet gondolattal, szóval, csele-
kedettel és mulasztással is. Az el-
múlt két évtized mulasztásait immár
ideje úgy elszámolni, hogy a sik-
kaszttók magatartása is kellő fénybe
kerüljön, mert különben soha nem

fogunk tanulni belőle. Nem az igaz-
ságszolgáltatás, hanem az igazság
kedvéért, legalább önmagunk előtt
tisztázva, hogy legalább a követke-
ző nemzedék tudja, lássa és ismerje
meg ezt a nemzetvesztő zsákutcát,
amely a pusztulás felé vezet.

Dzsingisz, az elbűvölő

Dzsingiszünk fogadott a legolvasottabb szlovák napilappal, hogy a megsürgetett parlamenti választásokon dobogón (értsd: az első három hely egyikén) végez. Lemaradt a dobogóról. Így aztán szavalt.

Felcsapott gyetvai legénynek, igaz, akcentussal – ahogyan a fogadást megnyerő hetilap az eseményt leírta, s a lap jóvoltából megtudhatuk, hogy iskolás kora óta nem tanult meg összefüggő szöveget. A képviselői esküét tudja a legjobban, mert azt már igen sokszor elmondta, ennek ellenére Andrej Sládkovič elbeszélő költeményének előszavát is hibátlanul felmondta, állítólag művészi hangsúlyokkal. Dzsingisz vallomást is tett: fotográfus emlékezete van; mindig a papírra vetett szöveg lebeg előtte, benne a megjegyzett kulcsszavak-

kal, állítólag angolul is így tanult meg. Regényt is így olvas, főleg történelmit. Kedvenc alakja Dzsingisz kán, mert a mongol uralkodó története egyenesen elbűvölte.

Csoda? Dzsingisz kán lábai előtt egy világbirodalom hevert megadón! Lehet ennél szebb álma egy szépelgő léleknek a huszonegyedik századi mucsai ugaron?

Mostanában, hogy más álmodozók szerint Dzsingiszünk megérett rá, hogy köztársasági elnökké válasszák, úgy gondolhatja, kell is egy igazi példakép neki, akire hivatkozhat. (Elvégre beteljesedhet egyszer már a (ré)m)kép az országot igába hajtó, törpe lovakon nyargalászó, rút, görbe lábú ázsiai fajzatokról...)

Dzsingiszünknek lova és világbirodalma sincsen, ő inkább hidakon lovagol mostanában, a kicsi és még kisebb közé építget pallót, s ezért

csupa elismerő bókokkal illetik. Vagy három hete azt írták neki egy helyütt: szolid politikus – többségi méltatásról van szó! –, egyetlen hibával: hogy magyar, bár ez nem mindig testi vagy lelki hendikep. Aztán a szerző (Lukáš Krivošík) mégis eljátszott a gondolattal, mi minden szólhatna Dzsingiszünk elnökjelöltsége mellett, ha mégis úgy döntene, vállalja, s a támogatás is összejönne neki. Tanulságos dolgozat írt le. Felhozta egyrészt: hogy Szlovákiának volt már egy „nemzetiségi háttérű” elnöke, Rudolf Schuster, akinek senki nem vetette szemére német származását, s abból soha nem is keletkezett probléma az elnöki palota táján. És Dzsingiszünknek még Ivan Gašparovičsal szemben is van egy előnye: „mindketten tudnak szlovákul, de a Híd elnökének a szavaiból

mindig kiderül az is, mit akar mondani”. Ráadásul. **„a politikában eltöltött sok év alatt nagyon sok jó szolgálatot tett Szlovákiának. Ha elnök nem is lesz belőle (és a jövőben nem rontja el a dolgokat), egyszer életművéért nagyon magas állami kitüntetést kaphat.** Ma az ország déli részén a szlovákok és magyarok között, de a nagypolitikában is nyugodt légkör uralkodik, s visszatekintve ez magától értetődőnek tűnhet. De a mi országunk húsz évvel ezelőtt Jugoszlávia véres szét hullása idején jött létre, és sehol nem volt megírva, hogy nem lehet hasonló helyzet. Bugár pragmatizmusával, objektivitásával, visszafogottságával, természetes vezéri adottságaival és nem utolsósorban humorával sokat tett azért, hogy a szlovákok és magyarok viszonya az ország déli részén soha ne fajuljon erőszakká. **Fokozatosan kirekesztette az MKP-ból a nacionalistákat, és ellene szegült Orbán Viktornak is abban az időben, amikor a magyar miniszterelnök népszerűsége és a hatalom csúcsán állt.** Ráadásul Bugár háromszor (1998, 2002, 2010) olyan koalíciós szlovák kormányt támogatott, amely jelentős mértékben előre mozdította Szlovákiát. A magyar kisebbség politikai súlyának és annak köszönhetően, hogy a reformer jobboldal pártjára állt, országunk az elmúlt évtized közepére legyőzte Magyarországot gazdasági teljesítményével is. És tekintettel Orbán demokrácia-felfogásának nemzetközi kifogásolására, Szlovákia mára a politikai kultúrában is megelőzte déli szomszédját” – írja Krivošík (aktuálne.sk), aki szerint egy szlovákiai magyar ennél nagyobb érdemeket produkálni aligha képes. Azt állítja, ha nem Bugár a szlovákiai magyarok vezére, az elmúlt két évtized egészen másképpen is alakulhatott volna. De mielőtt még teljes mértékben Dzsingiszünk lába elé vetné magát, visszahőköl, és figyelmeztet: „A lebo Béla frázis, vagyis Bugár sze-

mélyisége a legnagyobb devizája (Bugárnak), de a leggyengébb pontja is egyben. Egyetlen politikus sem lesz itt örökké. A nemzetek közötti viszonyoknak ezért valamiféle szilárdabb alap is kell, mint a vezér személyisége. Jelenleg nem látni olyan politikust, aki Bugárt helyettesíthetné. De neki magának mindezért nem kellene elhinnie saját maga kivételességét. A góg ugyanis mindig előfutára a bukásnak.”

Aztán azt is papírra veti a szerző, hogy a magyar kisebbségben dolgozó gazdasági érdekek is problémát jelenthetnek, bár erről a szlovák sajtó alig-alig ír. A Gorilla-ügy kapcsán nyilvánosságra hozott Magyar Gorilla szerint azt bizonyítja, „a magyar gazdasági körök már régen asszimilálódtak a szlovák korrupcióba”, s ezek olyan gyanút vetnek fel, amelyek a legnépszerűbb politikust is megfoszthatják legitimitásától. „Bugárt a botrányok eddig elkerülték – írja. – Kétségkívül annak a bölcs döntésének köszönhetően, hogy mindig széles ívben elkerülte a kormányzati tisztségeket és kizárólag a parlamentben maradt.” A Bugárra váró mostani négy ellenzéki évet kedvezőnek tartja a szerző, mert egyrészt nem kell kormányzati felelősséget viselnie, másrészt: „neki és politikusainak pedig elég ideje marad arra, hogy végleg kiirtsák a politikából a konkurens MKP-t”.

Hogy Dzsingiszünk is hasonlóképpen gondolkodhat, azt néhány, az elmúlt napokban elkövetett tette bizonyítja. Leült például egyeztetni a konkurens MKP-val azt követően, hogy előzetesen a legfelsőbb szintű pártközi egyeztetésről hallani sem akart. A tárgyalás után meg világossá kiáltotta, hogy tárgyalni lehet, de sok az olyan kérdés, amelyben nem értenek egyet, meg sok a személyes sérelem is, amit csak úgy nem lehet elfelejteni, de „az embereket nyomasztó témákról beszélni kell”, és fontos, „hogy a választók azt lássák: csökken a feszültség a két párt között”.

Kis idő múlva – még a tárgyalás napján – derült ki: véletlenek nincsenek. Dzsingiszünk a kormányhivatal vezetőjével készült tárgyalni az általa delegálandó kisebbségügyi kormánybiztosról és annak jogköreiről. Meglehet, ehhez várták (volna) el tőle, vigye az MKP áldását is, hogy a kicsi és még kisebb viszonya szilárdabb alapokon épülgesse. Kis hatalom is hatalom. Mert Dzsingiszünk egyetlen korábban meghódított posztot sem szeretne feladni; „mint volt kormánypárt, szeretnénk megőrizni a maximumot”- mondta, s különösen a volt kisebbségi kormányalelnöki poszt torzóját, benne elsősorban a kultúrára szánt pénzek el- és kiosztását, annak az eldöntését, ki a jó és ki a rossz felvidéki magyar, hogyan kell helyesen gondolkodni. Neki ez a döntő. Hiszen Dzsingiszünk szerint a pénzosztás maga a kulturális autonómia, mellesleg pedig az egyik legjobb eszköz arra, hogy végleg kiirtsák a politikából – és egyéb területekről is – a konkurenciát. Az ellenzéki karéból így most kormányozni is akar, meg ellenzékegyesítő szerepet is szán magának. A se kint, se bent helyzet sem zavarja, megtalálta a bűvös ráolvasás igéjét: minél többet megőrizni abból, amit az előző kormány elért. Dzsingiszünk azt írja: „A kormánybiztos elsőként figyelemztethet minket, ha a törvények javaslataiban vagy módosításakor kisebbségi jogsértés fenyegetne (...), és fontosak nekünk a jogkörei is, hogy szükség esetén cselekedni tudjon”.

A huszonegyedik századi mucsai ugaron felcseperedett Dzsingisz, aki nemrég még azzal szembesült, saját maga állította kormányalelnöke a baráti pártokból összefésült kormányban sem tudott „szükség esetén cselekedni” kisebbségi ügyekben, most az ellenség fizetett alkalmazottjától remél megoldást.

Elbűvölő...

Cosa nostra a Felvidéken

Újabb szlovákiai magyar vonatkozású elemzés kering a világhálón, a Magyar Gorilla mintegy folytatásaként, „Cosa Nostra na Felvidéku” címen; a szerző névtelen, meglátásai mégis végiggondolásra érdemesek. Magyar nyelven több helyen is olvashatják az írást, melyet mi most teljes terjedelmében közreadunk, néhány lábjegyzettel kiegészítve.

Az önálló szlovákiai magyar politizálás már 1990 óta különböző körök ellenszenvével találkozott. Az akkori VPN (Nyilvánosság az Erőszak Ellen) és a KDH (Kereszténydemokrata Mozgalom) is többször megkísérelte saját soraiba állítani a magyarokat, összességében azonban sikertelenül. Három magyar párt jött létre, de az 1990 – 92 közötti időszakban sikerült két táborra szakítani őket. A Független Magyar Kezdeményezés csendestársa lett a szlovák kormánynak és a szövetségi szintű politikai többségnek is. Az Együttélés és a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom ellenzékben volt, de együttműködési készségük a szlovák kormánnyal különbözött. Az Együttélés fokozatosan magyar nacionalista párttá nőtte ki magát, az MKDM pedig, amelynek kevés meghatározó személyisége volt, inkább együttműködővé vált. A legjobb a helyzet az

FMK (a későbbi Magyar Polgári Párt) esetében volt, melyből egyeseket, pl. Hunčík Pétert, Szigeti Lászlót (Havel köztársasági elnök tanácsadói), Világi Oszkárt (a CSSZSZK SZGY alelnöke – *sic!*) és Nagy Lászlót sikerült bevonni a szoros együttműködésbe és a gazdasági összefonódásokba is. Ekkor alakultak ki az alapvető kapcsolatrendszerek a későbbi hatékony együttműködéshez. A szlovák politika azonban akkorra még nem tisztult le, és elsősorban a csehek viszonylatában fókuszált az államjogi kapcsolatok rendezésére.

Cseh-Szlovákia kettéválása után kezdtek kiépülni a nemzetállami struktúrák Szlovákiában. Abban az időszakban kemény hatalmi harc folyt a szlovák politikai pártok között. Némelyek ezt a korszakot úgy jellemzik, mint az új szlovák állam jellegéért folytatott harcok idejét. A magyar politikai pártok akkor a

Mečiar-ellenes erők oldalán álltak, de a szándékaik nem voltak egyértelműek. Főként az elhíresült komáromi 1994-es nagygyűlést követően vált fontossá rájuk sütni a nacionalizmus bélyegét, mely leginkább az Együttélés politikai mozgalom esetében járt sikerrel. Másrészt fontos volt kiépíteni az ellenpólust is olyan pártok és személyiségek bevonásával, amelyek/akik hajlandóak voltak együttműködni a szlovák féllel nemzetállami kérdésekben is.

E tervezet részét képezte az ún. lojális magyar prototípusának megalkotása, mely átvehette volna a magyar nemzeti kisebbség vezérének szerepét, de amely egyben nem jelentetett volna biztonsági kockázatot az új Szlovák Köztársaságra nézve. A személyiségek elemzéséből olyan következtetésekre jutottak, hogy a Magyar Polgári Pártban nincs igazán e célra felhasználható személy, aki megfelelné a kevésbé önálló, nem igazán intelligens, de eléggé önhitt, pénzügyi és más előnyökkel könnyen befolyásolható, ezáltal könnyen irányítható magyar kisebbségi pártvezető szerepére. Az MKDM kínálatából Bugár Béla mu-

tatkozott e célra kihasználható embernek. Megfelelő politikai és mediális eszközökkel kedvező képet alakítottak ki róla a szlovák nemzetiségű állampolgároknak is. Szükség volt azonban megfelelő háttérrel teremteni neki a magyarok körében is. Az Új Szó napilap privatizációs folyamata bizonyult megfelelő eszköznek a cél eléréséhez, mivel az akkori főszerkesztő, Szilvássy József a volt államrendőrségi (ŠTB) kapcsolatai miatt zsarolható volt. A napilap így több fokozaton keresztül a Petit press Rt. társtulajdona lett, ezáltal erős háttérrel tudott kiépíteni a mozgalomnak a Szlovák Köztársaság hatóságaival való együttműködés támogatásához és az ilyen célzatú állami ideológia terjesztéséhez. E feladatok levelezéséhez elsősorban Szigeti László bizonyult megfelelő embernek, aki erősen frusztrált és komplexus személyiség alacsony műveltsége miatt (pincér), és üzleti tevékenységekkel befolyásolható. Hatni lehet rá a Kalligram kiadón keresztül, de a csallóközi földek körüli manipulációkkal is, melyekben ugyan formálisan ő nem szerepelt, de a családtagjai igen. Együtt Világi Oszkár, Štefan Czucz, Bugár Bélával és a szlovák földalap későbbi elnökével, Hideghéthy Štefannal (*sic!*) jó mélyen belebonyolódott a földügyekbe, de más akciókba is (a Párkányi Ipari Park Rt. - Priemyselný park Štúrovo a.s., Prima Fruit a.s., Studio G.B. s.r.o., *Tri Szig. s.r.o.* – *sic!* –, Bio Ener Slovakia a.s. stb.).

Az Új Szó későbbi főszerkesztőjével, Molnár Norberttel együttműködve, akit egzisztenciális érdekek fűznek Szigetihez és Világihoz is, az együttműködéshez kihasználták a könnyen korrumpálható alkoholista Barak Lászlót, és az Új Szót saját ideológiájuk és érdekeik, később pedig az új politikai párt, a Most-Híd szócsövévé tették. E cél érdekében használták fel a napilap korábbi főszerkesztőjét, Lovász Attilát,

majd a fiatalabb nemzedékből pl. Lajos Jánost és Juhász Lászlót, akiket 2009 után nem csupán pénzzel vásároltak meg, hanem jól jövedelmező állami tisztségekkel is az SZK Kormányhivatalában, vagy A. Nagy László családját – feleségét és fiát –, Ildikót és Nagy Andrást. Sok egyszerű szlovákiai magyar embernek azon a magatartásán élőködnek, hogy az Új Szó a „mi lapunk”, pedig ez a sorozatos privatizációt követően már nem igaz: ez a napilap a Világi-Czucz-Szigeti vállalkozói csoport lapja. Ők és embereik ügyesen kihasználják azt a tényt, hogy a szlovákok közül szinte senki nem olvas magyar újságot, és ez a helyzet lehetővé teszi nekik, hogy a magyaroknak egészen mást mondjanak, mint a szlovákoknak.

Az egyesült magyar párt megalakulását és az MKP későbbi kormányra kerülését követően megváltozott a helyzet. A Szlovák Köztársaságnak szüksége volt a lojális magyarokra a szlovákiai politikai helyzet stabilizálása érdekében, valamint a NATO- és EU-tagság miatt is. Ebben az időben váratlan támogatáshoz jutottak a szlovák nemzeti törekvések a magyar nagytőke részéről azáltal, hogy a szlovák piacra léptek. Csányi, Hernádi urak és részben egyes politikusok is, pl. Németh Zsolt magyar külügyi államtitkár (akit bevontak a gazdasági együttműködésbe is) tevékenységükkel segítették nemzetállami törekvéseink azon célját, hogy ki lehessen küszöbölni a magyar nemzetállami igyekezetek hatásait Szlovákiában.

Saját érdekhálózatot hoztak létre gazdaságilag lekötelezett magyarokból, bevonva őket az együttműködés különböző változataiba, ezzel biztosították, ami a szlovák erőknél nem sikerült: Szlovákiában létrejött egy olyan magyarokból álló csoport, amely bármilyen célra megvásárolható. Ezek az emberek szlovák részről megfelelő politikai, pénzügyi, de mediális támogatást is

kaptak (pl. Krajcer, Puškárová és Hríb szerkesztőktől). Első lépésként a Transpetrolt privatizálták, ebben a folyamatban Štefan Czucz, Világi Oszkár, Bugár Béla és Vladimír Podstránsky volt érdekelt, őket nagy províziókkal vásárolták meg. Később a MOL megvette a Slovnaftot, az OTP bank a Befektetési és Fejlesztési Bankot (IRB), Szlovákia piacára lépett a Coop üzlethálózat és mások, akiknek sikerült a privatizációs és nagybefektetési folyamatokban érdekeltté tenni az MKP holdudvarához tartozó magyar vállalkozókat. E folyamat átgondolt befolyásolásának köszönhetően később maguk ezek a magyarok hozták létre saját soraikban a gazdasági függőségben lévő emberek hálózatát. Erről a folyamatról szól a Magyar Gorilla c. dokumentum (lásd a Google-n), amely aprólékosan leírja, hogyan jött létre ez a gazdasági hálózat, hogyan nyelte el Gyurovsky Lászlót is, a volt régiófejlesztési minisztert; Simon Zsoltot, a földművelésügyi minisztert, aki mindmáig Világi Oszkár leghűségesebb kiszolgálója és aki előbb búza- és kukoricaspekulációkba kezdett, később fával és földdel folytatta; továbbá Jakab Elemért Nagykaposról, aki pénzért bármire könnyen kapható; Bastrák Tibort, akkori komáromi polgármestert, a szorgos egészségügyi vállalkozót; Andruskó Imrét, aki Komárom városában biztosította be a feladatok teljesítését; Medve Vencel és Solymos László pozsonyi vállalkozókat, akik a Smer kerületi elnökének, Glváčnak a bábfigurái; Gál Gábort, akit ügyvédi irodáján keresztül ők életetnek stb. Ezek az emberek fokozatosan befolyást szereztek egyes állami szervezetben, ezáltal a politikai befolyásolhatóságuk is nőtt. A második Dzurinda-kormány idején pl. volt olyan időszak, amikor Világi Oszkár 12 állami igazgatótanácsnak vagy felügyelőtanácsnak volt a tagja, és mindenkinek világos volt, hogy az MKP-ban neki nagyobb a

szava, mint a pártelnök Bugár Bélának. (Bugár akkortájt tokaji borok és kubai szivarok gyűjtésével viaszgázszaládát, melyekből a legtöbbet épp Világitól kapta.) Ténykedéseiről titkosszolgálati (SIS) jelentések is szólnak (konkrétan Világi, Simon és Czucz tevékenységéről, valamint Bugár tevékenységének elemzése is), illetve a főügyészségnek címzett feljelentések (komáromi vízmű), vagy A. Nagy László esetében a rendőri lehallgatott telefonbeszélgetés felvétele a Čuno-ügy kapcsán, amely Nagy úr bűnösségéről tanúskodik (részletek a Magyar Gorillában).

Az első meglepetést az okozta, hogy 2006-ban az MKP nem került kormányra a Smerrel, éppen az említett vállalkozói csoportot képviselő Világi Oszkár és Gyurovszky László túlzott követelése miatt. A következő meglepetés 2007-ben következett, amikor ország-világ ámulatára Bugár Bélát leváltották az MKP elnöki tisztségéből. A gazdaságilag erős magyarok azonban nem értettek egyet a félreállításával, ezért néhányszor megpróbálták visszaszerezni befolyásukat a pártban, de sikertelenül. 2009-ben nem maradt más választásuk, mint Most-Híd néven új pártot alapítani és megpróbálni bejutni a parlamentbe, ami 2010 tavaszán sikerült is nekik.

Iveta Radičová kormányában saját gazdasági struktúráik újraélesztésébe fogtak, de eléggé el voltak adósodva, így az állami megrendelésekből való pénzszerzési módszereik eldurvultak. Még konkurens csoportok is kialakultak a pártban (Világi Simonnal, Bugár Czuczcal, Nagy miniszter és Mede...). Keményen ráhajtottak saját polgármestereikre a városokban és falvakban, de a pártközeli vállalkozókra is oly mértékben, hogy 2011-ben egy beszercebányai összejövetelen az a mondat hangzott el ez egyik hidas polgármester szájából: *áldott Slota-féle behajtólegények, azok*

sokkal toleránsabbak voltak! Belső konfliktusok is keletkeztek, az egyik ilyennek volt a következménye pl. Bugár Béla pénzügyi „tanácsadójának” (pénzbehajtójának), Frederik Buzának a kemény letámadása, amely oly keményre sikeredett, hogy háromnapos kórházi ápolás lett a vége.

A legérdekesebb az egészben, hogy a szlovákok közül sokan azt gondolják, csupa szimpatikus emberrel van dolguk, akik kizárólag elvi okokból hívei a szlovák-magyar kapcsolatok finom kezelésének, miközben közönséges politikai korrupció esete áll fenn. A szlovák média pontosan ismeri a túlkapásaikat, de vagy hallgat róluk, vagy támogatja azokat, mondván: jobb egy korrump magyar, mint egy önálló (autonóm ember). Marginális említést tesz róluk könyvében, a Gorillában Tom Nicholson újságíró is, pedig a második Dzurinda-kormány második legnagyobb pártjáról volt szó. Igaz, hatékony a biztonsági fedettségük (Spišiak, SIS).

A Gorilla-ügy sokkal kevesebbet ártott Bugáréknak, mint az SDKÚ-nak. Talán azért is, mert az Új Szó napilap egy-két kivételtől eltekintve ignorálta a Gorilla-botrány magyar vonatkozásait, a témát a szlovák politikusok, illetve pártok felé terelte. Az Új Szó napilap gyakorlatilag a Most-Híd politikai párt napilapja, nem tűr meg semmilyen bírálatot a párt vonatkozásában, és néhány megvásárolt újságíró ír róla cikkeket a nyolcvanas évek Pravdájának hangnemében. Feladata nem csupán a szlovákiai magyar gorillák védelme, hanem maga is része a rendszernek: aktívan együttműködik a törvénysértő tevékenységek politikai és média-elfedésében. (Ilyen védelmet az SDKÚ nem kapott, a plurális szlovák médiarendszerben ilyesmi nem is volna lehetséges. Mivel azonban magyarul írott napilap csak egy van, ez kivitelezhető.) A Petit press Rt.

ezt támogatja, hiszen marketing-háttérét az E-step ügynökség biztosítja, melyet a Bugárhoz közel álló Edita Nochtová vezet. Magyarországról a szociál-liberális köröktől, elsősorban a volt SZDSZ-től és a mostani LMP-től kap támogatást a párt.

(A *Most-Híd*) pragmatikusan gondolkodó emberek hálózata, mely pénzért mindenre kapható. A választások előtt a vállalkozókat és polgármestereket azzal állították maguk mögé, hogy a választások után megfelelő ellenszolgáltatás fejében támogatni fogják a tevékenységüket. Az ilyesmi törvénytelen ugyan, de az nem jelent semmit, holott a szlovák média és az OKS politikusai pontosan ismerik Bugár Béla gazdasági ténykedését, s azt is tudják, hogy bábfigura ő ezeknek a milliomosoknak a kezében, és azt is, hogy neki a gazdasági kapcsolatok sokkalta fontosabbak, mint egy akármilyen „kibaszott magyar” (ezek az ő szavai 2012 áprilisából). Ezekben a napokban újra munkába lendültek az egészségügy, a földügyek, a faügyek és a gabonapiac területén, valamint a Szlovák Hajógyárban, ahol reaktiválták Gyurovszky Lászlót is.

Megjegyzések:

Világi Oszkár 1990 és 1992 között a Cseh – Szlovák Szövetségi Köztársaság Szövetségi Gyűlése Nemzetek Kamarájának (alsóházának) az elnöke volt.

A szlovák földalapot nem Štefan, hanem František Hideghéthy vezette. Podstránsky keresztnéve nem Vladimír, hanem Vladimil.

A TriSzig kft. nem tartozik a cikkben emlegetett Szigeti László érdekeltiségebe; a szerző tévedése pusztán névazonosságon alapul. (Lásd a www.orsr.sk cégbírósi portál aktuális cégbejegyzéseit.)

A Petit press marketingjét biztosító Edita Nochtová a Most-Híd menedzsere, a párt országos elnökségének tagja.

SZLOVÁKIAI MAGYAROK KERESZTALA, MAGYAR KÖZÖSSÉG PÁRTJA, MOST-HÍD:

A szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételei

A 2011-es szlovákiai népszámlálás eredményei szlovákiai magyar szempontból rendkívül kedvezőtlenek. Húsz év alatt 108 831 magyarral lett kevesebb Szlovákiában, százalékarányunk 10,8-ról 8,5-re csökkent. A szlovákiai magyarok identitásának megőrzése és fejlődése szempontjából elengedhetetlen megfogalmaznunk azt a feltételrendszert, amely közösségünk megmaradásához szükséges. Az alapidokumentum összefoglalja azokat az értékeket és eszközöket, melyek a szlovákiai magyarok jövőjének zálogát jelentik. A megmaradáshoz szükséges minimumról van szó, tehát arról a szintről, amely a legalapvetőbb feltételeket rögzíti a megmaradás és a szlovák–magyar viszony kívánatos alakulásának érdekében. Közös értékeink, megmaradásunk feltételei és a fejlődést elősegítő eszközök egyformán fontosak, egymást erősítik és kiegészítik.

KÖZÖS ÉRTÉKEINK

Identitás és kötődés

A szlovákiai magyarság a magyar nemzet része. Tagjai egyben Szlovákia állampolgárai, az ország társadalmi, politikai és gazdasági rendszerének alkotói is. A szlovákiai magyarság ezer szállal kötődik a magyar kultúrához, történelemhez, hagyományokhoz, és mivel zöme a határ mentén él, a magyarországi gazdasághoz. Szülőföldje Szlovákiában van, és a többségi nemzettel a sok száz éves együttélés okán emberi, rokonsági, gazdasági és kulturális kapcsolatok szoros hálójá fűzi össze. Szlovákia számára sokféle előnnyel járna, ha értéként, kihasználható lehetőségként – és nem leküzdendő akadályként – kezelné az itteni magyarok másságát.

A MEGMARADÁS FELTÉTELEI

A nemzeti megértés és tolerancia légköre

A szlovákiai magyarság az ország társadalmi és politikai életébe illeszkedő közösség. Bármiféle népcsoport akkor fejlődhet szabadon, ha az állam és annak tisztviselői is fellépnek az intolerancia és a gyűlöletkeltés ellen, különös tekintettel a politikai, közéleti és közigazgatási szférára. Olyan légkört kell kialakítani, amelyben a nemzeti másság nem hátrány, hanem megbecsült érték. Egyben olyan körülmények létrehozására van szükség, hogy a kisebbségeket érintő kérdésekben ne dönthessenek rólunk nélkülünk.

Alkotmányos egyenlőség
A szlovákiai magyarok szabadságának és egyenlőségének elengedhe-

tetlen feltétele, hogy az ország alkotmánya magyar és más nemzeti-ségű polgárait nemzetiségükben is egyenlőnek nyilvánítsa a többségi nemzethez tartozókkal. Az alkotmány jelenlegi megszövegezése az ország polgárait államalkotókra és másokra osztja. Ezért szükségesnek tartjuk, hogy az alkotmány ne ossza a polgárokat nemzeti hovatartozásuk alapján első és másodrendűekre, hanem a különféle népcsoportok egyenlőségének egyértelmű kimondásával erősítse meg a szabadság és egyenlőség jogi, politikai, intézményi, kulturális és morális kereteit.

Nyelvi egyenlőség

A szlovákiai magyarság nyelvi kisebbség is. Az ilyen közösségek bárhol a világon hosszútávon csak akkor maradhatnak meg, ha nyelv-

vük egyenjogúvá válik a többség nyelvével azokban a térségekben, ahol a közösség tagjai jelentősebb számban élnek. Ezen nyelvi egyenlőség megteremtéséhez a meglévő törvények módosítására, új törvényekre, az adminisztratív és hivatali akadályok eltörlésére van szükség. A nyelvi egyenlőtlenség az adott kisebbség tagjait nyelvi identitásuk feladására kényszerítheti.

Egyházak és hitélet

Nemzeti identitásunk és megmaradásunk szempontjából mindig jelentős szerepet játszott a hitélet és a felekezeti hovatartozás. Ezért a szlovákiai magyar közösség megtartása és gyarapítása szempontjából fontos szerepet kell hogy vállaljanak történelmi egyházaink. Biztosítani kell a magyar nyelvű igehirdetést valamennyi egyházközség, gyülekezet számára. Az egyházmegyék kialakításánál legyen szempont a lakosság nemzetiségi összetétele is. A magyar püspök, főpásztor kinevezése a római katolikus hívők megalapozott igénye, melyért legitim küzdelmet folytatnak. Hasonlóan jogos igény az Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházban a magyar nyelvű, országos lelkészi szolgálat létrehozatala. A különböző jogcímen elidegenített egyházi vagyonnal, többek között a Református Egyház vagyonával kapcsolatos vitás kérdésekre is kielégítő megoldást kell találni. Hasonlóan támogatjuk a görögkatolikus egyháznak a magyar tannyelvű egyházi iskolaalapítási erőfeszítéseit.

Aktív közösségi részvétel

A szlovákiai magyarok megmaradásának lényeges feltétele, hogy tagjai pozitívan viszonyuljanak identitásukhoz. A szlovákiai magyarok nemzeti és nyelvi identitásának a megőrzése, valamint a közösség tagjainak és intézményrendszerének a fejlődése a kisebbség tagjainak szándékától, öntudatától, az

anyanyelvhez és nemzetéhez való kötődésének fokától, elszántságától, gazdasági erejétől és egyéb irányú lehetőségeitől is függ. A közösség cselekvő részvételének ösztönzése és értéként kezelése kulcsfontosságú a szlovákiai magyarok jövőjének alakítása érdekében.

A FEJLŐDÉS ESZKÖZEI

Oktatási és kulturális önkormányzat

A szlovákiai magyarság olyan közösség, amely saját kultúrával és kulturális igényekkel rendelkezik. Magyar tanítási nyelvű oktatási intézmények működnek az óvodától az egyetemig. Egy közösség akkor kap esélyt nyelvének és kultúrájának megőrzésére, ha kulturális és oktatásügyi intézményeit ön maga, szabadon fejlesztheti. Ha a kisebbségek nem dönthetnek saját ügyeiről, akkor a döntés a többségi nemzet tagjaira marad, ami nem biztos, hogy a kisebbségek érdekeit szolgálja. Az ilyen hatalmi helyzetben az adott kisebbség tagjai fokozatosan arra kényszerülhetnek, hogy feladják nemzeti kultúrájukat. A szlovákiai magyarság fogyása indokolja a megfelelő önkormányzati hatáskörökkel rendelkező intézményrendszer kiépítését a kultúra és oktatásügy területén.

Helyi önkormányzatok

Problémák merülnek fel a helyi önkormányzatok tekintetében is. Nincs erejük arra, hogy az új kihívásoknak megfelelően ellássák közösségmegtartó funkcióikat. Ezért szükségesnek tartjuk az önkormányzatok jog- és hatásköreinek, valamint anyagi hátterének megerősítését. Ugyanakkor elengedhetetlen, hogy az önkormányzatok éljenek a rendelkezésükre álló kisebbségi jogi eszközökkel.

Regionális fejlesztés

A szlovákiai magyarság többsége

a határ menti térségben él. Más régiókkal összehasonlítva egyértelmű a déli, túlnyomórészt magyarok lakta gazdasági és szociális leszakadása, melyből több az ország leg hátrányosabb régiói közé tartozik. A regionális kisebbségek jövője akkor biztosított, ha az általuk lakott régiók gazdasági és szociális fejlesztése nem marad el az országos átlagtól, így az elmaradottság nem kényszeríti elvándorlásra az ott élőket. Egyben fontos, hogy a gazdasági fejlesztés az adott régió sajátosságainak, az ott élők igényeinek és szavának figyelembe vételével történjék. Erre minden olyan régió esetében, melyben a lakosság közös múltjából eredően közösséget alkot, mely behatárolható természeti határokkal rendelkezik és lakóiban kialakultak a kulturális és nyelvhasználati hagyományokon alapuló toleráns összetartozás jegyei, a regionális önkormányzatiság adhat választ. Ez egyébként minden szlovákiai természetes régióknak az érdeke. Meg kell határozni a gazdasági kitörési pontokat is, melyeket konkrét intézkedésekben kell rögzíteni. Csak így kerülhető el, hogy a gazdasági és szociális beavatkozások a kisebbség fejlődése helyett annak felbomlásához vezessenek.

A fentiekben a három fél egyetért, a dokumentum a felek közös álláspontja.

(A szlovákiai magyar alapidokumentumot a Magyar Község Pártja, a Most-Híd és a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala szeptember 24-én, hétfőn tíz órakor írta alá a Pozsonyban található Bonbon szállóban *Ezt megelőzően az MKP és a Most-Híd képviselői az elmúlt hónapokban többször is tárgyalóasztalhoz ültek, és a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalával közösen hozták tető alá az ún. „szlovákiai magyar kisebbségi minimumot”, tehát egy elveket tartalmazó közös nyilatkozatot.*)

Szakmai szinten is egyeztetések folytak az MKP, a Most-Híd és a Kerekasztal között. Az MKP és a Most-Híd is szeptember 22-én tartott közgyűlést, a magyar párt küldöttei Füleken, a vegyes pártái Rimaszombatban tanácskoztak. Az aláírásra azt követően került sor, hogy mindkét párt kongresszusa jóváhagyta a tervezetet. A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának képviselőjében Tokár Géza szónvivő, a Magyar Közösség Pártja, illetve a Most-Híd nevében a pártelnökök, tehát Berényi József, valamint Bugár Béla látták el kézjegyükkel a dokumentumot.

Az aláírást követően **Berényi József** a dokumentum megszületésével kapcsolatban elmondta: „Igazán nagy újdonságok számunkra a dokumentumban nem találhatók, hiszen olyan dolgok vannak benne, amelyeket az MKP korábban is javasolt, és ha esélye volt rá, előterjesztett. A népszámlálási adatok ismeretében fontos viszont, hogy egyfajta „feltárt” készítsünk a megoldási lehetőségekről, melyek között egy eddig nem kimondott újdonság is van, mégpedig a regionális önkormányzatiságnak az elve. Úgy véljük, hogy ez Szlovákia minden régiójának az érdeke. A természetes régiók önkormányzatiságáról kell beszélnünk, hogy az emberek minél inkább kezükbe vehessék sorsuk irányítását. A népszámlálási adatokat ismerve elmondható, hogy azon jogi, intézményi és pénzügyi keretek között, mint amilyenek Szlovákiában vannak, létünk veszélyeztetett. Szükség van a változásra, de Szlovákia hallgat! Ez a dokumentum segítheti ennek a hallgatásnak a megtörését, és ezért is örülök annak, hogy elkészült. Ez a dokumentum tulajdonképpen egy dióhéjba foglalt keret, amelyet minden egyes szubjektumnak majd tovább kell írnia, hiszen ezen túl már mindenki önmaga fogalmazza meg a politikáját”.

Bugár Béla szerint a dokumentum olyan célokat tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a szlovákiai magyarság fejlődését. „Minden olyan részeredmény, mely közelebb visz bennünket a célokhoz, üdvözlendő. Megismétlem, amit már a Radičová kormányzat idején is mondtunk: elutasítjuk a „mindent, vagy semmit” alapú politizálást. Ahogy a kisebbségi nyelvtörvényénél is az történt, hogy más formában lett elfogadva, mint ahogy azt mi beterveztettük, de közelített a célhoz, így támogattuk. A jövőben is támogatunk mindent, ami a célokhoz közelít. A dokumentum meghatározza a szlovákiai magyar képviselő irányvonalát is. Egyfajta minimum, amelyet mindkét párt és a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala is felvállalt. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy e fölé nem lehet menni. Az alapidokumentum megerősíti azokat az elveket, melyek a Híd korábbi dokumentumaiban is megtalálhatók, legyenek azok kapcsolatosak az identitással, toleranciával vagy az alkotmányos egyenlőséggel.”

MKP és a Most-Híd további együttműködési lehetőségei vonatkozásában **Bugár Béla** így fogalmazott: „Szerintem nem az a fontos, hogy ismét leülünk-e vagy sem, ha-

nem, hogy mi lesz a dokumentum sorsa. Nem szabad elfelejteni, hogy az elmúlt három évben mi történt. És ennek hatása van a regionális és helyi politikai történésekre is. Most sorolhatnánk az árulózástól kezdve bármit. A lényeg az, hogy néhány regionális szinten egyszerűen gyűlölködés van. Mi bármit elfogadtunk itt, ha az országos pártközpontokból nem indul el egyfajta sugalmazása annak, hogy „gyerekek, ami volt, volt, hagyjuk abba, és próbáljunk a közös célok érdekében együttműködni”. Három évig itt más politizálás volt, ezért szerintem még egy bizonyos időszaknak el kell telnie. Örölnék neki, ha ez időszak még az idén ősszel elkezdődne, hogy jövőre ott, ahol van rá igény, a választásokon könnyebb legyen valamilyen együttműködést, koalíciót kialakítani, mert ha tovább fog folytatódni például az, hogy koszorúzási eseményeken az egyik fél nem engedi a másikat megemlékezni, akkor az begyűrűzik mindenhová. Biztos, hogy jó lenne kidolgoznunk különféle dokumentumokat, de ehhez előbb meg kell járnunk egy bizonyos utat.”

Berényi József még hozzátette: „Az elnök úrral egyetérték abban, hogy az elmúlt három év sebekkel

teli volt mindkét oldalon. Megmondom őszintén, nekem is vannak olyan sebeim, amelyek még nem gyógyultak be. Minket sokan megpróbáltak kiszorítani a szélsőséges és nacionalista párt kategóriájába, akivel senki nem akar együttműködni. A kormányhivatal által finanszírozott portálokon is. Ezeket a dolgokat is meg kell oldani, ezen is túl kell lépni. Ez a dokumentum hozzásegíthet a sebek gyógyításához. A népszámlálási adatok, a választási eredmények és a magyarok által lakott régiók gazdasági helyzete is azt igényli, hogy megtaláljuk a közös hangot. Ez a dokumentum önmagában még konkrét együttműködést nem jelent. Ami nem került bele, természetesen nem jelenti azt, hogy azokat a Magyar Közösség Pártja nem vállalja fel! És lehet, hogy majd a későbbiekben tudjuk bővíteni a felvállalók körét is.”

Az esetleges gyakorlati lépésekről **Bugár Béla** elmondta: „...bármit is fogalmazunk meg, most nincs a kezünkben az az erő, amivel ezt meg tudjuk valósítani. Beterjeszthetünk a parlamentbe kezdeményezéseket, de a kormánypárt 83 képviselője azokat lesöpri majd. A jelenlegi körülmények között maximum részeredményekre lehet számítani. Most azon kell dolgoznunk, hogy minél több olyan részeredményt érjünk el, amely közelít a

célhoz. Ez a dokumentum egy olyan alap, amelyre politikai tevékenységünk nagy részét építenünk kell.

Ez az alapidokumentum meghatározza azokat a minimális kereteket, amelyekhez mindhárom félnek tartania kell magát. Azaz: föléje mehetünk, alája nem. Fontos számunkra, hogy az embereknek amellet, hogy magyarként éljenek, legyen megfelelő gazdasági és szociális háttérük is.

Korábban sokan árulóztak bennünket, és most kiderült, hogy nem volt miért. Vannak olyan alapelvek, amelyeket mindkét párt felvállalt. Ha mind a ketten, vagy csak egyikünk kormánya kerül, ez alapján kell a tevékenységét folytatnia. A dokumentumot a közgyűlésünk szlovák és más, nem magyar tagjai-

nak is el kellett fogadniuk, és örömmre, nagy támogatást kaptunk a részükről is. Azt mondták, ezt tovább kell vinnünk más kisebbségek irányába is. Egy ruszin például kijelentette, ha a magyar helyett berakjuk, hogy ruszin, akkor számukra ez egy az egyben elfogadható volna.”

Berényi József: „Az MKP programjának egy része a regionális önkormányzatról szól. Örülök, hogy ezt most szélesebb platformra sikerült helyezni. A természetes régiók önkormányzata is ott van a dokumentumban. A Szlovák Tudományos Akadémia megfogalmazását vettük át, mert a területi autonómia megfogalmazásnak Szlovákiában deformált változata él. Ismert, aki Szlovákiában területi autonómiát mond, arra rögtön rásütik, hogy határmódosítást akar. Az MKP-ban vannak európai parlamenti képviselők, európai tapasztalatokkal rendelkező személyek. Jómagam is voltam külügyi államtitkár, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Kisebbségügyi Bizottságának elnöke. Összegyűjtöttük a nyugat-európai pozitív tapasztalatokat, amelyek segítik megállítani a kisebbségek fogyását. Szlovákiában könnyebb olyan dolgokat átültetni, amelyekre az mondható, hogy nem magyar, hanem európai találmány. Nem kell kitalálni azt, amit már mások sikeresen alkalmaztak, hanem a használható dolgokat kell átvennünk.”

N. GYURKOVITS RÓZA:

Egérszülés, avagy „magyar” minimum

A népszámlálási mínusz 2,3 százalék sem tudta kimozdítani a felvidéki magyar „civil” és pártelitek fantáziáját a frissen egyesült Magyar Koalíció Pártja által 1998-ban betonba öntött – pontosabban a kormánykoalíciós szerződés záradékában a szlovák párteliteknek fogadalmként aláírt – keretek közül. A magyar minimum csak ráismétel a jelenlegi szlovákiai magyar status quóra.

Kissé megváltozott szókinccsel ugyan, de a szöveg, a minimum-program tartalmilag ugyanaz, mint az eddigi. Azért, mert tető alá hozói mindenáron meg akarták mutatni a pórnépek, képesek a közösség érdekében összefogni és együtt cselekedni, s eszük ágában nincs fogyasztó kisebbségünk kedélyeit elvi jelentőségű, stratégiai célokat kitűző, a magyar nemzet rész szükségleteiből kiinduló, öntisztító vitákkal borzolni. Különösen, hogy a tüzet és vizet kellett összebékíteni. Nos, jelentem – a nem túl terjedelmes mű áttanulmányozása után –: a mutatóvány sikerült; tűz és víz szerencsésen ki is oltotta egymást.

Nézzük most tételeken! Leszögezi a dokumentum, hogy „a szlovákiai magyar jövő zálogát” értékekben és eszközökben határozza meg, „a megmaradás és a szlovák – magyar viszony kívánatos alakulása érdekében”. Az első érték, amit elének tesz, az identitás és kötődés. Benne a közismert tény: kulturálisan, hagyományokban a magyar nemzet részei vagyunk, állampolgárként a szlovák politikai és gazdasági rendszer részei. S jön az örökös (s)óhaj: nagyon szeretnénk, ha Szlovákia értéket, nem veszélyforrást látna bennünk.

Már ezzel vitatkoznék. Az én kötődéseimnek és identitásomnak ugyanis nem része – és soha nem is

volt az –, hogy veszélyforrás vagyok bárkire nézve. Magyar vagyok. Budapesten, Bécsben és Pozsonyban is. Törvénytisztelő szlovák állampolgárként is magyar vagyok, s nem akarok másnak látszani.

A megmaradás feltételeiként megfogalmazott „nemzeti megértés és tolerancia” is ezért sántít a dokumentumban. Nem hiszem, hogy kisebbségi minimumként kellene deklarálni, hogy egy „népcsoport csak akkor fejlődhet szabadon, ha az állam és annak tisztviselői is fellépnek az intolerancia és a gyűlöletkelés ellen”, s azt sem, hogy olyan légkört kell kialakítani, amelyben a nemzeti másság nem hátrány, hanem megbecsült érték”. Azt gondolom: ezt a tételt nem a felvidéki magyar nemzet rész tagjainak a fejébe kell sulykolni, hanem mondjuk annak a memorandumnak a részét képezhetné, amelyet a Most-Híd (a magyar minimum egyik ellenjegyzője) a Kereszténydemokrata Mozgalommal és a Szlovák Demokrata és Keresztény Unióval készül aláírni (mint azt a hétvégi pártkongresszusán határozatba foglalta). Az óhaj, hogy rólunk nélkülünk ne döntsenek, lassan egy évszázada él velünk, de a legjobb időkben is csak addig jutottunk el, hogy úgy nem döntöttek rólunk nélkülünk, hogy megkeresték azt a kompromisszumkész csoportosulást, amely hajlandó volt a (cseh)szlovák akaratot szentesíteni. (Ha épp nem volt ilyen politikai erő, létrehozták azt.)

Az alkotmányos egyenlőség elvét is felveszi közös értékeink közé a minimum, benne a tételt, hogy ne legyen szlovák államalkotó nemzet az alaptörvényben és deklaráltan másodrangú nem szlovák nemzeti-szerű polgárok. Ebben sincs semmi új. Különösen, hogy a minimum az

ennek eléréséhez vezető útról említést sem tesz. Még csak az sem került bele, hogy az aláírók attól függően, éppen milyen a társadalmi-politikai státusuk, ennek a megvalósítását szorgalmazni fogják.

Tudomásunkra hozza a dokumentum, hogy nyelvi kisebbség is vagyunk, melynek nyelve csak akkor maradhat fenn, ha egyenrangúvá válik a többség nyelvével ott, ahol jelentős számú magyar él. S megtudjuk azt is, amit eddig is jól tudtunk: ehhez törvényekre, az adminisztratív és hivatali akadályok eltörlésére van szükség, különben fel kell adnunk anyanyelvünket. A hitélet szempontjából sincs új dolog a minimumban, legfeljebb az, hogy kellene magyar római katolikus püspök, magyar lelkészi szolgálat az evangélikus egyházban is, restitúció a református egyházban meg görög katolikus egyházi iskola, s ezeket az aláírók támogatják. (Itt fordul elő először, hogy kötelezik magukat valamire.)

Az aktív közösségi részvétel címszó alatt azokra az elvárásokra utal a minimum, amelyekkel az egyes szlovákiai magyar személyek maguk járulhatnak hozzá identitásuk és közösségük megőrzéséhez, s az aláírók kötelezik magukat: ösztönözni fogják erre a magyarokat „a szlovákiai magyar jövő érdekében”.

A felvidéki magyar kisebbség fejlődésének eszközeit is felsorolja a minimum. Első helyen az oktatási és kulturális önkormányzatot említi, leszögezve: ez akkor lehetséges, ha a kisebbség intézményeit maga és szabadon fejlesztheti. Ezzel semmi bajom nincs. Azzal azonban már sokkal több a problémám, amit a dokumentum indokként hoz fel: „A szlovákiai magyarság fogyása indokolja a megfelelő önkormányzati hatáskörökkel rendelkező intéz-

ményrendszer kiépítését a kultúra és oktatásügy területén”. Ha nem fogyatkoznánk rohamosan, akkor a többségi nemzet nyugodtan dönthetne a fejünk felett? Aztán az sem világos számomra, milyen „a megfelelő önkormányzati hatáskörökkel rendelkező intézményrendszer” a kultúra és oktatásügy területén. Olyan, amelyet egy éven át megtapasztalhattunk a Radičová-kormány misziszterelnök-helyettesi hivatalában, vagy olyan, amilyen a Fico-kormány kisebbségi kormánybiztosának a hivatala - egyfajta pénzvisszaosztó bizottság -, esetleg lehetne egyedi, nemzeti kisebbségenként önálló (magyar) kisebbségi önkormányzat is? Célként sem mondja ki a dokumentum, hogy mit (t)akar a magyar minimum, így aztán az aláírók mindegyike azt magyarázhat bele a jövőben, amit akar.

A helyi önkormányzatokra vonatkozó nyúlfarknyi megjegyzést nem is kellett volna beleépíteni a kisebbségi minimumba, mert a nemzeti kisebbségekre nézve fontos kérdésekről egy szó sem esik benne. Ha nem számítjuk, hogy a kisebbségi status quo jogi eszközeinek alkalmazására figyelmeztet.

A regionális fejlesztés kérdésköre

is csupán helyzetjelentési vázlat, köztudomású tényekkel, a déli határvidék sanyarú állapotáról. A cifra és nyakatekert bukolikázásban talán benne van, hogy kéne itt egy megyerendszer-reform a természetes régiók szerinti regionális önkormányzatokkal, de ez sem biztos; lehet, rosszul értettem valamit.

Összegezve a „minimumot” két dolog nyilvánvaló számomra: az első és legfontosabb, hogy fércmű, amely tételesen nem tartalmazza a szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételeit (pedig a címe szerint erről szól). A második: senkit nem kötelez sem mire (a vallási közösségek törekvéseinek támogatásán és a szlovákiai magyarok megmaradásra ösztönzésén kívül).

Történik mindez olyan időszakban, amikor komoly feladatokkal kell szembenéznie a szlovákiai magyar kisebbségnek, s amikor egyértelműnek, világosnak lenni civil és pártelitnek kötelező (lenne). Nem csupán az állampolgári egyenrangúság alkotmányos kérdésében, hanem a külhoni magyar állampolgárság ügyében is. A minimum erről hallgat. Pedig a szlovákiai magyar kisebbség számára alapkérdésről van szó. S azt is hozzáteszem, a

Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának (SZMK) állásfoglalása és az MKP programja e tekintetben teljesen egyértelmű és világos: legitimnek tartja a kettős állampolgárságot. S nem csupán azt. Mind az SZMK-nak, mind az MKP-nak előremutató javaslatai, vitaanyagai vannak a kisebbségek önkormányzati modelljeiről, lehetséges szlovákiai magyar változatairól, a kisebbségek szlovákiai jogállását rendező törvényről, az MKP pedig részt vesz abban a koordinált európai uniós kezdeményezésben is, melyből rövidesen EU-s petíció indulhat az őshonos nemzeti kisebbségek jogállásának uniós rendezése, és autonómia-törekvéseik legitimé tétele érdekében.

Jellemző, hogy ezeket a kérdéseket a szlovákiai magyar kisebbségi minimum nem érinti. Feltehetőleg azért, mert ezekben a kérdésekben nem tudott kompromisszumra jutni az SZMK, a Most-Híd és az MKP. Valamilyen oknál fogva azonban úgy gondolták, le kell tenni az asztalra a bizonyítékot, hogy tárgyalnak, egyetértésre tudnak jutni, nem ellenségei és ellenfelei egymásnak. A feladatot ki lehet pipálni. A szlovákiai magyar választópolgárnak pedig minimum ki lehet szűrni a szemét a minimummal...

DURAY MIKLÓS:

Egy lehetséges nemzetpoliti- kai program alapelvei

A kommunista hatalmi rendszer bukásával kapcsolatos történelmi események időrendi táblázatában már most, huszonegy-két év után is, de a későbbi jövőben még inkább leegyszerűsítő megállapítások fognak megjelenni.

Röviden annyi, hogy 1989 novemberében–decemberében megbukott a kommunista hatalmi rendszer. Lengyelországban a Solidarność emberei vették át az ország ügyeinek irányítását, Magyarországon október 23-án kikiáltották a köztársaságot, az NDK-ban, novemberben lebontották a diktatúra 1962 óta fennálló jelképét, a berlini falat és elküldték a csudába Honeckert, Csehszlovákiában december elején leváltották Miloš Jakeš-t és Gustáv Husák-ot, a hónap vége felé Romániában csemegeként kivégezték a Ceaușescu házaspárt stb. és a bukott politikai rendszer helyét a demokrácia váltotta fel.

Az eseményeket összefoglaló végső megállapítás a múlthoz képest annyiban igaz, hogy az egy pártrendszert többpárti rendszer váltotta fel, ami viszonylagosan száz százalékkal demokratikusabb,

mint az egypárti diktatúra. A megállapításnak a demokráciával kapcsolatos része a jövő viszonylatában azonban vitatható. Többek között azért is, mert a demokrácia nem csupán intézményeknek, hanem elveknek és ezzel összefüggően a gondolkodás rendszere. A többpártrendszer is lehet olyan diktatúra – a többség diktatúrája –, amelyben négyévenként egy napig létezik demokrácia, amikor megválasztják a következő négy év diktátorait. Viszont a rendszerváltoztató fordulatot egyértelműen demokratikusnak nevezni azért is vitatható, mert a kommunizmus bukását egy olyan kelet-nyugati paktum tette lehetővé, amelynek értelmében ennek a több mint negyven évig tartó, a nácizmussal mérhető Kelet-európai hatalmi-politikai rendszernek a bűneit senki sem fogja firtatni és elkövetőit senki sem fogja felelősségre vonni. Ahol azonban ilyen háttéralku létezik, ott nem egy demokratikus váltásról kell beszélünk, hanem hatalomváltásról – azaz megszűnt az 1945 februárjában, Jaltában létrehozott kétpólusú világrendszer, aminek a Nyugat volt az egyetlen

nyertese és helyébe többpárti rendszer lépett, aminek a nyertesei csak a korábbi nyertesek lehetnek. Ezért azoknak is értelemszerűen igazuk van, akik rendszerváltásról és nem változásról, változtatásról beszélnek, noha ez utóbbi lenne a helyes szóhasználat – ha ez történt volna. Összeurópai viszonylatban is helytálló a demokráciával szembeni kétség, hiszen az egész 20. századi európai stabilitás a hatalmak és a pénzügyi intézetek közötti paktumokon nyugszik – 1920-tól 1990-ig – nem az igazságosságon, a piacgazdaságon és a demokrácián, sőt még az erőviszonyokon sem. A paktum megszületése utáni erőviszonyokat ugyanis maga a paktum hozta létre.

A történelmi 1989. évi novemberi hónapot lehet, hogy sokan, főleg a balliberálisok 17.-éhez, Prágához és Václav Havel személyéhez fogják kötni, akit azon év decemberében – nem érdemtelenül – többször is az egek felé emelt a politika forgószíle. Lehet, hogy ez az időmeghatározás módosulni fog és a berlini fal döntögetésének kezdete, 1989. november 9. lesz a meghatá-

rozó nap – ez ugyanis népi kezdeményezés volt, nem köthető semmilyen ideológiai- és párt-irányzathoz. De az sem volna a valóságtól elrugaszkodott vélemény, ha egy korábbi időpontot nyilvánítanánk történelmivé. Például az első páneurópai pikniket, ami 1989. augusztus 19.-én került megrendezésre, amikor a magyarországi Sopronkőhida és az ausztriai Szent Margitbánya között az akkori MDF szervezésében a nép elsöpörte a kommunista hatalom által létrehozott „vasfüggönyt” és ezzel kivívta a szovjet-hű porosz kommunisták által elnyomott brandenburgi németek tömegei számára a szabadságot, mert akadálytalanul átjuthattak a „nyugaton” élő övéikhez. De az események időszerinti folyásában – akár tetszik, akár nem – az 1956. október 23. és november 4. közötti magyarországi történések a döntőek. Addig a kevésbé beavatottak Nyugat-Európában, a baloldali értelmiség kelekótya gőzében támo-lyogva, vagy Olaszországban és Franciaországban akár népi rétegként is még ábrándozhattak a kommunizmus emberi arculatáról, de attól kezdve aligha akadt tisztességes, értelmes, akár baloldali beállítottságú ember, aki azt ne gyilkos hatalmi diktatúraként fogta volna fel. Ha akadt, semmiben sem különbözött a náciakat korábban tudatlanul támogató megtévesztett csürhétől.

A kommunista hatalmi rendszer megdöntéséért kijáró babérokat mégis az 1989. év második félévében tevékenykedő renyhe utókor aratja le – noha néhány kivételtől eltekintve őket korrumpálta leginkább a kommunista rendszer, még, ha a megbuktatásához tettelesen is hozzájárultak.

Viszont ha nem következett volna be az 1989/1990. év fordulóján a hatalmi és szerkezet váltás, semmi reményünk nem nyílt volna, hogy szellemi, lelki és fizikai erőnket egy új, egy megváltozott világ

értelmes kialakítására használjuk. Az akkori változásnak ugyanis ez az igazi hozama.

A történelmi fordulópontok időpontjának a megállapítása mindig doktrína, azaz élettől elrugaszkodott megállapítás. Ahogy Amerika, azaz a mai Nyugat India 1492-ben történt felfedezését tekintik az újkor kezdetének, vagy mint ahogy 1917. november 7-e (a pravoszláv naptár szerint október 25.-e) az Auróra hajóágyúiból leadott néhány lövés lett volna a világ történelemtudománya által ugyan soha el nem ismert, csak Közép Kelet-európai és a Szovjetunió béli ideológusok által hirdetett legújabb kor nyitánya.

A történelemben semmi sem kezdődik egy pontban és semmi sem kötődik egy eseményhez. Még akkor sem, ha az adott eseményt megelőző szempontjából az esemény sorfordítónak tekinthető. Főleg az ő életükben.

Ennek ellenére 1990. június 2-án, Antall Józsefnek az MDF III. Országos Gyűlésén elhangzott kijelentése, miszerint „törvényes értelemben, a magyar közjog alapján minden magyar állampolgárnak, ennek a tízmillió országának kormányfőjeként – lélekben, érzésben tizenöt millió magyar miniszterelnöke kívánok lenni”, a 20. századi magyar politikatörténet szemléletváltoztató pillanata volt.

Ezt a kijelentését Antall József senkivel sem egyeztetette. Ismereteim szerint több évtizedes meggyőződésként tört ki belőle és nem volt pártpolitikai indíttatása. Ebben a nyilvánkozatásszerű bejelentésben benne foglaltatott a nemzetben gondolkodó 20. századi magyar értelmiségi hitvallása, nem a pártpolitikusi és nem a miniszterelnöki, még ha frissen elfoglalt miniszterelnöki székkal a háttérben is hangzott el tőle. Ezért ezt a megnyilvánulást így kell kezelni, mert csak így hiteles és így érthető.

Ennek a többszörösen bővített

veretes antalli mondatnak alapján méltán mondhatjuk, hogy a kommunista hatalmi rendszer megbuktatása a magyarok számára nemzetpolitikai fordulattal kezdődött – még ha abban az időben, egészen 1996-ig, a nemzetpolitika kifejezést általánosan nem is használtuk. Három évvel az „első szabad választások előtt”, 1987 tájékán még nem létezett olyan magyarországi szervezett ellenzéki csoportosulás – egyik oldalon sem –, amelyik ezt az antalli szemléletet vállalta volna, noha Németh Miklós kormánya 1988-tól kimondatlanul is letette a voksát a szétdarabolt nemzet összefogásának az eszméje mellett, amelynek akkor elsősorban Tabajdi Csaba lett a megszemélyesítője (erről Tabajdi—Szokai 1988. február 13-án a Magyar Nemzetben közreadott tanulmánya tanúskodik). Az innen számítandó és alakuló magyar politikában azonban ez az antalli kijelentés lett a szabvány, amely szerint megkísérelhetjük azt is meghatározni, melyik kormány csupán Magyarország kormánya, melyik érdemesült a magyar-kormány minősítésre, ki a magyar politikusi és ki csupán magyarországi politikusi, vagy csak romániai (erdélyi) magyar-, szlovákiai (felvidéki) magyar-, „délvidéki”-, „kárpát-aljai” magyar politikusi. Ez ma, huszonegynéhány év után sem egyszerű feladat.

* * *

A nemzetpolitika csak fogalomként újdonság, politikafajtaként az alapjait a 19. század első harmadában a reformkor politikusai fogalmazták meg. Politikai tudatunkban azonban csak az 1990-es évek elején rögződött, magyarságpolitikaként. A nemzetpolitika legfontosabb ismérve (kellene, hogy legyen), vagy inkább feltétele, hogy a pártpolitikáktól függetlennek kell lennie. Ez nem azt jelenti, hogy a pártok politikája nem tartalmazhat nemzetpolitikai célokat, de a nemzetpolitika nem ágyazódhat be a pártpolitikai

tantételekbe, doktrínákba, főleg nem a párpolitikai érdekcélokba, hiszen azok elsősorban hatalomszerzésre használandók. A nemzetpolitika és a hatalmi politika között áthidalhatatlan szakadék tátong – még ha ezt sok politikus nem is veszi észre, vagy tudatosan áthidalja a kettő közötti elvi különbséget. A párpolitikákban a nemzetpolitikai vonatkozásokat politikai párbeszédre alkalmas szövegösszefüggésben és tartalmi beágyazódásban kell megfogalmazni célként. A ki nyilatkoztatás lehetetlenné teszi a szükséges párbeszédet. Nemzetpolitikát csak a politikai pártok közötti egyeztetéssel, a kompromisszumokra, tehát az együtt haladásra való törekvéssel szabad és kell megfogalmazni. Az erre irányuló szándék nélkül nincs esély a nemzetpolitika megvalósítására. Vagy pedig a kormány által képviselt nemzetpolitika párpolitikává sülyed. Párpolitikai cél tehát csak a nemzetpolitikai konszenzus kialakítására való törekvés lehet. Sőt, ez az egyetlen ajánlatos és elvárt párpolitikai cél a nemzetpolitikában. A nemzetpolitika minden politika fajtától különbözik. Nem lehet egyenlőségjelet tenni a nemzetpolitika és az állampolitika vagy az ország politika közé. A különböző politikafajtáknak az összemosása ugyan a 18. század óta, elsősorban a felvilágosult abszolutizmus korától folyamatosan létezik, de láthatjuk, hová vezetett a 20. században. A nemzetállam eszméje és az államnemzet kialakítására való törekvés alapozta meg a fasizmust és a nácizmust. Ezt a folyamatot erősítette fel az első világháborút lezáró békeszerződések rendszere. Mondhatnánk: a nyugati demokráciának és az államnemzetnek édes, de elfattyult gyermeke a fasizmus és a nácizmus.

A magyar politikában 1920 óta teljességgel nyilvánvaló, hogy a nemzetpolitikának egészen sajátos helyzete van. Ez akkor is így van, ha

akkor ez még nem, vagy talán később sem tudatosodott. Az 1918-1920-as államfordulat azonban nem csak arra mutatott rá, hogy a nemzetpolitika és az állampolitika korábbi egybemosása hamis azonosságra épült (és nem csak magyar vonatkozásban) és veszélyes is. Ekkor derült ki, hogy a nemzetpolitika alapvető elemeit a párpolitikák, a mindenkori kormánypolitika, az állampolitika és az ország politika összessége teremtheti meg. Pontosabban: ezek egyes részeiből kell összeállnia a politikai erők közötti egyeztetés és egyetértés alapján a nemzetpolitikának. Minden kormánypolitika, ami csak a kormányzati erők politikai és eszmei meggyőződése vagy hatalmi technikai érdekei szerint fogalmazza meg a nemzetpolitikát, elhibázott – nem tartalmi okokból – amúgy lehet akár helyes is, hanem azért, hogy a kormányváltással törvényszerűen megbukik a kormány és a kormánypárt vagy pártok nemzetpolitikája is.

A magyar nemzetpolitika sajátos helyzetben van amiatt, hogy a nemzetnek a Magyarországon élő kb. kétharmadán túl a magyar nemzet részei a Magyarországgal határos minden állam területén ugyancsak őshonosként élnek, nem önszántukból kerültek oda. Már csak ezért is alapvető követelmény a magyar nemzetpolitika alakítói irányába, hogy elválasszák egymástól az állampolitikát és a nemzetpolitikát. Magyarország vonatkozásában természetesen mind a kettőt egyenlő arányban kell művelni, de az ország államhatárain kívül élő magyarok irányába csak a nemzetpolitika érvényesíthető, megengedve ebben az esetben, hogy az államhatáron átívelő nemzetpolitika nem vonatkoztatható el az állam külpolitikájától. E sajátosság miatt pl. alapvetően fontos, hogy mind szóhasználatunkban, mind véleményalkotásunkban, mind nemzetpolitikai va-

lamint a külpolitikai meghatározásainkban tudatosítsuk a különbséget a szomszédos állam és a szomszédos nemzet között. Elsősorban amiatt, hogy Magyarország 1920-ban megállapított államhatára zömmel olyan településeket, történelmi régiókat választ el egymástól, ahol magyarok őshonosként élnek, laknak – ezért mintegy nyolcvan százalékban igaz, hogy Magyarország közvetlenül a magyar nemzetrészekkel határos. De azért is, mert Európának ebben a térségében semmiképpen nem lehet egyenlőségjelet tenni a nemzet közössége és az állampolgárok közössége közé. Több millió olyan magyar él a térségben, akik más állam polgárai, de a magyar nemzet részét alkotják.

Az 1990-es évek második felétől (1996-1997-től) van napirenden a magyar közbeszédben, majd a párpolitikákban, legutóbb (2004 őszétől) pedig a kormánypolitikákban is az úgynevezett „kettős állampolgárság” kérdése, ami a Magyarország államhatárain kívül élő, magyarországi állampolgársággal nem rendelkező, de felmenőik révén magyarországi állampolgárságú elődökkel rendelkező személyek magyarországi állampolgárságának könnyített megszerzésére vonatkozik.

Azzal csak egyet lehet érteni és támogatni kell, hogy minden valós személy, azaz mindenki, akinek felmenői az 1880. január elsején hatályba lépett első állampolgársági törvény értelmében Magyarország állampolgárai voltak, vagy akinek felmenői több nemzedékre visszamenően ezen törvény, valamint módosításai szerint Magyarország állami területén születtek, állampolgárságot nyertek és nem saját elhatározásukból veszítették el magyarországi állampolgárságukat, azt saját kérelmük alapján könnyített eljárásban visszakaphassák.

Az állampolgárság ügye azonban csak részben tartozik a nemzetpoli-

tika vonzáskörébe. A nemzeten belüli kapcsolatok ugyanis nem közjogi jellegűek, még ha a közjogi kapcsolatok rövidebb-hosszabb ideig erősíthetők is a nemzeti összetartozás érzését, főleg a történelmiség viszonylatában.

Annál inkább ide tartoznak azok a napi politikához esetleg csak lazán kötődő kapcsolatok, amik a nemzeten belüli politikai összetartozást erősítik – a közös élmények, közös érdekek, közös jövőtervezés stb. Ezeket az érzelmileg aláfestett politikai kapcsolatokat azonban helytelen lenne besorolni az állampolgárok által alkotott „politikai nemzet” fogalmkörébe, már csak azért is, mert a közjogi háttérrel, az államjogászok által megalkotott „politikai nemzetnek” semmi köze sincs a hagyományosan (kulturálisan, nyelviileg, történelmileg, származásilag) alkotott nemzethez. A „közjogi nemzet” fogalmából ki kell iktatni a nemzetet, a nemzet fogalmát pedig nem szabad összezárnival a közjog fogalmával. Ehelyett azonban létezik az állampolgárok közössége, ami a jogok és a kötelességek rendszerén épül fel, de ennek a fogalomnak a nemzeti eredethez vajmi kevés köze van, hiszen 1879-ben az alattvalót minősítették át állampolgárrá és nem a nemzetet. Azt viszont biztosan állíthatjuk, hogy a nemzeten belüli érzelmileg aláfestett politikai kapcsolatok ugyanannyira fontosak, mint a kulturális és nyelvi kapcsolatok. A nemzet ugyanis nyelviileg, kulturálisan, történelmileg és politikailag épül fel. Ha a történelmi és a politikai kapcsolatrendszer szétesik, a nyelv és a kultúra már nem tudja egyben tartani a nemzetet.

A magyar nemzetpolitikában természetesen Magyarországnak kulcsszerepe van. Ezzel a helyzettel lehet visszaélni és lehet vele rosszul bárálni. De az sem kizárt, hogy egyszer-egyszer a bölcs ítélőképességünk lép előtérbe.

Tudatosítanunk kell, hogy az el-

múlt félezer évben – Mohácsiól Trianonig – Magyarország országgént és államként elég ritkán nyilvánult meg. A Trianon utáni Magyarország nyakába szakadt azonban a korábbi félezer év sajátos felelőssége a nemzetért. Ez időnként megoldhatatlan feladatok elé állította a maradék Magyarországot és a kormányait. De voltak feladatok, amiket megoldhatott volna, de rosszul oldott meg. A második világháború óta hivatalban lévő magyarországi kormányok nagy része ebből a szempontból gyatra teljesítményt nyújtott. Ez nem csak a Szovjetunió feljebbvalósága miatt történt így és a kommunizmus okán, hanem azért is, mert nem voltak rendszerbe szedve a feladatok, a kötelességek és nem voltak megfelelően osztályozva a politikai célok. A most, 2012-ben Magyarországnak nevezett államalakulatnak két fontos feladata van: - gondját viselni a felségterületén élő embereknek, és - gondját viselni a nemzetnek.

A jelenlegi Magyarország területén létező lakossági közösség kollektív érdekeinek a képviselője ugyanúgy nemzetpolitikai feladatként értendő, mint az államhatáron kívül élő nemzetrészek fennmaradásának támogatása. Ez attól nemzetpolitikai feladat, hogy Magyarország állami és országi állapotának jó karban tartása és állampolgárai közösségének kielégítő módon való kormányzása az egy, és egyetemes magyar nemzet érdeke. Viszont ennek a két alapfeladatnak – ország politikai és nemzetpolitikai feladatnak – legalább két sajátos vetülete van, aminek meg kell jelennie a nemzetpolitikában is.

Az egyik az a tény, hogy Magyarország állami területén nem csak magyarok élnek, igaz nagy részük több mint félezer éve él ezen a területen, tehát az együttélésük a magyarokkal történelmi gyökerű. A közös történelmi múlt miatt ugyan ők is részei a magyar nemzetpolitikának az együttélés vetületében, de mégis egy más nemzeti kultúra és

hagyományvilág részét alkotják, amit meg akarnak őrizni. Példaként: ha Magyarország kormánya nemzeti alaptantervet dolgoz ki, akkor az érzékletesség miatt ezt úgy kell megtenni, hogy van egy alaptanterv, aminek van egy magyarországi magyar nemzeti része és a sajátosságok és az oktatási intézmények szerint van – mondjuk – német, szlovák, román, horvát stb. ága. A nemzeti alaptantervvel kapcsolatban az is gond, hogy ez nem vonatkozhat az ország államhatárain kívül élő magyarokra – tehát máris sérül a nemzeti irányultsága, mert az államhatárnál véget ér az alkalmazhatósága, ezért abba az irányba csak segélyprogramokat lehet megfogalmazni.

A másik sajátossága, hogy az ország államhatárain kívül, de annak közvetlen közelében élő, valamint a területileg behatárolható és közösséggileg meghatározható magyar nemzetrészeket – akiknek lélekszáma mintegy két és félmillió – Magyarországgal egyetlen szomszédállamban sem tekintik közösségi jogalanyoknak. Ezért nem csupán szám szerint, hanem politikailag is kisebbségi helyzetben élnek, a közéletben csak az egyéni jogérvényesítés alapján vehetnek részt és megálázó alkuk árán juthatnak csak előbbre a közéletben, emiatt az adott államhatalommal szemben kiszolgáltatottak. Ezért Magyarországra – ezeknek a magyar közösségeknek képviselőivel egyeztetve – érdekképviselői és jogvédelmi feladatok hárulnak.

A nemzetről való gondoskodásnak létezik egy gyakran elfelejtett harmadik sajátossága is, hogy származásilag mintegy kétfélmillió magyar él szóróványban, szerte a világon. Az ő összefogásukat kiemelt nemzetpolitikai feladatnak kell tekinteni.

A nemzetpolitika legsúlyosabb tétele az 1920 óta Magyarország államhatárain kívül élő nemzetrészek sorsa alkotja.

Az első világháború lezárását jelentő Versailles-i békerendszernek Magyarországra vonatkozó része ellen tiltakozó magyar revíziós politika 1941-ig sikeresnek bizonyult, de a második világháború harctéri fejleményei hamarabb jelentették ennek a csődjét, mintsem véget ért volna a háború. Ettől kezdve, gyakorlatilag a rendszerváltozásig a magyar politika a beilleszkedésen és a túlélésen kívül nem talált ki semmilyen megoldást az elszakított nemzetrészek megsegítésére, helyzetük javítására. Említettük, hogy ezért nem csak a szovjet típusú rendszert terheli a felelősség. Emiatt számított nemzetpolitikai fordulatnak Antall József idézett mondata, mert alapvető gondolkodásváltást jelentett és ez biztató hatással volt az akkori magyarságpolitika képviselőire, művelőire.

Az 1990-es évek legelejétől működtek különféle nemzetpolitikai műhelyek, amelyekben magyarországi és az ország államhatárain kívül élő magyar szakpolitikuskok, szakemberek működtek együtt a feladatok és a lehetséges célok rendszerezése érdekében. Ezekben a műhelyekben és az általuk szervezett konferenciákon került megfogalmazásra a csoport- vagy közösségi jogok fontossága, az önkormányzatiság illetve az autonómia kérdésköre, a Kárpát-medencei nemzetek társnemzeti kapcsolata és ennek kialakításában az elszakított magyar nemzetrészek szerepe és mindezek végkövetkeztetéseként a szülőföldön maradás és a szülőföldön boldogulás célja. Mindebben gyakorlatilag egyetértett az egész Kárpát-medence magyar politikai képviselete, mint ahogy erről tanúskodik az 1996. július 5-én az első Magyar-magyar csúcstalálkón elfogadott közös nyilatkozat. Ennek alapján alakult meg 1999 februárjában a Magyar Állandó Értekezlet és ez vezetett az ún. státustörvény megalkotásához valamint a

Magyarigazolvány-rendszer kiépítéséhez.

A 2001. évi népszámlálások azonban arra hívták fel a figyelmet, hogy hiába tisztáztuk elméletileg a nemzetpolitikai feladatokat, hiába kezdődött el a nemzetpolitika intézményesítése és eszközökkel való ellátása, a korábbi évtizedek mulasztásainak keserű gyümölcse éppen a diktatúrától való megszabadulás után érik be. A Magyarország államhatárán kívül rekedt magyar emberek lelkébe fagyott félelmeket a szabadságérzés nem olvasztotta fel. Ezekre telepítette a szomszéd nemzeteknek immár felszabadult és demokratikusan, azaz nyíltan megnyilvánuló többségi sovinizmusa az új félelmeket. A magyarlakta területeknek az évtizedeken át gazdasági árnyékövezetbe szorított helyzetének súlyos következménye – a nélkülözés – a szabad választási lehetőségek között elviselhetlenné vált. Az utazás szabadsága nem a turista forgalmat növelte, hanem a szülőföldről menekülők számát, főleg a fiatalokét.

A státustörvény megalkotása után ismét bénultság telepedett a magyar közéletre, pedig ekkor kellett volna megvalósítani a szülőföldön megtartó gazdasági programokat és az oktatási valamint közművelődési közösségépítő támogatásokat. Az eltelt egy évtizedben nem a fejlődés volt tapasztalható, hanem a visszaesés – még ha helyenként sikerült is egy-egy rész-eredményt kiharcolni, a Felvidéken a magyar egyetemet, Erdélyben erdők, legelők, birtokok visszaadását és a román nyelvi kizárólagosság mérséklését, Délvidéken a Magyar Nemzeti Tanácsot. Ezek az apró sikerek azonban a napi életben nem jelentettek változást, ráadásul a kisebbségi helyzetben élő magyarok nemzeti önazonossága is megropant, mert a teljes magárahagyatottság érzése hatotta át – saját életpályájának viszonylatában kezdett te-

herré válni a nemzetéhez való tartozás. Úgy érezte, hogy Magyarországon is elpártolt, súlyos belpolitikai gondokkal küzd, közben gazdaságilag is meggyengült. Az Európai Unióba való belépéshez fűzött reménye is túlzott volt, sőt a tudatos félrevezetés áldozata lett. A Magyarországról a szomszéd államokba kitelepült működő tőke és vállalatok ugyancsak cserbenhagyták az ott élő magyarokat, sőt hozzájárultak – ha nem is tudatosan, de érzéketlenségük folytán – a magyar közösségek további rombolásához.

A klasszikus kérdés az ilyen összegzés után így hangzik: Mit kellene, mit kell, mit lehet tenni? Nem létezik bölcs válasz, Egy azonban biztos, hogy az 1990-es évek első felében volt egy magyar közösségi eszmélés, ami eredményt hozott, legalább a problémafeltárásban és az eszközök valamint az intézmények meghatározásában. Ez többek között azért volt lehetséges, mert a nemzetpolitikai műhelyek nem tartoztak a pártpolitikák közvetlen befolyása alá. Nem lenne ördögtől való alkalom, ha sikerülne visszatérni az 1996 és 2001/2 közötti nemzetpolitikai sikerkorszakhoz. Ennek azonban van egy alapfeltétele: ismét egyetértésre kell jutnia a Kárpát-medencei magyar nagy szervezeteknek, pártoknak. A jelenlegi politikai megosztottság és párt-klientúrák létezése alkalmatlan helyzetet teremt a hullámvölgyből való kilábalásra. Valamint Magyarország kormányának is legalább olyan megértéssel kellene lennie a nemzetrészek iránt, mint mondjuk 1998-2002 között volt. Ezért a nemzet egyetemességéhez hasonló politikai egyetemességet és pártpolitika-mentes nemzetpolitikát kívánok a nemzetnek.

(Duray Miklós politikus-író, egyetemi előadó írását az egyetemi előadói körének készítette - www.duray.sk)

PÁLFY ISTVÁN:

Autonómia XXI

A nemzetpolitikának, a magyarságnak mostantól egy új politikai eszköz lehet a kezében. Ez a lehetőség pedig nem más, mint az európai népszavazás. Érvényben lévő, élő jogszabály, próbáljunk élni vele. Április 1-jétől az unió lakosai az úgynevezett európai polgári kezdeményezés segítségével közvetlenül tehetnek javaslatot arra, hogy miről hozzon jogszabályt az EU. A polgárok a számukra fontos kérdéseket és témákat az Európai Bizottság elé vihetik. Vagyis az EU polgárai kifejezhetik, hogy milyen irányt kellene szabni az uniós politikáknak. Ez egy új jogosultság, amelyhez azonban felelősség is kapcsolódik. A mi politikusi felelősségünk pedig abban rejlik, hogy támogatásunkról biztosítsunk minden olyan magyar kezdeményezést, amelynek célja az lehet, hogy a külföldi magyar közösségek erősebb és kiterjedt önrendelkezéssel bírjanak. Vagyis a nemzetpolitikának támogatnia kell azokat a polgári törekvéseket, amelyek az európai autonómiákkal, az Unió országaiban élő közösségek kollektív jogaival kapcsolatosak. Támogatni kell azokat a felvetéseket, amelyek az Európai Bizottság elé kívánják vinni a nemzeti közösségek autonómiájának ügyét.

Ha olyan európai jogalkotást szeretnénk, amely uniós szinten fogalmazza meg ajánlást a különböző közösségek kollektív jogaira vonatkozóan, akkor a magyaroknak, határon innen és határon túl, a polgároknak most lépniük, kezdeményezniük kell. A magunk részéről pedig egy ilyen civil kezdeményezéshez minden törvényes segítséget meg kell, hogy adjunk.

Azért bátorítom a polgárok ilyen tárgyú kezdeményezését, mert a felteteleknek nem lehetetlen megfelelni. Egy jól megválasztott kérdést kell csupán európai népszavazásra bocsátani. Olyat, amelyet számos Uniós ország nemzeti kisebbségei, vagy éppen a többség támogatni tud. A vállalkozás nem tűnik reménytelennek, s bár egymillió aláírást kell összegyűjteni, bizonyosan sokszázezer magyar támogatna egy ilyen javaslatot.

Teljesíteni kell ugyanakkor azt a kritériumot, hogy legalább hét uniós országból kell a támogatókat megszerezni. És itt már a magyar külpolitika is szerepet játszhat, hiszen, ha okosan érvelünk, és nem telepszünk rá a civilek ügyére, akkor megnyerhető több nemzeti közösség tagjainak „igen” szavazata. Hat országban kell tehát barátokat,

támogatókat gyűjtenünk, s ezek közül négy uniós ország közvetlen szomszédunk, sok százezer külföldi magyar lakóhelye. Ezért nagyrészt rajtunk magyarokon múlik, hogy összejön-e a szükséges számú aláírás.

A magyarság egyedülálló helyzetben van Európában. De nincs egyedül. Egyedüli, hogy 3 millió magyar él az Unióban a határainkon túl, de nincsenek magukra hagyva. És most még szorosabb kötetelék jöhet létre közöttünk. Az, hogy egymillió uniós polgár uniós jogszabályt kezdeményezhet a Bizottságnál, a politikai döntéshozatal új szintjét jelenti. De számunkra, magyarok számára arra is lehetőség, hogy az önrendelkezésünkről – és egyben minden közösség önszerveződéséről - Európában Uniós szinten szülessen jogszabály. Ehhez szükség van a magyar polgárok, és európai barátainknak segítségére, támogatására. És kemény munkára, amelyre remélem, sok magyar aktivista jelentkezik majd. Érdemes elgondolkodni azon is, hogy a Charta XXI mozgalom bázisa mennyiben lehet alkalmas egy ilyen magyar ügy képviselésére.

(A szerző a KDNP országgyűlési képviselője)

FIALA JÁNOS:

Kik a szlovákiai magyarok, és miért fogynak?

Magyar az, aki annak tartja magát, függetlenül attól, hogy milyen iskolába járt vagy jár, milyen nyelven beszél barátaival és rokonaival, és milyen pártra szavaz. Ebben a cikkben a sokszínű szlovákiai magyarság és tagjainak kapcsolatát boncolgatva arra próbálok rámutatni, milyen folyamatok vezetnek a csoport létszámának folyamatos csökkenéséhez.

Községünk egy része olyan emberekből áll, akik számára természetes a magyar nyelvhez és kultúrához való ragaszkodás. Őket nézve talán furcsa is a szlovákiai magyarság megszűnéséről vagy megmaradásáról elmélkedni. Sem az állam, sem más nem tudja őket közvetlenül arra kényszeríteni, hogy feladva gyökereiket, gyerekeiket szlovák iskolába írássák, vagy szlovákul kommunikáljanak velük.

Mások ezt viszont mégis megteszik. Hogy korántsem egyedi jelenségről van szó, arról a statisztikák mellett a személyes tapasztalatok is bőven szolgálnak példákkal. Szinte minden szlovákiai magyarnak van olyan rokona, aki szlovák iskolába jár, és olyan ismerőse, akinek bár mindkét szülője magyar, mégsem tud magyarul.

A két csoport igényei és céljai nem egyformák. A nemzetiségükhöz ragaszkodó „kemény mag” tagjai igénylik a magyar nyelvű kultúrtermékeket, a magyar nyelv közéletben való használatát, a magyar oktatást – az „elszlovákosodók” nem, vagy nem feltétlenül. Ők is magyarok, nem lehet kizárni őket abból a közösségből, amelyhez tartozónak vallják magukat. Erkölcsi kérdést sem szabad csinálni abból, ki hogyan éli meg magyarságát és miért – minden élettörténet más, az egyéni döntéseket azok háttérének ismerete nél-

kül nem lehet értékelni. Ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy az elszlovákosodás nemcsak az egyénre magára van hatással, hanem magára a közösségre és annak más tagjaira is.

Egyrészt az elszlovákosodók csoportja csökkenti a magyarság létszámát és súlyát. A szabályt erősítő kivételek ellenére gyermekeik már nagy valószínűséggel nem tartják magukat magyarnak, megtéve az utolsó, a közösségtől való elszakadást jelentő lépést. A statisztikai fogyáson kívül van az elszlovákosodásnak egy másik hatása is: közvetlenül korlátozza a kemény mag tagjainak lehetőségét kultúrájuk megőrzésére. Vannak magyar többségű falvak, ahol gyerekhiány miatt szűnt meg a magyar iskola, utazásra kényszerítve a magyar oktatásra vágyókat, miközben a szlovák iskola virul. A szlovák újságot olvasók a magyar újság piacát szűkítik, a hivatalokban szlovákul beszélők mások számára teszik elérhetetlenné a magyar nyelvű ügyintézés lehetőségét. Ilyen és ehhez hasonló példák alapján nem nehéz belátni, hogy a beolvadók döntése mások döntési lehetőségeit is befolyásolja, nehezebbé téve számukra is kultúrájuk, identitásuk megőrzését. Nem csupán magánügyről van szó, komoly közérdek fűződik hozzá. Ez az, ami legitimációt ad arra, hogy a közösség fennmaradása érdekében az asszimilánsok döntéseit firtassuk, illetve befolyásoljuk.

A hangsúly természetesen a módszereken van. Az elszlovákosodás – mint egyéni döntések sorozatán alapuló tömeges jelenség – megértéséhez fontos tudatosítanunk annak okait. A nemzeti-ségváltás önmagában természetes jelenség, minden társadalomban je-

len van. Amiben a mi helyzetünk más, az a folyamat tömeges jellege és egyoldalúsága – sokkal több magyar válik szlovákká, mint fordítva. Az állam ezt nem közvetlen kényszerítéssel, hanem a szabad identitásválasztás feltételeinek torzításával éri el. Ezek részben jogi úton valósulnak meg, például a magyar nyelv használatának korlátozásával. Másik része politikai-gazdasági jellegű, ilyen a magyar régiók gazdasági ellehetetlenítése által kiváltott belső migráció, vagy a szlovák nemzetiségű személyek előnyben részesítése a közigazgatásban. Ide tartoznak egyes társadalmi konvenciók is, mint például az, hogy a szlovák nyelv ismerete mindenki számára kötelező, a magyar nyelv szlovákok általi megtanulása viszont majdhogynem „elnyomással” egyenlő, ezért vegyes közegben a kommunikáció döntően szlovák nyelvű kell, hogy legyen, még ha a magyar anyanyelvűek vannak is többségben. És ide tartozik az a jelenség, amikor egyesek vélt és nem valós előnyökért cserébe választják a szlovák iskolát vagy a szlovák nyelvet – bár kívülről nézve irracionális döntésről van szó, nagy számuk mutatja, hogy nem beszélhetünk egyszerű egyéni tévedésről, inkább irányított (ön)becsapásról.

A fenti szempontok nyilván összefüggnek, sokszor alakul át a jogi, államilag szankcionált norma társadalmivá, és viszont. Vannak ugyanakkor ezzel ellentétes irányban ható folyamatok is: két nyelv, két kultúra közvetlen ismerete számos helyzetben jelent egyértelmű előnyt, ahogy azt számos magyar iskolát végzett értelmiségi, vállalkozó vagy munkavállaló tudja tanúsítani.

Az elszlovákosodás folyamata sokak szerint megállíthatatlan, ha

azonban megértjük, hogyan működik, egyben azt is látjuk, mit lehet tenni ellene. A cél az identitásválasztás – mely alapvető emberi jog – egyenlő feltételeinek biztosítása. Ehhez pedig az szükséges, hogy a kulturális, oktatási, gazdasági, nyelvhasználati, szociális és hitéleti kérdésekben a magyar nemzetiség és kultúra választása ne jelentsen hátrányt. Jelenleg ez nincs így. Hogy hogyan és miért nincs így, azonban nem egyszerű kérdés. Az állam ugyanis nem feltétlenül tudatosan, központilag alakította a feltételeket jelenlegi formájukra. Bár az irány adott, a részletek sokszor véletlenek összjátékának, nem tudatos tervezésnek az eredményei.

A szlovákok nagy része teljesen értetlenül állna az előtt az állítás előtt, hogy az identitásválasztás szabadsága nálunk korlátozott. Hasonlóan gondolja ezt a magyarok egy része is, többségük viszont pont ellenkezőleg, egy összeesküvés áldozatának tartja magát, ahol minden szlovák tudatosan a magyarok elpusztítására tör; nehezen tudják ugyanakkor konkrét példákkal megmagyarázni, hogyan is megy végbe ez a folyamat az ő esetükben. Már-

pedig ha egymást sem tudjuk meggyőzni erről, hogyan várhatnánk el a szlovák közvélemény megértését?

Megmaradásunk kulcsát abban látom, hogy tudatosítsuk az identitásválasztás szabadságának korlátozóit, és változtassuk meg azokat. Tudom, könnyebb ezt leírni, mint megtenni, de az alapos felmérés, helyzetünk pontos ismerete nélkül nincs előrelépés. Ha pontosan meg tudjuk fogalmazni, milyen hátrányok érnek bennünket, és hogyan szeretnénk ezen változtatni, azzal nagy lépést tettünk a megoldás és a hozzá szükséges meggyőzés irányába.

Ami a megvalósítást illeti, látunk kell, hogy a kisebbségek helyzete sehol sem rózsás Európában. A finnországi svédek, a belgiumi németek, a svájci olaszok száma is csökken. Ugyanakkor sok más kisebbségi közösséghez képest a szlovákiai magyarság jobb helyzetben van. Létszámát, politikai súlyát, intézményeit, értelmiségi rétegét tekintve nem sok hozzá mérhető kisebbség van Európában. Bár a polgári öntudatunkkal kapcsolatban divatos kritikusnak lenni, az utóbbi két év fejleményei részben erre is rációfolnak. Úgy tűnik, számos

olyan értelmiségi és civil aktivista, átlagember és vállalkozó van közösségünkben, akinek fontos a megmaradásunk, és aki tenni is hajlandó ezért a maga módján és lehetőségeihez mértem. Úgyhogy a kérdést úgy is feltehetnénk, kinek sikerülhet ez, ha nekünk nem?

Az elmúlt húsz évből nem sok sikerélményt tudnánk felsorolni közösségünk megmaradásának biztosítása szempontjából. Ugyanakkor van számos dolog, amivel még nem próbálkoztunk, vannak tehát bőven tartalékaink. Hogy ez mire lesz elég, azt senki nem tudja megmondani. Én személy szerint bízom benne, hogy az utóbbi időben elindult kezdeményezések biztosítani tudják azt a pluszt, amivel a fent jelzett problémahalmaz kezelhető. Az pedig egyértelmű, hogy az elszlovákosodás megállításáért, a kisebbségi jogok bővítéséért, az identitásválasztás szabadságáért tett lépések sohasem haszontalanok: a helyzet általuk mindig jobb, mint nélkülük lenne.

(A szerző a Szlovákia Magyarok Kerekasztala jogi munkacsoportjának tagja és a Harvard Law School doktorandusz hallgatója)

KÖNÖZSI LÁSZLÓ:

Autonómiával a nemzeti megmaradásért

Max Weber abból indult ki, hogy a politika céljai nem erkölcsi célok. Megvetéssel utasítja el „a lelkiület nyárspolgári elpuhulását, mely a politika ideáljait etikaiakkal helyettesítheti, ez utóbbiakat pedig ártalmatlanul azonosítja a boldogság előmozdításába vetett optimista reménnyel”. „Nem békét és emberi boldogságot kell leszármazottainknak útravalóul hagynunk – vonja le Weber a következtetést –, hanem örök harcot nemzeti fajtánk fennmaradásáért és kiműveléséért.”

Így jellemzi Max Webert, a szociológia és a politológia óriását (*A politika mint hivatás* és *A protestáns etika szerzőjét*) Kis János magyar filozófus az „A politika mint erkölcsi probléma” című morálfilozófiai munkájában. Akárhogy is olvassa valaki M. W. eme, a politika végső céljait kijelölő gondolatait, egyértelműen megállapítható, hogy azok a nacionalizmus szóval írhatók le a legpontosabban. Ellentétben azzal a (felvidéki) magyar, kávéházi színvonalú vélekedéssel, hogy ez kártékony eszme, leszögezhetjük: ez csak abban az esetben igaz, amennyiben jogszerűtől.

ben jogbővítő, s főleg kisebbségben: hasznos, és erkölcsi kötelesség. Megmaradás nélküle el nem képzelhető. Tudom, hogy tudálékos értelmiségiek patikamérlegén szét lehet mérni, hogy meddig tart az egészséges nemzeti érzés, s mikortól jön a (káros) nacionalizmus, de azt tapasztaljuk, hogy minden műliberális értelmiségi nacionalizmuskritika egy az egyben erodálja a (kisebbségi) társadalom nemzeti hűségét, tartását, s így legfőbb szállás-csinálója, lelki előkészítője az asszimilációnak.

A következő sorrendben fogok haladni: először megvizsgálom, ki

is a magyar; majd feltárom, hogyan és mi juttatott minket az enyészet, az asszimiláció mostani szintjére; s legvégül megoldásra teszek javaslatot.

Az egész, társadalmi vitának szánt cikksorozat Tokár Gézának a magyarság mibenlétét kereső írásával indult. Leírom tehát ez irányú saját észrevételeimet, melyek csak az összegzésükben lehetnek újszerűek, egyes elemei eddig is ismertek voltak. Mikor magyar emberről beszélünk, sokszor mást értünk alatta, de világosan kitapintható háromféle megközelítés: magyar mint a magyar nép, etnikum tagja; magyar

mint a magyar nemzet tagja; magyar mint a magyar kultúrkör tagja.

A magyar nép, etnikum (régiesen faj, fajta) tagja olyan ember, aki a közös származás tudatán alapuló összetartozás érzését ápolja magában. Mikor magyarságról beszélünk, elsősorban erre a transzcendens köteléken alapuló együvé tartozásra gondolunk, ez a „mi-tudat” alapja. Ez nem jelenti, hogy a felnőtteink között mindenkinek ilyennek kell lennie, de legalább egy ilyennek lennie kell.

Az etnikai lét tehát az alap, szinte minden nemzet ilyen alapon jön létre, Európában csak egy-két kivétel van (esetleg Svájc), ha

egyáltalán... Ha egymást nem ismerő etnikumtársak találkoznak, elsősorban a közös nyelv alapján ismerik fel egymást, ez tehát nem politikai, hanem inkább kulturális kategória.

A nemzet azonban már nem kulturális, hanem politikai kategória. A nép (etnikum) akkor válik nemzetté, lép egy magasabb szervezetségi szintre, ha szállásterületén államot (nemzetállamot) hoz létre a célból, hogy annak erejével, hatalmával hatékonyabban védje magát a külső (esetleg belső) ellenségtől; s így biztosítsa fennmaradását, jövőjét. Ezen állami keretek a kultúra fejlődésének is lényeges feltételei. Nemzeti eszménynek tekinthető a magyar szabadság, a nemzeti függetlenség, a nemzeti megmaradás. Kisebbségben a megmaradás eszménye minimálisnak tekinthető nemzeti cél, s így a nemzethez tartozás minimuma a megmaradást biztosítani tudó területi autonómiának mint politikai programnak a felvállalása. Egyénenként is, szervezetenként is. Sem a formális logika, sem emelkedettebb gondolat nem tarthatja a nemzet tagjának azt, aki a megmaradásért a politikai minimumot sem vállalja fel. Fennmaradásunk érdekében politikailag is magyarnak kell lenni, ha nem is pártpolitikusként. A nemzetből tehát senki senkit nem tagad ki, ezt mindenki csak saját maga teheti meg - nemzetpolitikai ügyekhez való politikai hozzáállásával. A nemzet tagja nemcsak a magyar etnikum tagja lehet, hanem az ezen eszményeket valló más etnikumú ember is. Lehetnek (s vannak) német, zsidó, cigány származású tagjai is a magyar nemzetnek. És sok magyar nem tagja a nemzetnek, úton vannak az etnikummá való visszazúllásához, s óhatatlanul ebbe az irányba lökik nemzetüket is.

A magyar kultúrkör tagjai nem szükségszerűen tagjai a magyar népnek vagy nemzetnek. Ilyenek pl. a magyar cigányok, zsidók stb.

(Egyesek közülük lehetnek tagjai a magyar nemzetnek, de ez egyénenkénti politikai kiállás kérdése.) A magyar (anya)nyelv és a magyar kultúrához való tartozás viszont elengedhetetlenül szükséges. (Itt jegyzem meg: a cigányokról szóló sorozatbeli megnyilatkozások üdvözlendőek, továbbgondolásra érdemesek. De hogy iskolafenntartók lennének-e, ahhoz szociológiai eszközökkel kell megvizsgálni azt a gömöriek által megfogalmazott, internetes fórumokon gyakran olvasható megfigyelést, mely szerint a magyarok iskolaelhagyásának egyik motorja a cigányok miatti visszahúzó iskolai közeg.) Ezen a magyarságterületen egyértelmű célként fogalmazható meg, hogy a magyar etnikum és kultúrkör tagjai minél nagyobb számban legyenek tagjai a magyar nemzetnek, s ezáltal tudatos társadalmi és politikai cselekvésre váljanak alkalmassá. Ehhez járulhatnak hozzá a sikeres nyelvhasználati és kulturális kezdeményezések. Ezek eszközök, s nem célok! A kisebbségi sajtónak egyetlen kötelessége van: a nemzeti hűség, nemzeti tartás és az egészséges nemzeti szenvedély ápolása, terjesztése.

Az asszimiláció, amennyiben nemzethatalmi hegemonia fennállása alatt zajlik, sosem természetes. Ilyen lehetett a szlovákok és a csehek között a közös államban, de esetünkben ennek kolonizáció, deportálás, kitelepítés, „reszlovakizáció” ágyazott meg.

Van azonban belső motorja is: ez a nemzeti érzület meggyengülése. A szocializmus viszonylag jó kondícióban adta át a liberalizmusnak (liberális demokráciának) a felvidéki magyarságot. A 90-es népszámlálás még párezres gyarapodást mutatott. Azután a liberál-individualista ideológia megkezdte pusztító előretörését, a közösségi eszmények rombolását. Még a hetvenes években is ritkaságszámba ment, hogy ha egy-egy család magyar faluban települt

le, a gyerekek ne magyar nemzeti-ségűek és iskolázottságúak lettek volna. Az ún. magyar nacionalizmus elleni harc – amit az FMK, és annak értelmiségi holdudvara hirdetett meg, abban a hitben, hogy a szlovák demokraták majd legyőzik a szlovák nacionalizmust – az egészséges nemzeti érzést vette célba és találta el. Ma már nacionalistának számít, aki azt mondja, hogy magyar gyerekek magyar iskolában a helye.

Nemrégiben Párkány környékén, szűkebb társaságban egy szülő elmondta, a fia szemrehányást tett neki, hogy nem szlovák iskolába adták: kommunikációs gondjai vannak a munkahelyén. Vajon milyen iskolába adja majd a saját gyerekét? A szlovák iskola az asszimiláció egyik legfőbb terepe. Ha megvizsgáljuk, mi viszi oda a gyereket, azt látjuk: a szülőknél döntő jelentőségű érv, hogy a gyerekek elégtelen szlováknyelv-tudással jönnek ki a magyar iskolából. Több szociológiai mélyriport jellegű beszélgetést folytattam érintett szülőkkel, kivétel nélkül ezt állították. Növeli a bajt, aki elfedi! A magyar iskolában a gyereket olyan szinten kell megtanítani szlovákul, hogy kikerülve az életbe, a nyelvtudása megfelelő legyen. Ezzel biztosítható, hogy majdan a saját gyerekét is magyar intézménybe írassa. Ezt sokan vitatják, de Lampl Zsuzsanna kutatásai is alátámasztják. A szlovák nyelvtanítás módszerének megváltoztatása a legfontosabb oktatásügyi kérdésünk.

Az asszimiláció másik turbómotorja a vegyes házasságokban helytállni nem tudás. Van pozitív példa: az a tapasztalat a katalán és a baszk autonómia területén, hogy az ottani vegyes házasságokból inkább katalán és baszk gyerekek jönnek ki, mint spanyolok. Ez azt jelenti, hogy a területi autonómia mint területi joghatóság úgy hat az emberekre, úgy igazodnak hozzá, mintha ál-

lamterületi joghatóság volna. Katalóniában élünk, tehát katalánok vagyunk!

A cikksorozatban Hunčík Péter javaslatot tett mostani helyzetünk javítására, e szerint modernizálni kell a szlovákiai magyar társadalmat. Van mit tenni a kultúra, a civil szféra, a gazdaság, s az élet minden területén. De!!! Elég-e a modernizálás ahhoz, hogy a felvidéki magyarság megmaradását biztosítsuk, az asszimilációt és a minorizációt megállítsuk? A finnországi svédek társadalma teljesen modern minden eresztékében, mégsem állt meg az asszimilációjuk. Hat százalék körül vannak, de voltak már tízszázaléknyan is; a svéd többségű falvak száma egyre fogy, nemzetterületük egyre csökken, akárcsak nálunk. Mindez azon egyszerű oknál fogva, hogy a szárazföldi területükön nincs területi autonómiájuk, csak az Aland-szigeteken. Tehát hiányzik az az erős politikai fundamentum, amely stabilan megtartaná a csinos felépítményt. Ha bárhol körülnézünk Európában, azt tapasztaljuk, hogy a nemzeti kisebbségek fennmaradása területi autonómia nélkül lehetetlen. Ezt nem ismerték fel a kisebbségi minimum megírói közül a minimalisták, s ezért vált a szövegben szereplő megmaradás kifejezés üres lözönggá.

„(A felek)... megerősítik, hogy a határon túli magyarok identitása megőrzésének, közösségként való fennmaradásának és fejlődésének, valamint a szülőföldön való megmaradásának alapvető kérdése az önkormányzat, az autonómia létrehozása, összhangban a működő európai gyakorlattal és a nemzetközi normák szellemiségével.” Ez a tétel a Magyarország és a határon túli magyarság tanácskozásának Közös nyilatkozatában szerepel. Aláírók: az összes anyaországi és határon túli magyar párt és szervezet (MKDM – Bugár Béla, MPP – A. Nagy László, Együttélés – Duray

Miklós, CSEMADOK – Bauer Győző, Kovács László külügyminiszter, SZDSZ, MDF, FIDESZ, MSZP, vajdasági, erdélyi stb. pártok és szervezetek...) Történt-e a Felvidéken valami súlyos dolog, amely ezt a történelmi felismerést annullálná? Az idézett 1996-os nyilatkozat idején még népességfogyást sem mérünk, azóta viszont 110 ezreset, tehát a szövegben megfogalmazott felismerés aktuálisabb, mint keletkezése idején volt. Kis János az írás elején említett művében a következőket írja: „(az egyén) ha azért marad tétlen, mert nem akar cselekedni, akkor felelős a mulasztásért. (...) A modern morálfilozófia ezt a negatív felelősség elveként tarja számon.”

„Azokban a körzetekben, ahol egy nemzeti kisebbséghez tartozó személyek többséget alkotnak, ezen személyeknek jogukban áll, hogy sajátos történelmi és területi helyzetüknek megfelelő és az állam nemzeti törvénykezésével összhangban álló helyi vagy autonóm közigazgatási szervekkel, vagy különleges státusszal rendelkezzenek.” Ez az idézet a magyar-szlovák alapszerződésbe foglalt 1201-es európai tanácsi ajánlás 11. cikkelye. Mint látjuk, Szlovákia a területi autonómia megadását nemzetközi szerződésben vállalta. Ezért sokkal jobb helyzetben vagyunk, mint sok más európai nemzetiség. Ezért nincs más dolga a magyar (felvidéki) nemzetpolitikának, mint felrajzolni a célhoz vezető utat.

Egyet azonban tudatosítani kell: nem megy majd némi feszültség nélkül! De aki nem bírja a feszültséget, annak nemcsak a villanyszerelői pálya nem javasolt, hanem a közéleti, politikusi sem!

(Az írás megjelent a a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala által indított Ki a magyar? című cikksorozatban a oldalon.)

CSÁKY PÁL:

Egyenes beszéd

Sokan vannak, akik úgy érzik napjainkban, összezavarodott a szlovákiai magyar közélet, nem tiszták a szándékok és nem világosak az irányok.

Többen úgy látják, céltalanul sodródunk, nincs párt, társadalmi szervezet, egyéb közösségi képződmény, amely nyíltan be tudná tájolni a közeljövő igyekezeteit. Engem is többen kapacitáltak, mondjak véleményt a lehetséges fejlődési irányokkal kapcsolatban. Rendben van, megteszem, azzal a tudattal, hogy az én véleményem is szubjektív, egy a sok lehetséges közül. Ám most éppen olyan időszakot élünk, amelyben arra van szükségünk, hogy együtt gondolkodjunk, s próbáljuk meg kicsiszolni a jövő útjainak irányait.

Hullik szét a Híd, billeg a Most – mondják néhányan. Ez akár örömteli jelenség is lehet – teszik még hozzá. Mégiscsak van igazság a Földön.

Számomra ez nem több mint egy szomorú folyamat újabb visszataszító epizódja, amely mélységeiben is mutatja, milyen közegben élünk, s mennyire vigyáznunk kell az illúzióinkkal. Arról is szól, hogy az alulképzett szlovákiai magyar tömegeket mennyire lehet manipulálni – s hogy mindeme manipulációkat nem valamiféle magyarfaló szlovákok viszik végbe, hanem a szlovákiai magyar vezetők egy csoportja.

Az, hogy egyre többen lépnek ki a Hídból, nem meglepő, inkább törvényszerű jelenség. A Most-Híd is halad azon a pályán, amelyen végigment Ján Lupták, Rudolf Schuster és Pavol Rusko pártja. Akár legyinthe-nénk is erre: beteljesedik a sorsuk, azt kapják, amit megérdemelnek. De nem legyinthe-tünk, egy dolog miatt: a szlovákiai magyar közösségben, a szlovákiai magyar lélekben végeztek, végeznek komoly rombolást.

Mára a kilépők mondják, hogy csalódtak a Most-Híd-ban, hogy az csak a bizniszről és egy szűk csoport érdekeiről szól. Ám ne sajnáljuk őket – a kilépőket – sem. Közéleti kalandorok ők, akik egy adott pillanatban úgy érezték, hogy az érdekeiket Bugárral tudják a legjobban érvényesíteni – majd amikor ez nem jön össze, hátat fordítanak neki is. Nem valamiféle fenekölt elvek miatt, hanem azért, hogy máshol próbáljanak szerencsét. Magam az idei nyáron kétszer kerültem olyan helyzetbe, amikor még mélyebben meggyőződhettem a hidas módszerekről. Egy olyan polgármester ült mellém egy falunapon, akit azelőtt meggyőződéses MKP-tagnak tartottak, de 2012-ben a Most-Híd listáján indult. Amikor megkérdeztem tőle, miért ment el tőlünk, szokatlan őszinteséggel azt mondta: anyagi gondjaik voltak az önkormányzatban, s eljött utána az egyik hidas miniszter, hogy csak akkor kap támogatást, ha

otthagyja az MKP-t. Megtette. A választások előtt megint eljött utána, s azt mondta: tegyél le az asztalra egy projektet, s én garantálom neked, hogy megszerez-zük rá a pénzt, de csak akkor, ha feljössz a listánkra. Ezt is megtette. Most meg itt áll hülyén, mondja, mert se pénz, se becsület. Amikor azt mondtam neki, gyere vissza hozzánk, az MKP-ba, csak csóválta a fejét: az sem egyszerű, hiszen a történetről az egész régió tud. A csúcs azonban a következő helyzet volt: egy helyi hidas elnök jött oda hozzám és megkérdezte, tudnék-e neki segíteni abban, hogy munkahelyet találjon. 2010-ben a hidasok rábeszélétek, hogy lépjen be hozzájuk, s egy járási szintű intézmény igazgatója lett. Ficóék most kidobták őt, pillanatnyilag munkanélküli, s panaszkodik, hogy „Bugár Béla kétszer is megígérte, hogy szerez valami komoly munkahelyet, de cserbenhagyott.” Nos, mit mondhat az ember az ilyen helyzetekben? Amikor a bekracholt hidasok könnyei mellé oda lehet tenni annak a szlovák nemzetiségű pozsonyi polgárnak a panaszát is, aki a Smerre szavazott azért, mert azt remélte, az egyik kiemelt minisztériumhoz tartozó kiszolgáló részleg jövőjét azok tudják majd biztosítani. Erre a Smer augusztusban privatizálta az egész részleget, s a nyertes beszercebényai új csapat már most bejelentette, februárban mindenkinek felmondanak, és saját személyzetet hoznak Pozsonyba. Ergo: a Smer értelemszerűen először a saját embereit elégíti ki funkci-

ók és pénz vonatkozásában is, a Most-Híd eróziója tehát törvényszerűen folytatódni fog. Sok hidas ennek kapcsán megtalálja majd magában a smeres kötődéseket, s arra fel fog landolni. Még nyilvánvalóbbá téve a már a választások alkalmával is kirajzolódott valóságot: a Most-Híd valóban vágóhíd, amelyen az emberek a magyar közösségből a Smerbe vagy a semmibe menetelnek át. Végül is itt sem történik különösebb csoda: itt is csak összenő, ami összetartozik, a smeresek a Hidat 2009 óta ezért pátyolgatják.

Nem más ez, mint a kiszolgáltatott emberek sorsával való cinikus kufárkodás. Szomorú és sok elemében visszataszító: ám legalább most vegye már észre az, akinek szeme van, hogy az emberek kiszolgáltatottságával magyar idolk(?) is kufárkodnak, akiknek a legkisebb lelkiismeret-furdalást sem okozza, hogy ezeket az embereket a saját önös céljaik kiteljesítésére használják – s amikor az érdekük úgy kívánja, eldobják őket, mint a használt rongyot. Hol vannak ezekben a történetekben a magasztos eszmék, a meghirdetett nagy célok, amelyek tömegeket vittek el az MKP-tól?

S azt se feledjük, a történet úgy indult, hogy „nem fontos a pék, az orvos, a tanító nemzetisége”. Ez a hermafrodita üzenet pedig nagyban hozzájárult a szlovákiai magyarok belső tartásának csökkenéséhez, a közösségi erő erodálódásához. Bizonyára sokan megváltó üzenetként fogadták ezt a sületlenséget: hurrá, most már nem kell színt vallanom, sem a munkahelyemen, sem a népszámláláskor, mert ha a kiemelt pályák vonatkozásában ez mindegy, miért ne lenne az az én szerény esetemben is? Amikor közösségünk fogyásának okait keressük, erről a tényezőről sem szabad megfeledkeznünk.

Ezt a káros és buta szlogent persze csak az vehette komolyan,

akinek a lelkében már azelőtt is óriási űr tátongott. Aki már maga

sem tudta, hogy magyar-e vagy szlovák, s aki már nem is akart erre a kérdésre választ adni. Most mint ha feloldozást kapott volna dilemmáira: most már nem kell ragaszkodnia az indíttatáshoz, amit a családban, iskolában vagy eredeti baráti körében kapott, hiszen itt az új ideológia, amely feloldozza őt kínzó dilemmái alól. És lőn: néhány tízezer magyar megint elúszott a szürke zónába- vagy a túlsó partra.

Ez a viselkedési mód ráadásul ott visszataszító, hogy ezek az emberek érezték magukat győztesnek a 2010-es és a 2012-es választások után is, egyfajta visszaigazolásként élve meg azt aényt, hogy több szavazatot kapott a csapatuk, mint a „hűség pártja”. S lenéző mosollyal néztek az – úgymond – MKP-s nemzetiekre, akik az elvekhez és a nemzethez való – szerintük avított – ragaszkodás szükségességét hangsúlyozták. Történik ráadásul mindez olyan időszakban, amikor a sokszor lenézett szlovák társadalom közép-rétegei sokkal erkölcsösebben, egészségesebben reagáltak a gazdasági jellegű társadalmi torzulásokra és sokkal keményebben büntették meg pl. a Gorilla anyagokban szereplő szlovák pártokat és politikusokat (főleg az SDKÚ-t és Dzurindát), mint a magyarok a magyarokat (a Most-Hídat és Bugárt).

Csak hogy itt ma már egyetlen magyar sem lenne, ha nincs sok elkötelezett, „avított” szemléletű közösségi ember, aki 1920 óta húzza az ígát. Igen, a tanítókra, a lelkészekre, a népművelőkre, a csemadokosokra, az elkötelezett MKP-s szervezőkre gondolok, akik ennek a kisebbségi társadalomnak a gerincét alkotják, akik pénztárcájában nem hogy ezresek, de néha húszasok sincsenek – de akik meggyőződésből felvállalták a közösségért való munkát, s akik nem könnyen viselik el, hogy felkapaszkodott szlovák-magyar újjgazdagok csak úgy lenézzék, lesajnálják őket. Mert emberiségben gazdagabbak ők.

Persze, lehet ezen is mosolyogni. Meg lehet legyinteni a fogyásunkra, a társadalmi visszaszorulásunkra is. Lehet átnézni azon emberek vállá felett is, akik az elmúlt három évben is hűek maradtak eszméikhez és tették, teszik a dolgukat a falvakban, városokban nehéz körülmények közepette, néha szó szerint a test-test elleni küzdelem kemény viszonyai között. Csemadokosként, MKP vezetőként, helyi közösségi emberként. Akiknek még fontos, lesz-e itt magyar közösség ötven év múlva is.

S most joggal jön a kérdés: akkor most mit csinál az MKP? Miért legitimálja elmúlt időszakbeli lépéseivel az ügyeskedőket, a simlizőket, mért segít a Most-Hídnak elvonni a figyelmet annak belső problémáiról?

Nos, a sodródást be kellene fejezni. Most sem a közélet, sem a kisebbségi magyar társadalom nincs lépéskényszerben. Választások legközelebb jövő novemberben lesznek. Most pragmatikus nyomás nincs rajtunk, nem indokolt semminemű taktikai lavírozás. Az MKP és a nemzetileg elkötelezett civil szféra számára a korparancs: építkezni és megerősödni. Kidolgozni egy olyan modern víziót, amely versenyképes a 21. század viszonyai közt, s amely lemossa a nemzeti oldalról a nem modern, nem életképes csapat bélyegét. A mostos-hidas oldal meg időt kap arra, hogy megmutassa az igazi arcát.

Nem érv az a Magyarországon megfogalmazódott nézet sem, hogy „a magyar szavazóknak majdnem a fele oda szavazott”. Aki komolyan szándékozik nemzetpolitikával foglalkozni, ilyen felületesen nem közelíthet ehhez a kérdéshez. Az igazságot ugyanis nem lehet a polgárok szavazataival eldönteni. Az igazságot vagy érzi a lelkünkben működő iránytű, vagy elvesztünk. S ha bárkit is meglep az a felismerés, hogy az asszimilálódásra és az azt segítő vagy legalábbis elnéző ideo-

lógiaikra és szervezetekre 1920 óta van reális igény a szlovákiai magyar társadalomban, az nem érti a megmaradásunkért való küzdelem lényegét – amely minden nemzetpolitika alapja kellene, hogy legyen. Aki simogatni akarja az egyik és a másik hozzáállást is valamiféle vélt egységesülés reményében, az nem hasznot hoz, hanem károkat okoz. Időszerű cseh példával élve: ha húsz hektoliter pálinkához hozzáöntünk öt hektó metanolt, abból nem huszonöt liter minőségi szesz keletkezik, hanem egy veszélyes keverék. Magyarán: az igazi együttműködés a célok és az irányultságok minimum hasonlóságát feltételezi. Most nem ott tartunk: sajnos, helyi, regionális és központi szinten is rögzült a szembenállás, a versengés. A jövő évi megyei választásokon való együttműködésre való felhívás is csak egy célt szolgál: nem a közös erő növelését (aki ebben kétkedik, nézze csak meg, milyen durva a harc sok városi, falusi ön-

kormányzatban), hanem azt, hogy megyei szinten meggyöngyöljön az MKP és pozíciókat nyerjen a Most.

De térjünk vissza a polgárok szavazásához. Volt idő, hogy Szlovákiában vastagon szavaztak Ján Lupták munkásvezér pártjára. Egy másik választás alkalmával Rudolf Schuster pártjára, majd egy későbbin Pavol Rusko pártjára is. Azt is vicces látni egyébként, hogy több régióban Rusko és Schuster pártjának volt regionális vezetői ma mostos vezetőként jelennek meg – s lépnek le újabban tőlük is. S igen-csak méltányolnám, ha valaki a megrögzött hidas szavazók közül elmagyarázná nyilvánosan is, mit hozott a szlovákiai magyaroknak az, hogy szavazataikkal parlamenti mandátumhoz juttatták pl. Martin polgármesterét.

Persze, csak a vak nem látja, hogy a Fico-Bugár oldal megpróbálja újabb zsarolási trükkökkel is csökkenteni a magyar nemzeti oldal esélyeit. Amit A. Nagy László csi-

nált eddig az illetékes elvtársi posztton, az joggal hív ki sok kritikát (Szabad Újság- és Körkép-afférok, szerencsétlen nyilatkozata Dušan Čaplovič miniszterrel való tárgyalása után, a Selye Egyetem és a két nyelvű feliratok ügyének elszabotálása, stb.). Sokban hasonlít ez egy kommunista komisszár működéséhez a husáki normalizációs idők-ből, s egyre nyilvánvalóbban a Fico-kormány lépéseinek fedezésére és a magyar civil- és kulturális szervezetek korrumpálására fókuszálódik. Nem egyszerű ez a helyzet, amiben vagyunk – de nem is reménytelen. Reménytelenné akkor válna, ha mi is, maradék meggyőződéses magyarok is elveszítenénk hitünket a saját jövőnkben.

Ne így legyen. Érezzük és higgyük: van esély, ha hittel továbbmegyünk az utunkon.

Magunkkal törődjünk: szervezzük újra magunkat, erősödjünk!

(Forrás: Cs.P. FB-blogja)

Szlovákia magyarok által lakott községei

(a magyarok által lakott járások azon községei, melyekben legalább 10 százalék vagy 100 a magyar)

Megjegyzés: Az utolsó oszlop adatai becsült adatok a Most-Híd magyar választóira. Leírás a 12. oldalon.

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar	
Pozsony	442197	20312	428672	16451	411228	14119	3,43%	238291	18614	1557	9234
Szenci járás											
Dénesd	2735	238	2932	196	4482	214	4,77%	2455	291	12	141
Dunasárpújfalú	1571	525	1626	467	2002	408	20,38%	1009	301	71	138
Éberhárd	1289	765	1349	682	1861	625	33,58%	1159	353	121	274
Egyházfa	479	363	458	315	508	265	52,17%	305	89	72	89
Fél	2015	1212	2052	1137	2329	1049	45,04%	1275	466	209	375
Gútor	768	533	945	525	1438	504	35,05%	812	245	91	198
Hegyborsa	315	134	360	114	445	91	20,45%	243	42	34	17
Hegysúr	607	501	634	471	756	457	60,45%	389	176	78	161
Hurbanfalva	190	59	228	35	288	32	11,11%	175	14	4	14
Magyarbél	2118	1085	2163	895	2304	702	30,47%	1064	374	75	252
Pozsonyboldogfa	401	320	404	284	428	247	57,71%	272	93	84	77
Réte	1222	621	1175	540	1378	517	37,52%	628	241	102	138
Szemet	849	370	890	330	1170	296	25,30%	619	179	16	141
Szenc	14357	3995	14673	3246	17050	2467	14,47%	7932	1374	508	805
Vők	367	300	399	309	426	295	69,25%	259	102	101	83
Zonctorony	846	728	842	648	983	575	58,49%	569	300	103	234
Dunaszerdahelyi járás											
Albár	472	399	518	428	597	468	78,39%	300	148	112	128
Alistál	1899	1833	1962	1848	1894	1742	91,97%	959	369	549	360
Bacsfa	606	363	566	355	553	394	71,25%	364	129	133	129
Baka	1117	1073	1093	1011	1114	950	85,28%	658	299	316	260
Balony	744	747	735	691	756	690	91,27%	436	198	219	189
Béke	375	320	419	345	445	331	74,38%	266	141	95	107
Bögellő	359	359	359	351	351	333	94,87%	195	86	97	86
Bős	4910	4629	5084	4598	5361	4711	87,88%	2992	1021	1652	1021
Csákány	532	509	561	484	570	421	73,86%	315	138	106	131
Csallóközsütörtök	1545	1369	1679	1391	1770	1271	71,81%	889	410	305	348
Csallóközkürt	1124	1101	1141	1087	1168	1092	93,49%	670	249	392	249
Csallóköznádasd	506	472	532	496	547	473	86,47%	320	148	144	139
Csallóköztárnok	395	340	428	348	452	309	68,36%	231	89	85	77
Csenke	802	761	814	740	1091	861	78,92%	624	364	189	312
Csiliznyárad	590	575	616	586	651	602	92,47%	393	108	246	108
Csilizpatas	782	751	805	722	832	660	79,33%	352	153	168	119
Csilizradvány	1119	1092	1218	1162	1205	1128	93,61%	670	232	401	232
Dercsika	442	435	442	416	507	409	80,67%	304	115	153	99
Diósörgepatony	1617	1576	1671	1563	1678	1394	83,08%	901	526	305	458
Doborgaz	421	403	336	307	428	299	69,86%	237	112	51	112
Dunaszerdahely	23236	19347	23519	18756	22477	16752	74,53%	10791	4568	4381	3880
Dunatőkés	455	436	460	432	510	413	80,98%	296	166	97	147
Egyházkarcsa	1068	1024	1162	1078	1254	1111	88,60%	743	429	258	413
Ekecs	3597	3452	3804	3520	3677	3366	91,54%	1835	534	1218	522

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK						Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar
Eperjes	1426	1381	1374	1292	1477	1250	84,63%	747	378	313 334
Felbár	1038	953	1075	959	1236	965	78,07%	668	328	229 303
Felsőpatony	1811	1743	1872	1757	1961	1531	78,07%	979	510	301 478
Gelle	1813	1768	1824	1751	1897	1694	89,30%	1187	427	685 409
Gomba	504	416	504	389	559	389	69,59%	341	202	33 202
Hegyéte	793	732	932	815	1259	994	78,95%	680	298	277 273
Hodos	1293	1171	1390	1187	1456	1203	82,62%	750	388	300 334
Illésháza	1942	1766	2048	1746	2203	1557	70,68%	1101	595	319 475
Jányok	814	756	782	706	855	650	76,02%	514	309	108 288
Keszölcés	124	98	123	97	151	114	75,50%	96	24	54 21
Királyfiakarcsa	839	798	967	872	1039	833	80,17%	519	293	172 252
Kisfalud	461	442	435	391	431	368	85,38%	269	165	80 153
Kisudvarnok	812	751	894	827	1038	920	88,63%	676	435	188 420
Kulcsod	369	366	372	365	368	344	93,48%	226	59	151 59
Lég	2144	1688	2409	1659	2527	1365	54,02%	1177	537	232 415
Lúcs	716	697	736	704	765	681	89,02%	439	247	163 235
Macháza	181	98	155	88	237	93	39,24%	134	40	21 32
Medve	590	522	583	509	566	497	87,81%	249	109	125 99
Nagyabony	1192	1098	1242	1068	1448	1071	73,96%	591	248	246 203
Nagybodak	384	377	317	306	288	240	83,33%	196	72	78 72
Nagymad	463	455	469	449	527	459	87,10%	319	192	112 171
Nagymagyar	2921	2387	3475	2352	3571	1563	43,77%	928	442	236 181
Nagymegyer	9247	8043	9113	7705	8859	6696	75,58%	3743	1733	1532 1373
Nagypaka	664	389	676	376	879	373	42,43%	434	181	67 120
Nagyszarva	979	873	1037	909	1192	852	71,48%	581	252	238 189
Nagyudvarnok	718	693	795	762	1028	813	79,09%	543	189	303 141
Nyárasd	2931	2834	3015	2805	3045	2690	88,34%	1516	669	787 591
Nyékvárkony	2470	2305	2537	2351	2578	2183	84,68%	1376	602	681 518
Olgya	284	269	258	242	403	239	59,31%	217	88	53 78
Padány	797	775	863	815	861	764	88,73%	419	223	180 200
Patonyrét	0	0	0	0	263	196	74,52%	151	59	77 39
Pódatejed	727	595	762	599	877	637	72,63%	437	210	163 162
Sárosfa	801	752	826	726	860	667	77,56%	442	200	154 196
Sárrét	385	216	359	187	356	126	35,39%	157	50	5 50
Somorja	12051	8561	12143	8091	12726	7309	57,43%	6337	2753	1542 2174
Szap	584	569	540	520	535	505	94,39%	319	110	191 110
Szentmihályfa	666	631	711	633	915	692	75,63%	434	262	106 227
Úszor	777	412	822	378	949	310	32,67%	516	153	38 132
Vajka	509	468	432	379	460	327	71,09%	264	111	77 111
Vámosfalu	963	953	969	942	957	873	91,22%	475	177	286 161
Vásárút	2008	1953	2125	2011	2160	1947	90,14%	1137	496	554 496
Vitény	156	72	162	73	229	76	33,19%	143	50	4 43
Vörösmajor	285	148	337	152	612	113	18,46%	335	73	6 62
Galántai járás										
Alsóhatár	244	229	224	209	403	185	45,91%	144	72	38 30
Alsószeli	1847	1429	1922	1500	1933	1388	71,81%	1057	377	484 299
Diószeg	5874	2715	5513	2034	5479	1737	31,70%	2256	736	196 529
Dunajánosháza	405	182	448	148	462	107	23,16%	225	68	10 42
Feketenyék	1264	1200	1375	1271	1397	1219	87,26%	836	474	305 439
Felsőszeli	3089	2137	3134	2100	3220	1953	60,65%	1582	561	532 454
Galánta	16978	6890	16365	6022	15138	4623	30,54%	7095	2140	900 1311
Hidaskürt	1606	1443	1600	1409	1595	1269	79,56%	868	333	414 297
Jóka	3570	2709	3864	2642	3906	2314	59,24%	1701	814	442 587
Királyrét	1191	1036	1187	991	1156	919	79,50%	541	261	235 206

	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
Település neve	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar	
Kismácséd	0	0	565	306	584	284	48,63%	291	108	60	84
Nádszeg	3765	3588	3795	3557	3805	3414	89,72%	2173	1193	874	1119
Nagyfödémés	4149	3088	4180	2971	4330	2757	63,67%	2024	1024	377	930
Nagymácséd	2539	2244	2566	2176	2603	1982	76,14%	1251	603	479	497
Nemeskajal	1306	1049	1417	1004	1499	891	59,44%	632	288	139	244
Nemeskosút	1296	896	1447	878	1556	739	47,49%	697	311	128	209
Szered	16612	250	17406	229	16235	305	1,88%	7759	177	12	177
Taksony	1819	1200	1880	1205	2031	1178	58,00%	1180	458	351	350
Tallós	1463	1398	1569	1381	1601	1351	84,38%	855	621	162	567
Tósnýárasd	769	469	836	446	807	405	50,19%	417	163	69	143
Vága	2012	1621	2021	1558	2083	1344	64,52%	936	423	257	359
Vezekény	1036	934	1114	925	1164	894	76,80%	579	268	245	211
Vízkelet											
Komáromi járás											
	1507	1378	1524	1374	1592	1286	80,78%	712	394	228	358
Bajcs	1234	840	1219	693	1242	549	44,20%	466	247	55	153
Bátorkeszi	3654	3111	3514	2930	3415	2671	78,21%	1398	463	747	383
Bogya	355	340	364	338	372	327	87,90%	196	64	110	64
Bogyarét	265	249	223	212	203	186	91,63%	114	23	86	22
Búcs	1347	1268	1243	1164	1190	1084	91,09%	676	184	462	176
Csallóközarányos	2481	2297	2566	2322	2404	2045	85,07%	912	281	529	273
Csicsó	1443	1333	1397	1278	1292	1118	86,53%	588	149	411	118
Dunamocs	1216	1150	1194	1098	1151	1057	91,83%	611	223	362	217
Dunaradvány	766	712	738	675	725	653	90,07%	406	130	240	130
Ekel	1476	1346	1461	1295	1521	1247	81,99%	634	136	433	108
Gellér	449	438	424	394	468	421	89,96%	192	56	121	56
Gúta	11007	9101	10823	8742	10696	8201	76,67%	4321	1268	2332	1097
Hetény	1466	1294	1448	1261	1383	1157	83,66%	759	227	446	211
Ifjúágfalva	544	382	521	347	468	296	63,25%	207	70	62	70
Ímely	2273	1159	2227	1036	2054	878	42,75%	858	462	149	225
Izsa	1642	1233	1589	1156	1643	1066	64,88%	794	176	424	112
Karva	785	675	789	639	748	554	74,06%	383	103	248	62
Keszegfalva	1759	1458	1793	1409	1929	1334	69,16%	740	266	349	180
Kolozsnéma	606	573	579	534	520	482	92,69%	260	32	203	32
Komárom	37346	23745	37366	22452	34349	18506	53,88%	14774	4124	5149	3068
Komáromfüss	725	679	703	642	698	570	81,66%	304	113	147	108
Lakszakállás	1277	1203	1275	1165	1218	1106	90,80%	570	229	304	228
Madár	1396	1269	1445	1233	1462	1205	82,42%	541	146	369	95
Marcelháza	3792	3425	3822	3381	3751	3228	86,06%	1517	549	810	535
Martos	801	760	766	694	694	610	87,90%	327	88	207	88
Megyercs	1196	876	1172	855	1197	743	62,07%	462	145	178	117
Nagykeszi	1005	898	970	830	990	770	77,78%	525	344	131	283
Naszvad	5125	3227	5014	2957	5068	2717	53,61%	1907	828	589	462
Nemesócsa	2654	2439	2627	2358	2462	2014	81,80%	965	353	520	295
Ógyalla	7790	4170	8153	4092	7751	3196	41,23%	3094	915	665	644
Pat	485	469	490	448	509	432	84,87%	298	61	187	61
Perbete	3311	2587	3137	2403	2974	2192	73,71%	1379	568	578	467
Szentpéter	2671	2012	2621	1930	2734	1870	68,40%	1327	447	609	329
Szilás	494	488	484	466	473	450	95,14%	269	120	128	120
Tany	847	791	834	734	803	703	87,55%	401	182	171	182
Vágfüzes	520	478	563	502	559	451	80,68%	227	86	130	59
Virt	330	234	302	204	285	170	59,65%	139	38	50	35
Zsemlekes											

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK						Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar
Lévai járás										
	217	37	195	28	159	24	15,09%	93	16	3 12
Alsószemeréd	462	340	499	296	542	212	39,11%	175	29	78 19
Bajka	321	87	333	89	324	58	17,90%	96	24	3 16
Barsbese	705	303	669	269	650	252	38,77%	280	78	55 56
Barsendréd	460	154	459	164	470	126	26,81%	164	25	22 23
Barssáró	1639	823	1621	746	1654	752	45,47%	461	137	54 137
Barsvárad	324	208	326	184	335	142	42,39%	130	32	28 28
Bori	333	174	333	152	313	99	31,63%	117	28	22 16
Csata	1231	913	1207	828	1074	666	62,01%	524	142	249 88
Deménd	1041	403	1036	335	1008	270	26,79%	445	77	45 76
Egeg	612	299	595	277	534	220	41,20%	252	76	50 56
Érsekkéty	812	775	703	655	662	580	87,61%	399	115	258 104
Farnad	1528	1286	1450	1114	1307	940	71,92%	633	192	336 136
Felsőpél	328	198	291	152	279	104	37,28%	144	40	42 13
Felsőszecse	484	127	480	111	522	91	17,43%	297	52	30 29
Felsőszemeréd	685	449	633	344	610	276	45,25%	250	116	35 79
Felsőtúr	660	480	621	422	605	379	62,64%	267	87	114 58
Garamdamásd	1474	760	1470	706	1498	619	41,32%	620	254	113 148
Garamlők	1039	254	1015	174	1022	131	12,82%	328	57	11 36
Garamsalló	421	373	445	323	381	237	62,20%	91	29	35 23
Garamszentgyörgy	968	445	935	391	966	318	32,92%	460	116	77 78
Gyerk	372	222	339	196	293	153	52,22%	151	51	39 41
Hontfűzesgyarmat	573	275	574	212	568	177	31,16%	195	47	32 30
Ipolybél	360	341	274	251	232	186	80,17%	100	22	57 22
Ipolyfödemes	426	402	369	329	301	270	89,70%	184	18	130 18
Ipolypásztó	586	454	561	413	528	359	67,99%	207	42	116 30
Ipolság	8179	5340	8061	5015	7624	4410	57,84%	3192	1078	1085 815
Ipolszakállós	908	800	862	744	861	580	67,36%	344	162	118 119
Ipolyvisk	752	635	704	559	666	445	66,82%	315	200	67 146
Kétfegyvernek	582	221	514	165	504	148	29,37%	199	48	27 32
Kiskoszmály	432	85	402	48	391	30	7,67%	161	18	3 13
Kisközéptúr	859	563	805	489	752	435	57,85%	369	156	109 109
Kisóvár	193	41	178	24	192	34	17,71%	83	10	10 7
Kisölved	220	187	204	169	183	148	80,87%	102	45	41 43
Kistompa	630	247	622	214	597	184	30,82%	261	46	52 31
Léva	33991	5165	36538	4469	34844	3202	9,19%	15461	1727	693 1223
Lontó	689	529	629	446	702	378	53,85%	190	86	67 38
Málás	586	325	562	289	493	180	36,51%	200	70	23 51
Nagykálna	1778	371	2073	335	2022	283	14,00%	931	126	85 66
Nagyod	204	106	182	113	177	86	48,59%	98	18	35 14
Nagyölved	1798	1567	1682	1389	1565	1202	76,81%	789	273	410 216
Nagysalló	2909	1288	2926	1035	2907	841	28,93%	1111	290	182 148
Nemesoroszi	598	230	595	194	626	162	25,88%	221	62	10 47
Nyírágó	657	522	569	415	563	351	62,34%	308	189	65 130
Oroszka	1382	894	1326	817	1286	720	55,99%	575	172	231 102
Palást	1804	1334	1735	1201	1638	1062	64,84%	782	259	303 219
Szalatnya	308	233	348	195	353	159	45,04%	132	26	48 13
Százd	483	328	439	270	484	238	49,17%	178	47	84 21
Szete	354	298	317	248	295	205	69,49%	149	51	66 40
Tergenye	695	304	629	254	657	168	25,57%	151	71	15 24
Töhöl	577	175	553	118	525	92	17,52%	200	48	21 19
Tőre	254	174	236	143	228	129	56,58%	95	31	16 31
Újbars	969	158	835	104	826	92	11,14%	373	49	9 37
Vámosladány	948	506	897	410	973	360	37,00%	338	118	82 47
Zalaba	192	181	177	152	177	152	85,88%	94	11	69 11

	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
Település neve	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar	
Zselíz	7678	4178	7522	3855	7186	3501	48,72%	3236	1037	765	849
Zsemlér	175	141	163	117	167	120	71,86%	95	22	53	17
Zoboralja											
	0	0	349	58	322	15	4,66%	182	25	1	10
Alsóbodok	1123	872	1159	805	1188	699	58,84%	509	242	120	185
Babindal	639	302	671	204	667	147	22,04%	334	106	16	58
Barslédec (AM-j)	886	510	813	355	741	236	31,85%	347	90	41	71
Berencs	1993	756	2015	619	2174	447	20,56%	1037	394	45	170
Csiffár	625	334	591	254	604	173	28,64%	240	67	30	40
Csitár	0	0	559	265	707	191	27,02%	305	84	18	65
Gímes	1910	874	1942	711	2033	542	26,66%	859	222	106	128
Kalász	1108	653	1259	543	1241	421	33,92%	519	157	78	101
Kolon	1433	906	1444	859	1570	780	49,68%	724	335	117	248
Nagycétény	1841	1544	1724	1374	1604	1108	69,08%	890	427	277	351
Nagyhind	345	110	350	87	304	53	17,43%	157	22	1	22
Nyitra	85471	1752	86726	1224	78916	1443	1,83%	41728	1398	117	886
Nyitracsehi	1074	636	1024	550	1050	475	45,24%	540	163	141	110
Nyitraegerszeg	960	153	950	98	990	48	4,85%	444	54	11	18
Nyitragerencsér	1585	751	1753	573	1921	414	21,55%	939	201	57	148
Nyitrageszte	402	371	378	312	361	242	67,04%	205	92	68	72
Pográny	1130	767	1065	632	1074	504	46,93%	560	203	106	162
Tild	291	68	277	55	378	34	8,99%	130	25	3	12
Verebély	9216	618	9493	445	8970	339	3,78%	4466	219	29	193
Vicsápapáti	2123	169	2118	145	2156	59	2,74%	1138	110	11	30
Zsére	1251	942	1287	801	1355	636	46,94%	688	339	93	234
Érsekújvári járás											
Andód	1248	908	1224	818	1358	714	52,58%	702	242	258	123
Bajta	442	421	401	366	403	336	83,37%	211	57	133	49
Barsbaracska	986	397	886	342	786	233	29,64%	328	81	60	40
Bart	795	761	701	636	618	512	82,85%	320	104	176	97
Béla	459	372	443	339	370	282	76,22%	204	74	98	62
Bény	1454	1367	1438	1289	1464	1211	82,72%	714	332	318	288
Csúz	1857	1308	1775	1143	1695	914	53,92%	549	277	106	195
Ebed	1201	1084	1165	1026	1174	931	79,30%	524	200	272	157
Érsekújvár	42923	13350	42262	11632	39646	8863	22,36%	18320	4737	1696	2484
Für	1161	959	964	822	972	707	72,74%	393	158	179	115
Garamkövesd	1393	1132	1300	1017	1365	877	64,25%	462	169	203	103
Garampáld	343	331	288	273	250	227	90,80%	146	30	107	30
Helemba	758	689	702	609	695	543	78,13%	339	148	161	111
Ipolykiskeszi	459	450	416	404	386	357	92,49%	206	39	155	39
Ipolyzalka	1150	1103	1075	1001	1052	960	91,25%	540	176	340	169
Kamocsa	993	901	922	778	918	689	75,05%	466	165	230	131
Kéménd	1575	1427	1529	1374	1523	1179	77,41%	676	259	369	172
Kicsind	431	415	405	380	394	349	88,58%	209	66	130	61
Kisgyarmat	507	493	499	459	451	398	88,25%	230	51	160	50
Kisújfalu	887	803	799	703	737	645	87,52%	447	98	317	90
Köbölkút	2374	1913	2311	1718	2218	1513	68,21%	1079	393	479	280
Kőhídigyarmat	1109	1023	1034	931	1034	875	84,62%	503	271	186	248
Kürt	2394	2181	2233	1983	2086	1708	81,88%	951	266	595	213
Leléd	400	360	396	343	375	307	81,87%	189	74	98	61
Libád	471	435	458	398	462	335	72,51%	195	71	110	36
Muzsla	2070	1755	1937	1640	1923	1427	74,21%	889	277	526	159
Nána	1133	932	1162	871	1180	831	70,42%	581	225	260	162

	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
Település neve	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd	összes magyar
Nyitrakér	3438	2376	3190	2051	3008	1634	54,32%	1427	634	319	472
Párkány	12146	8720	11708	8048	10919	6624	60,66%	4986	1937	1755	1357
Pozba	620	513	575	443	509	379	74,46%	315	129	123	117
Sárkányfalva	396	374	350	300	366	264	72,13%	165	59	87	36
Szimő	2243	1837	2201	1645	2281	1605	70,36%	1051	354	550	217
Szőgyén	2734	2298	2649	2040	2574	1808	70,24%	1217	396	630	256
Tardoskedd	5276	4057	5120	3653	5188	3234	62,34%	2233	1162	481	935
Udvard	5143	3917	5138	3684	5164	3208	62,12%	2159	880	666	708
Újlót	2165	244	2121	209	1955	175	8,95%	945	40	36	40
Zsitvabesenyő	1877	1531	1723	1380	1695	1205	71,09%	910	482	314	348
Vágsellyei járás											
Deáki	2170	1564	2187	1564	2204	1447	65,65%	1118	380	461	296
Királyi	1933	507	1916	346	1881	242	12,87%	853	114	10	111
Negyed	3217	2159	3177	1982	3301	1820	55,13%	1285	343	561	175
Pered	3816	3254	3700	3063	3716	2910	78,31%	2136	722	1135	594
Sókszelőce	2755	2079	2832	1682	2859	1416	49,53%	822	359	133	280
Tornóc	2453	756	2541	607	2652	469	17,68%	1036	226	41	164
Vágfarkasd	3439	2652	3394	2458	3328	2284	68,63%	1452	526	610	417
Vághosszúfalu	844	662	895	640	865	513	59,31%	494	251	86	211
Vágkirályfa	1552	1388	1531	1273	1691	1149	67,95%	896	413	233	387
Vágsellye	24776	5413	24564	4392	23554	3333	14,15%	10188	1722	484	1150
Zsigárd	1600	1265	1592	1200	1638	1079	65,87%	830	322	365	199
Losonci járás											
Béna	572	535	607	549	642	497	77,41%	236	47	160	40
Bolgárom	286	248	287	242	305	279	91,48%	144	62	66	62
Bolyk	617	204	669	169	650	125	19,23%	300	36	27	36
Csákányháza	927	830	931	669	1111	871	78,40%	356	85	210	79
Csomatelke	523	374	524	409	577	345	59,79%	274	107	131	39
Fülek	10165	6816	10198	6568	10817	5792	53,55%	3383	1288	879	976
Fülekkovácsi	836	525	898	494	908	421	46,37%	338	134	58	101
Fülekpilis	222	132	224	115	218	83	38,07%	94	33	16	20
Fülekpüspöki	1106	909	1110	861	1138	810	71,18%	439	147	174	147
Füleksávoly	549	467	560	471	573	385	67,19%	252	44	170	42
Gömörsid	1106	941	1162	837	1227	1025	83,54%	299	103	150	103
Ipolygalsa	512	340	557	310	689	317	46,01%	200	78	51	43
Ipolynyitra	250	168	273	105	345	54	15,65%	106	21	2	16
Jelsőc	212	91	257	88	310	31	10,00%	84	16	1	8
Kalonda	238	182	239	152	216	116	53,70%	76	24	27	15
Losonc	28580	4738	28332	3713	28475	2660	9,34%	10795	1495	437	917
Miksi	281	92	270	72	279	57	20,43%	149	22	37	9
Mucsény	655	336	688	202	750	130	17,33%	190	49	18	20
Nagydaróc	641	501	621	455	688	371	53,92%	258	97	97	46
Panyidaróc	693	367	729	336	743	263	35,40%	306	118	25	84
Perse	205	188	195	177	197	140	71,07%	102	40	52	23
Ragyolc	1655	1274	1600	1154	1574	1059	67,28%	757	204	383	145
Rapp	856	475	932	414	979	286	29,21%	337	68	33	67
Sőreg	602	558	538	483	481	390	81,08%	223	84	110	76
Terbeléd	918	302	978	247	943	152	16,12%	419	58	27	49
Tőrincs	273	132	359	108	480	63	13,13%	112	12	4	12
Vilke	895	535	908	463	947	330	34,85%	319	116	53	60
Alsófalu											

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK						Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar
Nagyőrcei járás	129	92	120	86	126	83	65,87%	67	28	29 16
Deresk	466	138	504	347	564	366	64,89%	220	62	98 49
Felsőfalu	153	64	164	64	174	60	34,48%	69	14	12 12
Felsőrás	159	153	140	132	123	115	93,50%	78	4	60 4
Gice	745	360	781	207	877	167	19,04%	264	39	40 19
Gömöránás	353	217	320	172	286	135	47,20%	163	41	38 40
Harkácsánkfalva	817	689	916	618	952	543	57,04%	322	75	123 66
Kétkeresztúr	197	43	205	44	186	22	11,83%	98	20	0 12
Kisvisnyó	68	54	55	29	60	30	50,00%	26	9	4 9
Lévárt	104	99	104	88	100	86	86,00%	58	2	45 2
Lice	558	422	623	361	705	214	30,35%	287	49	40 49
Lőkös	238	180	233	186	251	188	74,90%	107	29	46 29
Nagyőrce			13466	291	12828	189	1,47%	5119	162	7 91
Otrokocs	244	171	250	181	311	213	68,49%	111	56	31 46
Pinc	276	148	259	125	245	85	34,69%	113	27	29 11
Sajógömör	862	744	810	673	868	666	76,73%	349	172	123 150
Szkáros	251	102	248	115	246	87	35,37%	101	32	20 16
Tornalja	8185	5547	8169	5076	7509	4331	57,68%	2742	800	1072 563
Zsór	184	120	185	137	164	112	68,29%	74	12	44 11
Rimaszombati járás										
Abafalva	590	471	606	402	593	397	66,95%	298	37	180 37
Ajnácskő	1200	1075	1164	1004	1193	972	81,48%	695	413	218 359
Almágy	712	674	701	629	693	536	77,34%	337	105	189 81
Balogfala	770	685	814	626	791	480	60,68%	255	101	97 62
Balogiványi	195	180	204	194	224	138	61,61%	99	20	62 15
Balogpádár	200	100	186	97	185	77	41,62%	82	36	12 22
Balogtamási	225	187	209	155	192	137	71,35%	79	27	36 22
Balogújfalva	158	155	150	144	164	149	90,85%	73	9	42 9
Baraca	303	294	394	337	512	356	69,53%	119	7	94 7
Bátka	824	618	919	664	968	700	72,31%	413	147	192 116
Bellény	171	30	172	56	193	79	40,93%	78	4	0 4
Cakó	224	133	263	222	296	181	61,15%	74	11	54 11
Csíz	692	398	690	493	666	417	62,61%	242	67	79 67
Darnya	171	150	218	173	204	153	75,00%	68	43	14 37
Détér	489	468	467	452	451	386	85,59%	227	67	142 59
Dobfenék	171	164	138	134	153	135	88,24%	82	22	44 22
Dobóca	452	388	537	445	555	347	62,52%	190	89	66 56
Dúlháza	150	71	201	60	205	61	29,76%	52	16	19 4
Egyházasbást	548	533	546	493	537	402	74,86%	243	70	135 53
Feled	2150	1295	2259	1284	2193	1104	50,34%	720	209	164 206
Felsővály	198	180	298	261	331	260	78,55%	120	23	83 20
Gesztete	777	738	855	744	1021	495	48,48%	277	72	148 37
Gortvakisfalud	473	314	493	273	528	414	78,41%	105	45	18 45
Gömörfüge	363	195	389	170	418	176	42,11%	120	33	19 32
Gömörlipóc	81	29	75	13	97	26	26,80%	20	4	1 4
Gömörmihályfalva	113	88	97	76	99	78	78,79%	46	20	16 20
Gömörpéterfala	311	298	268	258	250	215	86,00%	119	30	79 27
Guszona	495	362	501	389	538	379	70,45%	176	43	90 38
Hanva	702	642	721	636	710	616	86,76%	323	82	219 72
Harmac	394	318	397	263	418	241	57,66%	155	94	39 52
Hubó	177	161	154	136	142	119	83,80%	80	32	33 32
Jánosi	1189	536	1207	499	1319	391	29,64%	431	85	67 64
Jéne	180	170	184	177	211	205	97,16%	121	2	97 2

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
	lakos	magyar	lakos	magyar	lakos	magyar	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd	összes magyar
	1991	2001	2011	2011							
Jeszte	205	193	191	175	186	168	90,32%	86	33	45	33
Kálosa	584	472	641	497	735	484	65,85%	260	93	67	93
Kerekgede	231	133	209	115	199	89	44,72%	82	13	19	13
Kisgömöri	139	121	117	98	102	86	84,31%	37	16	8	16
Korláti	433	321	331	257	323	203	62,85%	130	72	19	63
Kövecses	361	275	377	319	367	285	77,66%	172	41	97	41
Magyarhegymeg	223	207	206	193	196	167	85,20%	127	44	66	44
Medveshidegkút	291	270	275	231	281	227	80,78%	113	48	53	40
Méhi	698	539	760	505	818	545	66,63%	271	105	130	57
Naprágy	321	213	293	154	277	201	72,56%	108	12	85	12
Nemesmartonfala	215	206	199	135	230	127	55,22%	69	19	35	8
Nemesradnót	574	511	643	546	825	718	87,03%	324	7	301	7
Óbást	417	408	378	356	326	288	88,34%	184	34	133	34
Oldalfala	326	155	334	151	344	133	38,66%	123	21	22	21
Osgyán	1505	531	1577	411	1629	328	20,14%	607	98	36	88
Perjése	181	146	217	141	266	127	47,74%	82	19	27	13
Rakottyás	247	161	238	209	317	182	57,41%	118	35	50	20
Récske	235	205	227	191	235	202	85,96%	86	33	33	33
Rimapálfala	289	234	352	191	379	293	77,31%	106	43	24	43
Rimasimonyi	467	426	480	442	571	319	55,87%	259	173	63	84
Rimaszécs	1677	1502	1781	1576	1936	1763	91,06%	777	163	559	163
Rimaszombat	24771	9854	25088	8846	24640	7298	29,62%	9309	1909	1204	1613
Runya	415	266	426	283	382	239	62,57%	203	28	91	28
Sajókeszi	119	95	118	80	233	27	11,59%	128	105	13	4
Sajólénártfalva	510	482	546	426	543	507	93,37%	203	55	137	55
Sajólenke	236	138	202	129	195	122	62,56%	112	27	26	27
Sajószentkirály	911	708	932	649	969	532	54,90%	370	144	111	97
Serke	0	0	884	760	936	495	52,88%	280	132	117	36
Szeleste	0	0	136	26	208	4	1,92%	43	5	2	0
Szútor	311	276	400	227	514	65	12,65%	253	4	1	4
Tajti	618	613	565	543	524	494	94,27%	308	174	113	174
Uzapanyit	576	449	679	432	709	332	46,83%	194	35	68	26
Vály	347	285	304	185	333	225	67,57%	106	24	41	24
Vámosbalog	1192	811	1166	805	1210	676	55,87%	434	199	119	129
Várgede	1358	984	1387	891	1577	530	33,61%	410	125	81	60
Vecseklő	361	535	298	285	256	228	89,06%	145	33	97	33
Velkenye	297	276	319	307	348	331	95,11%	102	26	56	26
Zádorháza	120	119	101	84	142	124	87,32%	51	16	29	16
Zehérje	429	134	413	81	420	133	31,67%	155	12	5	12
Zsip	199	178	231	197	225	185	82,22%	91	16	58	16
Nagykürtösi járás											
Apátújfalú	659	498	635	445	719	394	54,80%	237	81	66	67
Bátorfalú	402	100	378	110	362	59	16,30%	116	21	14	8
Bussa	1302	651	1379	555	1451	429	29,57%	490	151	33	113
Csáb	1100	874	1056	760	1063	704	66,23%	437	134	176	122
Csalár	544	253	502	178	479	149	31,11%	173	69	17	37
Dacsókeszi	583	295	597	207	606	162	26,73%	166	52	30	15
Felsőzellő	487	169	502	121	493	52	10,55%	177	14	15	7
Galábocs	138	84	109	57	117	43	36,75%	67	18	29	7
Gyürki	156	105	137	87	130	76	58,46%	61	22	18	18
Inám	545	535	513	496	480	442	92,08%	265	122	129	121
Ipolybalog	840	780	811	713	846	717	84,75%	483	91	342	85
Ipolyharaszi	232	54	230	49	242	33	13,64%	65	20	9	2
Ipolyhídvég	700	591	650	499	633	456	72,04%	278	83	154	53

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK							Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar	
Ipolykér	376	311	332	245	308	176	57,14%	158	71	23	68
Ipolykeszi	525	484	495	422	470	357	75,96%	200	36	124	34
Ipolynagyfalu	419	361	430	348	419	292	69,69%	181	50	92	38
Ipolynyék	2037	1844	1961	1723	1870	1577	84,33%	1007	315	581	297
Ipolyszécsényke	460	430	421	369	385	287	74,55%	185	19	144	19
Ipolyvarbó	473	423	439	366	363	304	83,75%	194	35	129	35
Kelenye	403	383	336	310	297	270	90,91%	114	38	66	38
Kiscsalomja	271	34	248	35	209	33	15,79%	111	11	0	11
Kóvár	341	300	313	253	272	190	69,85%	138	23	79	21
Kőkeszi	367	260	362	254	354	241	68,08%	188	73	48	73
Leszenye	590	109	571	235	522	56	10,73%	262	58	23	10
Lukanénye	1370	1029	1394	1085	1391	1111	79,87%	706	163	357	163
Nagycsalomja	682	498	626	413	603	373	61,86%	302	67	160	40
Nagykürtös	13686	1090	14013	869	12999	645	4,96%	4633	278	83	224
Óvár	386	315	342	255	302	228	75,50%	172	86	49	83
Rárósmúlyad	225	111	273	81	318	104	32,70%	106	16	34	8
Sirak	284	242	255	194	216	141	65,28%	86	27	25	27
Szécsénykovács	404	277	380	251	375	206	54,93%	185	84	40	63
Szelény	263	141	233	126	204	92	45,10%	85	26	15	24
Szlovákgyarmat	605	95	574	110	565	76	13,45%	181	34	17	11
Terbegec	245	208	198	160	201	144	71,64%	99	45	30	42
Zsély	1367	285	1307	287	1331	175	13,15%	455	81	38	31
Kassa	235160	10760	236093	8940	240433	6428	2,67%	105218	7687	1573	2241
Kassa-környék											
Abaújszina	2370	481	2084	228	2091	252	12,05%	816	129	46	66
Áj	335	246	307	261	290	242	83,45%	198	79	82	79
Alsólánc	383	325	405	208	423	256	60,52%	167	49	85	21
Bódvavendégi	241	235	202	182	198	154	77,78%	118	21	74	21
Buzita	1061	815	1142	725	1195	628	52,55%	495	152	219	54
Csécs	1780	567	1899	678	2048	507	24,76%	872	300	112	109
Debrőd	407	362	391	270	375	201	53,60%	217	60	126	31
Jánok	624	424	549	350	571	244	42,73%	230	108	51	49
Jászó	2385	466	2661	375	3351	237	7,07%	929	210	81	20
Kenyhec	734	187	876	133	1125	146	12,98%	500	71	15	57
Komaróc	446	399	394	332	390	267	68,46%	227	75	89	70
Makranc	1295	452	1321	467	1366	375	27,45%	702	359	84	112
Méhészudvarnok	441	355	445	303	434	276	63,59%	229	104	79	70
Miglécnémeti	0	0	344	144	379	106	27,97%	149	29	30	13
Nagyida	2466	613	2808	516	3256	321	9,86%	734	182	86	21
Péder	368	339	382	310	394	296	75,13%	208	78	96	65
Perény	1326	429	1506	514	1407	397	28,22%	704	168	98	105
Reste	406	381	377	341	345	250	72,46%	198	59	114	35
Somodi	1650	971	1752	587	2126	617	29,02%	776	238	143	89
Szádelő	208	187	187	162	168	133	79,17%	78	34	26	34
Szepsi	8796	4322	9525	4158	11068	3279	29,63%	3855	1026	1063	265
Szeszta	759	435	796	376	824	312	37,86%	376	117	126	31
Torna	2737	1745	3213	1400	3511	1316	37,48%	1148	394	285	159
Tornahorvát	136	125	114	87	102	76	74,51%	68	33	30	22
Tornaújfal	0	0	362	329	324	297	91,67%	210	93	95	93
Zsarnó	408	378	414	310	405	282	69,63%	168	68	67	53
Nagymihályi járás											
Abara	647	535	700	485	719	413	57,44%	342	190	82	118
Baján	544	98	534	65	506	44	8,70%	185	22	3	18

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK						Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar
Bés	416	397	378	350	363	298	82,09%	239	83	148 55
Budaháza	164	156	192	131	230	162	70,43%	104	30	53 22
Csicser	834	807	827	774	891	827	92,82%	456	94	323 94
Dereglyő	978	487	1076	627	1352	299	22,12%	356	41	32 41
Dobóruszka	590	580	584	547	610	477	78,20%	257	90	111 90
Hegyi	228	90	218	79	379	85	22,43%	104	53	7 16
Iske	128	123	120	111	105	88	83,81%	75	52	12 51
Kisráska	273	184	254	129	246	98	39,84%	141	64	27 30
Mátyócvajkóc	597	546	587	503	626	522	83,39%	253	66	137 66
Mokcsakerésmogyorós	818	633	845	664	903	733	81,17%	331	141	108 141
Nagykapos	9421	6007	9760	5561	9406	5604	59,58%	2763	867	784 867
Nagyimihály	38823	169	39948	132	40027	104	0,26%	15909	215	7 47
Nagyráska	358	327	347	290	334	244	73,05%	190	127	50 91
Nagyszelmenc	633	615	604	586	616	529	85,88%	293	50	226 50
Nyarádkelecsény	758	716	808	595	880	507	57,61%	382	177	154 73
Szirénfalva	569	554	544	518	512	441	86,13%	257	141	99 127
Vaján	761	632	797	560	863	524	60,72%	374	259	46 183
Tőketerebesi járás										
Barka	331	276	418	225	516	163	31,59%	130	35	56 14
Beretke	359	333	354	290	375	265	70,67%	201	30	152 30
Berzéte	1164	796	1238	495	1316	555	42,17%	461	146	83 115
Berzétékőrös	532	474	534	433	484	360	74,38%	203	102	66 88
Borzova	230	202	192	141	171	128	74,85%	96	11	53 11
Csoltó	472	422	475	335	485	417	85,98%	197	70	67 70
Csucsom	522	295	557	272	652	271	41,56%	240	100	36 65
Dernő	658	475	676	482	704	478	67,90%	277	145	50 140
Gömörhorka	1284	1059	1329	838	1338	761	56,88%	498	163	136 154
Gömörhosszúszó	667	589	639	554	586	465	79,35%	293	150	76 150
Gömörpanyit	805	395	729	341	660	269	40,76%	317	114	80 53
Hárskút	589	528	540	462	511	381	74,56%	266	139	74 128
Jablonca	307	295	254	247	203	194	95,57%	138	53	73 53
Jólész	622	453	660	510	726	546	75,21%	281	105	105 105
Kecső	476	447	431	396	375	331	88,27%	198	74	98 74
Kiskovácsvágása	126	110	95	85	76	59	77,63%	49	14	16 14
Körtvélyes	364	287	359	318	334	280	83,83%	193	54	93 54
Krasznahorkaváralja	1957	1200	2359	1113	2575	1013	39,34%	1006	529	149 254
Kuntapolca	668	334	653	269	655	199	30,38%	229	54	24 46
Lekenye	326	310	320	279	296	246	83,11%	188	47	115 46
Lucska	248	233	219	192	192	161	83,85%	87	26	37 26
Melléte	238	216	238	177	215	147	68,37%	86	41	29 31
Páskaháza	254	176	274	207	303	135	44,55%	158	23	30 23
Pelsőc	2433	1428	2447	1204	2405	1031	42,87%	1029	325	157 291
Pelsőcardó	185	168	177	123	159	94	59,12%	80	25	26 22
Rozsnyó	18647	5826	19261	5162	19706	3909	19,84%	7392	1837	594 1078
Rozsnyórudna	755	385	768	321	745	258	34,63%	326	148	38 76
Szádalmás	876	776	860	746	808	650	80,45%	408	134	209 129
Szalóc	505	343	464	291	458	235	51,31%	227	56	72 48
Szilice	684	646	599	533	562	438	77,94%	236	113	92 96
Tornagörgő	1186	1113	1219	1098	1137	939	82,59%	549	230	261 205
Várhosszúrét	671	623	702	616	732	557	76,09%	391	168	152 153
Ágcsernyő	465	430	452	405	486	443	91,15%	234	42	108 42
Bacska	575	562	597	575	653	546	83,61%	275	37	192 37
Bári	356	301	336	235	322	216	67,08%	150	26	71 26
Battyán	1157	1076	1201	863	1256	824	65,61%	376	107	196 60

Település neve	NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOK						Parlamenti választások, 2012			
	lakos 1991	magyar 1991	lakos 2001	magyar 2001	lakos 2011	magyar 2011	%	Érvényes szavazat	MKP	Most-Híd összes magyar
Bély	1256	1005	1353	1021	1474	1036	70,28%	460	169	143 169
Bodrogszentés	936	897	914	872	842	780	92,64%	366	144	153 144
Bodrogszerdahely	2252	1515	2459	1476	2239	1216	54,31%	841	323	178 287
Bodrogszög	225	151	195	117	213	102	47,89%	75	37	5 31
Boly	702	650	730	629	725	607	83,72%	282	67	160 67
Borsi	1409	856	1298	653	1214	545	44,89%	571	108	150 108
Csamahó	268	210	228	176	208	135	64,90%	82	35	9 35
Imreg	709	349	637	277	623	210	33,71%	166	56	11 45
Királyhelme	7963	6400	8031	6179	7698	5670	73,66%	2391	802	905 802
Kisdobra	366	320	372	317	432	336	77,78%	170	13	70 13
Kisgéres	1241	1216	1149	1098	1112	1039	93,44%	498	93	364 93
Kiskövesd	529	509	485	456	460	421	91,52%	210	67	119 67
Kistárány	1007	963	1054	926	1156	998	86,33%	386	91	211 91
Kistoronya	479	151	452	56	436	27	6,19%	172	27	9 5
Ladamóc	413	375	348	302	337	297	88,13%	158	34	95 34
Lelesz	1908	1752	1900	1434	1782	1340	75,20%	753	458	174 400
Nagygéres	978	863	1005	845	1048	789	75,29%	320	115	104 115
Nagykövesd	903	860	848	752	806	692	85,86%	330	70	219 70
Nagytárány	1373	1177	1344	1115	1425	1115	78,25%	525	125	302 123
Őrös	708	667	696	641	653	596	91,27%	281	86	163 86
Perbenyik	923	787	914	721	1033	795	76,96%	417	95	210 95
Pólyán	466	428	517	429	535	403	75,33%	179	65	79 59
Rad	560	428	561	426	556	366	65,83%	236	79	98 62
Szentmáriaölde	599	560	578	506	575	495	86,09%	284	111	88 111
Szinyér	263	257	237	211	234	208	88,89%	98	26	62 26
Szlovákújhely	964	229	1072	130	1086	98	9,02%	383	44	21 26
Szolnocska	254	246	258	226	225	188	83,56%	106	32	42 32
Szomotor	1648	1320	1679	1162	1571	1004	63,91%	571	250	120 250
Szölöske	499	371	522	327	516	277	53,68%	199	70	46 63
Szürnyeg	591	220	594	143	631	145	22,98%	252	36	5 36
Tiszacsernyő	4744	2928	4645	2792	3885	2419	62,27%	1012	274	165 274
Tőketerebes	20675	445	22342	390	24401	292	1,20%	8797	256	24 115
Véke	437	372	434	377	514	346	67,32%	191	51	108 27
Zemplén	406	349	399	256	387	259	66,93%	151	41	56 41
Zétény	781	711	788	663	823	670	81,41%	283	71	154 71
Összesen	1709021	554955	1723522	511469	1705644	450096		806417	148172	108680 104134

A 2011-es népszámlálás szerint több mint 100 magyar él még a következő városokban (az ún. magyar járásokon kívül):

Malacka	17051	121	0,71%	Tapolcsány	27177	241	0,89%
Bazin	21179	147	0,69%	Turócszentmárton	57428	117	0,20%
Nagyszombat	66358	141	0,21%	Besztercebánya	80003	300	0,37%
Privígye	48978	152	0,31%	Zólyom	43318	158	0,36%
Trencsén	55877	118	0,21%	Eperjes	91782	128	0,14%

Felvidéki Magyarok - elektronikus folyóirat - Kiadta a Szövetség a Közös Célokért

Felelős kiadó: Pogány Erzsébet

Szerkesztette: Neszméri Gyurkovits Róza. Térképek, grafikonok, táblázatok: Oriskó Norbert

Kapcsolat: 815 57 Pozsony, Május 1. tér 10-12. - 815 57 Bratislava, nám. 1. mája 10-12.

e-mail: info@felvidek.ma

A folyóirat megjelenést a Nemzeti Kulturális Alap támogatta. Megjelent 2012 októberében.